

P íloha 1

Transliterace textu

Instrukcý, a neb:

Krátké Nau enij, Každému hospodá i mladému, kterakby netoliko sám sebe, Manželku swau, y Čželádku, y swé wssecko hospodá stwij vzite n spravowati, a ziwnost swau westi:

Ale také yakyby býti, w Maudrosti a w giných ctnostech prospijwati, a ehose kdy warowati m l.

W Rytmu složená, k žádosti dobrých Pan a p átel porozssý ená, a nynij op t znowu wubec wydaná

od Ssimona Lomnického z Bud e.

Witit ssna w Starém M st Pražském v Gi ijka Nygrina.

M. D. XCVII.

IN INSIGNIA

Nobiliss. D. Ionnis Stephani a Donina. supremi Burgraiatus Pragensis Capitanei.

In Simonis Lomnicij Instructionem.

Si quu adhuc iuuenis
rectam non callet amussim,
AEdibus inq

/A2a/

Dedicatoria.

Vrozenému Panu Janowi Sst ffanowi z Denina, Heytmanu p i Au adu Neywyšssýho Purgkrabstwij Pražského, Panu kmotru a p ijтели mému zwlásst milému, a mn wzdy

Laskaw p ijzniwému.

Jakož gsem mn Laskaw p ijzniwý P jteli a Pane Kmot e, rown nyni ky p ed desýti Lety,

tuto Rymownij Knijžku Instrukcy, aneb Nau enij Mladému hospodá y, sepsal a w bec wydal. A gij Služebnj k m, a Pijsa um, Geho milosti dobré a slavné pam ti, Wysoce Vrozeného Pána, Pana Wyléma k Rožmberka/ atd. Pána mého milostiwého p ipsal a dedy=

/A2b/

kowal. Mezy nimižto z mých dobrých Pan a p átel wy gste byl wzdycky m g zwlásstnij a p ednj. Y že pak knijžka tato, tak se w tom ase w bec rozessla, že se gi gedný chwijle nelze bylo kde doptati. Y požádán gsem byl a nabádan, od n kterých dobrých Pan a p átel, y od wás abych gi poznou Ymprymowati dal, a w bec wydal, zwlasst za tau p i inau, že p edessle Impressor, pro wskrown nij trochu Papijru a Práce, yak gsem ya gi na Rytmy skládal, a na wersse sepsal, tak gi ne Imprymowal. Protož aby se to yako ponaprawiti, a tudy y gegich žádosti zadosti státi mohlo, k tomu gsem snadn powolil.

Ale, že mnohým se také zdála

/A3a/

p ijliiss skrowná, a na w t ijm dijle dworským sstrychem ssprymowná, y wid lo mi se n tco podstatn gssyho do nj p iložiti, a drobet gj porozssý iti, yakož gsem tak v inil, a wybraw sob nekterá maudrá propow d nij, a Sentencye, Mudrc starých p edesslých, z knijžky w bec známé, n kdy geho milosti Pánu, Pánu Wratislawowi z Pernsstegna p ipsané, o mnohých pot ebných a platných w cech, na kterýchž téme , wssecken žiwot mrawný a ctnostný záležij, to gsem wsse w Rytmy složil, w gistý Po ádek vwedl, do této knijžky wnesl, a gij obsýrn gssý v inil: Tak aby Mladý hospodá , a ten každý, komu by se kdy do Rukau dostala, netoliko swé hospodá =

/A3b/

stwij, dobre všite n spravowati, a žiwnost swau westi: Ale také y w Mrawijch, w Maudrosti, a wginých ctnostech prospijwati a cwi iti se vm t. A mám zato, kdokoli zdravým rozumem, vp ijmným vmyslem gij ijsti bude, že nad onu prwn gssý, pot ebn gssý a platn gssý gij pozná a vsaudij.

A pon wadž pak w t ch tak Krátkých Letech, weliká se prom na stala, a n kte ij z t ch, gimž spolu s wámi, tato knijžka byla p ipsaná giž odem eli, pry se od nás odebrali, a ginij ginam se obrátili a rozessli: Tak že mi nenij možné w této Smrtedlnosti pospolu ge wssecky zase shledati a vhlidati: Nebo gsau (yakž gsem pow d l)

/A4a/

mnozy již k konce a cely swému do hli, a život sw g Smrtedný dokonali. O n mž Swatý
Ržeho In Registro takto dij.

Vita nostra nauiganti similis est. Iss enim qui nauigatistet: sedeat: iaceat: semper vadit.

Quia impulsu nauis dormientes, per momenta temporum quotidie ad sinem tendimus.

To gest:

Zivot náss plavcy podobný se prawij,
Nebo ten každý kdo se koli plawij.
Bu to že stogij, sedij, a neb ležij,
Wzdycky s nim Lodij gde, hybe se, b žij.
Tak y my bu bdijme a nebo spijme,
Každodenn k cely swému b žijme.
A rychle jako tém okamženij,
Nynij gsme, po malé chwijli nás nenij.

A protož každý aspo wás Pán B h wssemohaucý dosawád z mi=

/A4b/

losti swé do t chto as dochowati, a zachowati mi rá il, Yá wám tuto prácy mau skrownau,
a knijžku new Now , ale po znowu zase w bec wydanau, porozssý enau, a tak sprawenau,
ne na dijle a spole n , ale samému již a obzwlásstn , jako swau vlastnij prácy, swému
Neymilegssýmu Panu Kmotru, p ipisugi, ob tugi, vp ijmným Srdcem darugi, odewzdávám,
a neb rad gi skrze Ruce wásse, a pod Gménem wassým, giným dobrým poctiwým Lidem a
dobrým Pánem a p átel m nassym, do rukau Podávám. Gsa té celé duw rnosti a Nad ge,
že wy, znagijc mau k wám starodáwnij vp ijmnau nachylnost a kmotrowskau Lásku, y
wewssem p átelkau ho=

/A5a/

towost, odemne takowý chatrný papijrowý a Rymownij dárek na pamatáku budaucý
nasseho dobrého p átelstwij a Kmotrowstwij, za dar zeleného tvrtka ochotnau myslj,
wd cn p jgmete, obljbite, a mne sob p itom, starau m rau wzdycky k motrowsky a

Laskáw poru ena mijti budete.

A Pán B h wssemohucý, ra wám dáti po zarmaucenij pot ssenij. Abysste mohli zase takowé poctiwé, a Pána Boha bogicý pomocnice, k nám p átel m wassým Laskawé dostati, s kterau bysste mohli, pokogný žiwot wésti, w wij e Lásce p ebýwati, dny dobré wid ti, A Summau wsseho dobrého Neylepssýho, podle T la y dusse v astni býti. Toho yá wám

/A5b/

na Panu Bohu w rn , vp ijm n žádati nep estáwám wzdycky. Stijm zustáwage wždy wáss, powolný, kmotr, p ijtel a slauha, Pánu Bohu wás y s wassými milými dijkami a Syrotky poru ena inijm. Datum w Ssew tin w Zelený Čžtwrtek, Léta posledního w ku 1597.

/A6a/

Knijžka mluwij k Cztená i.
Zda B h laskawý Cztená i.
Zwlasst ty mlady hospodá i.
Gsem op t wyslaná k tob ,
Chcessli mne p i ijsti sob .
Budem spolu rozmlauwati,
A po Česku Rymowati.
Musyss mi za prawé dáti,
A n kdy se y zasmáti.
Pod tijm nau ijsli se emu,
Z se hodij domu twému.
Neponesess t žce toho,
Neb skoro nenij co mnoho
Pon vadž tak gen wskrownosti,
Vsset ugijc w tom Krátkosti.
Twé hospodá stwij dotýkám,
Wtip se co yá nedo ijkám.
A zklass co gest p iloženo,
A drobet porozssý eno.
O Mrawijch a Sslechetnosti,
Snad to prosp ge k Maudrosti.
A gsem pro známé wydaná,

A pro pátely sepsaná.
Wssak se Nep atel bogijm,
Z p ed nimi neobstogijm.

/A6b/

Neb co se wubec wydává,
Mnohým se w Ruce dostává.
By pak bylo dosti strogn ,
Nep ijgmau wssyckni pokogn .
Aniž se wssem wssecko zlijbij,
Zwlass když se koho nechybij.
Yako yá gsaucy wssete ná,
Snad newssechn m budu wd ná.
Proto že tak dworským Sstrychem,
Zatrám ledacos smijchem.
A wssak p es to welcý, malij,
Nech mne han gij neb chwáljij.
Bu to lagij neb d kugij,
Ya mezy wssecky wandrugij.
A ten pak mne má zastati,
Komu mám w mocy z stati.
Gsemli mu wd ná a milá,
Y toho kdož mne wysylá.
A te nynij obnowuge,
Wtom se mu on d w uge.
Z ho y mne neopustij,
Vtrhati nedopustij.
Neb gest geho y yá taký,
Sewssemi Kumpany Ziáky.
Až do Lopaty, Motyky,
Konec bu té Retoryky.

/A7a/

A stijm giž Cztena i Vale.

A t j p edce po ád dále.
Nebo než mali ko po tess,
N t eho se toho do tess.
Co se m že zalijbiti,
Tob k wuli k Mysli býti.
Nebudauli wde nij mnozý,
Ty aspo rcy bopomozy.
Natom yá chey dosti miji,
Twá w rná Ynstrukcý býti.

/A7b/

Isidorus de Sum: bono.

Vis nunquam esse tristis, semper bene viue, reus namq; animus non est securus bona vere
conscientia, semper gaudium habet.

Chcessli Weselau Mysl miji,
Nikdá zarmaucen nebyti.
Wzdycky dob e žiw býti hle ,
Ctnostný, sslechetný ziwot we .
Nebo Mysl winná a k iwá,
Bezpe ná sebau nebýwá.
Ale dobré pak Sw domij,
Wzdy radost má y w saukromij.

/B1a/ 1

**Žaloba a neb Tauženij na negednostegné sst stij p i wsseliyakém obchodu a
hospodá stwij.**

Skussená w c w tomto sw t ,
rown w zym yako w lét .
Kterak w kaupi neb v prodagi,
Ne wssyckni wždy sst stij magij.
Gednomu se dob e da ij,
Druhému se wssecko zma ij.

P i wsseliyakém obchodu,
N kdo má zysk n kdo sskodu.
N komu gde slep sst stij,
Bude se mu we wssem wésti.
Ginému proti tomu pak,
Poleze spátkem yako Rak.
Nemuže nikdá s nic býti,
Neb eho se koli chytij:

/B1b/ 2

Yako B eh s nim se vtrhne,
wssecko se mu stranau wrhne.
Tak také p i hospodá stwij,
P i wsseliyakém Wláda stwij.
N komu jde co poš ú e,
A ginému wssecko hú e.
N kdo má manželku ctnostnau,
W rnau, stydliwau, milostnau.
Giný se ssussau wokydne,
Až mu s nj gjdlo wostydne.
N kdo má Cželed poslussnau,
Net eba káznij p ijlissnau:
Wždycky se s nij hadrowati,
Bude p kn poslauchati.
Giný nech lage, nech tepe,
Nikdá nic nebude lépe.
A bude wzdycky žehрати,
Pekla sob dobeywati.
Wssak na n j nebudau dbáti,
Než t ebas gesst se smáti.
Ano také vlastnij d ti,
Yak gsau rozdjlnij wid ti.
Neb n komu k pot ssenij,
Ginemu gsau k zarmaucenij.

Zase pak p i wssem požitku,
P i osenij, neb Dobytku.

/B2a/ 3

Ne wždy magij gednostegn ,
Gedni málo, družý hogn .
N kdo se stará ffresuge,
Wedne i w Nocy pracuge,
Wssak mu skoro nic nezbywá,
Tlustau se kytlj odijwá.
A k té ke wssij gehu prácy,
Sotwa se kola obracý.
N komu pak nic nesskodij,
Wždycky se mu dob e rodij.
Pod ruku jde wssecko wssudy,
Nelze aby byl kdy chudý.
A koli newrtá w tuhém,
wssak jest p edce dobrým druhem.
Dobrau se Čžubau odijwá.
Za asté na hodech býwá.
Sw tij Swatého Martina,
Sed v dobrého Wíjna.
Nu, a koli tyto w cy,
Fortun naležij, sw d ij.
Tak že komu p ege Sst stij,
Pomúže mu na k wsésti.
A wssak pro strach, Báze toho,
Z nejsme Sst stij gednoho.
Nemáme sob zauffati,
Než w Pána Boha dauffati.

/B2b/ 4

Krá egic w swém Powolánij,
Ržádn wždycky bez p estánij.

Wedle Prawidla tohoto,
Které jsem te sepsal proto:
Aby kdož negsau skussenij,
M li toto za Nau enij.
Yak by se m li žiwiti,
Dum sw g Cželadku ijditi.
Aby potom nepykali,
Z gsau se kdy w ten Staw dali.
A neb teprw Maud ij byli,
Kdyžby Psem Zelij wozyli.
Protož hospodá i mladý,
Vžig, Poslyss této rady.

O Wzýwánij Pána Boha.

Neyprw p edewssemi w cmi,
Spraw g se Božijmi e mi.
Králowstwij Božijho hledey,
Sprawedlnosti hynaut nedey.
A než za ness co giného,
Wzýwey Pana Boha swého.

/B3a/ 5

Wstáwage také léhage,
Cželádku swau k tomu mage.
P inu je k tomu nakrátce,
Prw než se dagij do Práce.
A ten Oby eg vždy magij,
Modlitbu Pán ijkagij.
A kau: magic k práci gijti,
Pane Bože ra Po ijti.
Rá nám syly p ispo iti,
Tento den wssecko zda iti.
Tak co koli ten den za nau,
Budau mijti pracy sstiasnau.

Wssecko se gim dob e zda ij,
Nic se na kratce nezma ij.
A tob Pán B h naspo ij,
Tudy twého statku zbožij.
Neb gest slijbil že chce dáti,
A giné w cy p idati.
T m kdo ho neyprw hledagij,
Auzkosti mijti nemagij.

O Autrat a Zysku.

Dale pak p i swé Autrat ,
Chowey se yak slussý na t .
Vtratijssli wije než zýskáss,
Tijm se na hlawu pot ijskáss.

/B3b/ 6

Pakli zarowe obého,
Autraty, weyd lku twého.
Nesst stij, nenadály pád,
P ijgda ohe , neb Nemoc snad:
Snadno t o to p iprawij,
Tebe w chudobu postavij.
Protož hle se ohlijdati,
A n tco p ichowáwati.
A by rad gi wždy zbylo,
Co by se potom hodilo.

O Pilnosti a rozssaffnosti.

W twém obchodu a žiwnosti,
hle p i initi pilnosti.
Nechcessli d lat pilnijkem,
Budess brzy Korábniijkem.
Neb kdožkoli Pilen není,

Mijwá D m na rozbo enij.
A nepilnost hospodá e,
Gest co Ohe , sskodná zá e.
Kterážto dúm brzo spálj,
Geho zdi rúžno rozwálj.

/B4a/ 7

M g Pozor na swau Cželádku,
Stogijli w yakém Po ádku.
Pracugijli ili stogij,
A neb kdy se k emu strogij.
Menssij hanba gest klesnauti,
Než do konce vpadnauti.
W chudobu, neb w yakú ne est,
Rozssaffnosti pot ebij gest.
A na té zalezij mnoho,
Aby byl wždy Pilen toho.
Gestli kde eho p ibýwá,
a nebo zase vbýwá.
Opatrný bu wždy wewssem,
Dohlid eg k twým w cem ke wssem.
Pamatug na twá howádka,
husy, Slepice, Ku átka.
Owce, kráwy, také kon .
Stareg se m g pé i o n .
Magijli co gijsti, pijti,
Cži musegij hladem m ijti.
Neb a koli wždy la n gij,
wssak prosyti neum gij.
Nekažessli sám gim dáti,
Budess brzo sskodu znáti.
Yakož mnozý z mo ijc hladem,
Potom winnu Sst stij kladem.

/B4b/ 8

Z nechce Dobytek státi,
Budem kauzedlnijk m láti.
Gsauce sami winni wijce,
Kdy gim nedáme gich Pijce.

O Nákladu a Wydáníj.

Naklad z twého Statku, Zbožij,
Gest neylepsij k chwále Božij.
Pakli na Swatbu nakládáss,
Na n tco marn wydáváss.
Wijc než toho pot ebij gest,
Másss w t j sskodu, nežli est.
Wydáníj nebywá platné,
Když na Lidj marnotratné:
Wycházý není bez sskody,
Co by to hodil do vody.
Nebo dássli co keykli um,
hudcum, neb yakým sseydy um.
Bu New stkám, Pochlebnijkum,
Giným marným služebnijkum.
Darmochlebum, Powale um,
Tulakum, a Zahale um.
To gen wssecko darmo wydáss,
Posyly gim k zlému P idáss.

/B5a/ 9

Nebudess mijti zádussy,
Sspatn to spom ž twé dussy.
Protož v z komu co dáváss,
A na yakau w c wydáváss.
Aby twého statku, gm nij,
Nem l tudy vmenssenij.

O Pokrmu Cželádce.

Nechowey stkwostn Cželedi,
Nech oni hrach, kraupy gedij.
Dey gim gijsti co gim slussy,
Y w tom mijrnost býti musy.
Neb dassli gim stkwostnau strawu,
Hned ponesau wegsse hlawu.
Nakrmijssli ge P ijliissn ,
Postawijt se n kdy Pyssn .
Budau chtijti toho wijce,
Ržkauc: Necht psy gedj ty plijce.
Dey nám strawu yako Prwé,
Zasluhugem gij do Krwe.
A tak hle emu gij nau ijss,
T žce gi potom od v ijss.
Neb z wyklost teprw se m nij,
Když giž dusse w T le nenij.

/B5b/ 10

Pokrm pracovitému chutný.

Kdo pod lá popracuge,
A drobet se poffresuge.
Gijdlo mu k chuti p ichazý,
Nic od sebe neodházý.
Když Sst ká žaludek la ný,
By nebylo dob e mastný.
Wssecko snij, ni ijmž nezhrzý,
Ržka: negedl gsem tak w chut brzy.

Obžerstwij chut tratij.

Kdo pak gi, a nic ned lá,
Obžerstwij to gest hnis T la.
An mu se chut vždycky m nij,
Neb slané, neb mastné nenij.

Nebywá chutná Wodwá ka,
Le n kdy mladá Kucha ka:
Gestli mu gijdlo P iprawij,
Tu ge chutné byti Prawij.
Kucha mu nep istrogij whod,
Ba ani na ten Božij hod:
Kdyby n tco popracowal,
Drobet Reg em possermowal.

/B6a/ 11

M lby žaludek zdraw gssy,
Wssecko by bylo chutu gssý.

W hody Cželádce na Straw Polepss.

Když pak p ijgdau Swaté hody,
Z toho nebudess mijt Sskody.
Dey Cželádce gijsti dosti,
A gest Radost z té slawnosti.
A wssak se máss warowati,
Stkwostných krmij gim dáwati.
A magij hognost rad gij,
Gen a negedij stkwostn gij.

Hub wúle nedáweg.

Kdyby cht la huba z hogna,
A g[es] s M sscem hnedky Wogna.
M ssec a se zatahuge,
A hub nic neffolkuge.
Neb kdyby Powolil hub ,
Wysaklby M ssec hrub .
A ty pak na swau záhubu,
Nep imlauwey se za hubu.

/B6b/ 12

M ssec tw g zastáwey.

Budauli se pak sauditi,

Tebe za Saudce woliti.

Cžast gij i wždy Weypow d,

Za M ssec daweg odpow d.

Wssak se toho sset newždycky,

Neb gsau chytrácy neni ky.

Ržekliby že tebe skupce,

M ssec t má za Zástupce.

Gey z lákomstwij že zastáwáss,

Neb se chudoby obáwáss.

Huba se saudij s M sscem a gest P wodem.

Huba wede takto P i swau:

Ržka: Sw dkowé mogij tde gsau.

Kte ij o wssem dob e w dj,

A w rnau Prawdu pow dij.

Chtjc hrdlo, Zialudek, B icho,

To rzijdka kdy býwá ticho.

Yak se z gednoho wypráznij,

Nedamli mu hned se zbláznij.

/B7a/ 13

An se bau ij an se wst ká,

N kdy yako Lisska sst ká.

Dokud ho zas neukogijm,

Gijdlem, pitijm, nespokogijm.

Protož Saudce mužess znáti,

Pon wadž yá musým dáti.

Medle kde mám ginde bráti:

Než s M sscem se zase dráti.

Aby B icho Pokog dalo,

By w M sscy nic nez stalo.
Giž yá nato dost málo dbám,
Že gest mi k iw, tak zato mám.

M ssec odporem.

Ale M ssec tijm gi honij,
Když gest Prázdný že nezwonij.
Swau w c dob e wywozuge,
Dostate n odporuge.
Otwijrá wssecky Truhlice,
Sklepy, Komory, Piwnice.
Ano wssecko Pusto w domu,
Ržka: P ihlijdni Saudce ktomu.
Co chce na mn huba mijti,
A yá nemám kde co wzyti.

/B7b/ 14

Protož musý k iwa býti,
K tomu ist hladem m ijti.
Neb gest wsse Prw wywlá ela,
Magic wždy co gen rá ila.

Vwáženij té P e.

Ty pak slyssellis bedliw ,
Vwážijss to sprawedliw .
Poznáss kterak mlsná huba,
Sob natahuge z hruba.
Cht ge sama Práwa byti,
Wsseho wssudy ffulauff mijti.
Na Sw dky se odwoláwá,
An se s nij každý srownáwá.
Nemagijc žádné P ijsahy,
Gsau gednostegné Powahy.
Nebo chtij , co se mu zechce,

Hub se také toho chce.
Huba to do hrdla podá,
Hrdlo pak žaludku dodá.
Zialudek w B isse to schowá,
A po chwijli hned chce znowa.
Tak do t ch Sw dkú nic nenij,
Neb gsau wssyckni w podez enij.

/B8a/ 15

Hrub hub pomahagij,
Tussým wssyckni spolu magij.

Nález.

Protož v i tento Nález,
Aby M ssec n kam zalez.
Hub p ed o ima nestál,
Aby se prwn gssijm trestal.
N kam se do Truhly zaw el,
Z ho doma nenij zap el.
Neb se huba t žce zdržij,
Tak gi hlad, a žijže mrzý.
Aby mage n tco málo,
Snad potom nic nez stalo.
Pohroz mu k tomu gesst pak,
Gestli se nezachowá tak:
Z nad láss drsstek z n ho,
Wywržess gey z domu swého.
Hubu taký hnedky vru ,
Pod pokutau p ijstn poru .
A nemá M ssec skrácenij,
by nebrals kde nic nenij.
Ržemenij mu netrhala,
Na prázdny nessturmowala.

/B8b/ 16

Gestli vtrati a Propij,
Sedmdesat Grossu z Kopy.
Z gi kážess ztlaucy dobe,
Až n kdy snad y Nos wod e.
Když spolu neylepe budau,
Wijno dobré s mlsnau hubau.
K tomu též Pokutu mijti,
Musy tak trestána býti.
Kurky gijsti, Wodu pijti,
Když nebude kde co wzyti.
A tak hle M ssec ochránijss.
Od Nasylé gey obránijss.
Z huba nebude sm lá,
Aby wzdycky hody m la.
Ale gsauc žiwa w skrownosti,
Bude w M sscy Pen z dosti.

O Lakomstwij.

Awssak ten as také hub ,
Vbližugess welmi hrub .
Když Lakomstwij zlé panuge,
Tuze M ssec zatahuge.
Wssemu T lu vbližuge,
M sscy Ruku nadržuge.

/C1a/ 17

Nepowoláwey ho k Saudu,
Nep ege žádnému Audu.
A gest welmi w Podez enij,
Z má s stranau srozum nij.
A tak se Saudu do n ho,
Nenad g sprawedliwého

A gestli že chcess slyseti,
Co gest Lakomstwij w d ti?
Y bu wubec wssechn m známo,
Gest Mordy em sebe samo.
K tomu také každé doby,
Gest báze , nauze chudoby.
Nesmij gijsti, nesmi piji,
Ziadné dobré w le miji.
Swého vlastnijho wžiti,
Museloby mu vbyti.
Nesmij též Lakomec spáti,
Od sebe swých klj dáti.
Bogij se w každém pokogi,
Zdali tu kde zlod g stogij.
Aby mu nepobral statku.
A on nem l nedostatku.
Hrdlem swým bezpe en neni,
Neb na n g wždy magij z enij.
Zdaby ho kde podsko ili,
N yak k n mu p ikro ili.

/C1b/ 18

Sebrali mu z hnižda Čžijžky,
A m li gehu penijžky.
Na kteréž on pozd , ráno,
Myslij, co gest mu kdy dáno.
Vstawi n wždy rozmijta,
Kudy chodij wždy po ijtá.
Nakoliké Sto, giž klade,
N kdy sam p ed sebau krade.
A ijm wijc má, gen wijc honij,
Penijze mu wssudy wonij.
Nem ž se gich nasytiti,
Yako Wodau vhasyti.

Shánij, lichwij, shromažduge,
A své dussy vblížuge.
Swých bližnijch nic nissanuge,
A potom se to treffuge.
Co nachowá pracn steyskal,
To vtratif marn weyskal.
A wssak toto máss w d ti,
Ten rozdjl znáti vm ti.
Z ten sám Lakomec nenij,
Kdo má dosti statku gm nij.
Kterýž swého opatruge,
O tom w rn vsyluge.
Aby mu nic nehynulo,
A zbyte n neminulo.

/C2a/ 19

Swemu Sst stij klesnaut nedá,
Piln vždy sw g obchod weda.
Yakož se tomu nau ili,
Kdož své statky vtratili.
Propili, nebo prohrali,
Giná marn promrhali.
Nassy milj Kurewnicy,
Cht l gsem ijcy Korábnicy.
Widauc z n kdo n tco má,
Co mu Pan B h z milosti dá.
Gestli že tak nereyrá s tim,
A nepleytwá s state kem swým.
Ale sob p ispo uge,
A p kn gey shromaž uge.
Ned lá tak yako oni,
Hned ho stijhagij, tijm honij.
Z ge Lakomec haužewný,
A gegich Nep ijtel zgewný.

S nimi nesrownáwage se,
Sn dlby prey vssprachage se.
W emž gsau welice z meylenij,
Neb to žádná prawda neni.
Než ten prawý Lakomec gest,
Kterýž skrz ffaless, také Lest.
Zbohatnauti neywijc hledij,
Yako na Czihadle sedij.

/C2b/ 20

Kohoby mohl oklamati,
Zysku yakého dostati.
Bu práw nebo nepráw ,
Rown tak yako žid práw .
Mysl, nespj, cht nabyti,
Cžeho nemá, žádá miji.
Lakomec gest té powahy,
By byl n kdo chudý, nahý.
P edce co má, smij mu vzýti,
T ebas z hrdla Chleb wyd iji.
Když eho žádá dosáhne,
Hned ho Mysl k ginému táhne.
Op t zase hledij dále,
Bu na mnoze neb namále.
Aby mu wždycky p ibylo,
A nikdá nic neubylo.
Lakomec Krk kamenný má,
Geho žádost, lakomá, zlá.
Ta se spátkem neohlédá,
Co má toho giž nehledá.
Než wždycky gen hledij p ed se,
Bralby až se wssecken t ese.
Lakomec, wožralec, ta dwa,
Geden chtíj trpij oba dwa.

Tento se ist Napige,
Má dnes dosti až se zblige.

/C3a/ 21

Zytra se mu wjic chce pijti,
Nem ž na tom dosti mijti.
Neb newijm yakým osudem,
Dnesby zas wyžral y s Sudem.
Tak Lakomec když n tco dnes,
Pen z do pokladnice wnes.
Zytra se mu gich chce wijce,
By mohl mijti na Tisýce.
A tak porowni nechodij,
Než Postupnijch Nohy zwodij.
Gestli že dnes geden gross má,
Na zeyt ij, hned chce mijti dwa.
Wždy na horu wykra uge,
M ssce, Truhly, napl uge.
A toto gest pak neyhu e,
Z nasycen beyt nemuže.
Freg, a neb ginij h ijchowé,
Ti gsau powahy takowé.
Z se gen za mládi rodij,
Lakomstwij pak starým sskodij.
Neb giné wssecky z wyklosti,
Pominau s Lety mladosti.
Samo Lakomstwij vždy mladne,
A neywjic starými wládne.
A im Cžlow k bywá starssý,
Tijm Lakomstwij bywá mladssy.

/C3b/ 22

Zkusseno na Lidech množstwij,
Podagra, také Lakomstwij:

Z gedn ch Let pot ebugij,
Ržijdko mladé obt žugij.
Než teprw když mladost mine,
Lakomstwij se hned p iwine.
A na ta stará kolena,
Dna bywagij oby egná.
Ginij h ijchowé yacý gsau,
Ti wssyckni nesau mrzkost swau.
Samo to Lakomstwij sskodné,
Zdá se mijt weymluwy hodné.
Bu to že má d tij mnoho,
A neb že se bogij toho:
Aby nebyl Lidem dlužen,
A neb k swé starosti nuzen.
Ale nic to neprospijwá,
Neb kdo tak statku nabýwá.
Ržijdko se d tem dostáwá,
Ledwa s geden w k zustáwá.
Dle propow d nij toho,
Slawného Muže onoho.
Trwáliw gssý Wes s ctnostj,
Genž nabytá, s sprawedlnostj:
Než weliké M sto s h ijchem,
To nebu žádnému s Smijchem.

/C4a/ 23

Neb co se s ctnostj dobude,
Mnoho w kúw trwat bude.
Ale co se zle nabyde,
Hu é se toho odbyde.
*A protož Lakomstwij zlého,
Wždycky piln war g se ho.
A podlé tohoto r enij,
M g dost na swém statku, gm nij.*

*A Pan B h tob posst stij,
Z budess mijt we wssem sst stij.
Dijtky twé tw g statek zd dij,
Syc giná mine než zw dij.
Nep igde gim ani k duhu,
To gsem ti oznámil z dluhu.
Z p átelské mé Powinnosti,
Protož zanecheg Lakomstwij.*

O Chudob .

Kdož pak w Chudob p ebýwá,
Neylepssý z w le vžijwá.
Neb gest žiw wždycky w pokogi,
Ziadné se stráty nebogij.
Spijwá, weselý, dobré mysli,
By pak y zlod gi p issli.

/C4b/ 24

Nemagij mu co pobrati,
Spijsse se ho budau bati.
Když nemá, že sam wezme rád.
Tak dob e yako oni snad.
Na on nebude mysliti,
Aby m l komu sskoditi.
Neb gest chudoba Poctiwá,
Swého vlastnijho vžijwá.
Natom dosti má, p estáwá,
Co se gij od Boha dáwá.
A w strhaných ssatech chodij,
Wssak žádnému nic neskodij.
Geho d m gest odew ený,
Nikdá nebýwá zaw ený.
Neb w n m nap ed malo gest syc,
A nazad pak hned zhola nic.

K Truhlám zámk není t eba,
Neb w nich nemá le kus chleba.

A ten snij wesele schutij,
Potom má libé vsnutij.
Bezpe en gsa wedne w Nocy,
Nebogij se žádné mocy.
Nechodij ani s Tesákem,
Potká se sm le s Wogákem.
Když mu nemá kdo co vzýti,
Spijwage smij cestau gijti.

/C5a/ 25

Ržka: hogsa Chudobo milá,
Tys se semnou narodila.
A yá tebe ctnau Chudobu,
Ponesu s sebau do hrobu.
Wesel gsa každého asu,
Pugde mezy dobrau chasu.
Káže sob Piwa dáti,
Kdo mu pak to m ž smazati.
Kolikgich má ty vtopij,
Kterých nemá t ch nepropij.
A rown tak penijz gehu,
Platij, yako Bohatého.
Gestli gen cyzýho nechá,
Chudoba gehu vt cha.
Progde s nij t ebas krag Sw ta,
A když dogdau gehu Léta.
Vm e s chudobau wesele,
Neb wij že gehu P átelé.
Nebudau ho potom kljiti,
O gehu se Nauzy bijti.
Neb na Rathauze sauditi,
Zanepraždn nij initi.

Ale w dobrém spominati,
Zan g Requiem spijwati.
Spomenau na takowého,
Spijsse než na Bohatého.

/C5b/ 26

Cžinijc on m astau zmijnku,
Zwlasst ten kdož ho m l w Regst ik[u].

Ržka: nebožtjk byl mi dlužen,
Nezaplatil mi gsa nuzen.

Pon wadž pak giž z Sw ta s at,
Nemá mi kdo co za n g dát.

Odpausstijm mu dluhy wssecky,
Odpust mu Pán B h Nebeský.

Y Sse ký ka tijm spusobem,
Stogic tu nad gehu hrobem.

Dluhy gehu P ipominá,
Za piwa nebo za Wijna.

A porau ij Bohu dussý,
Prawij že odpustit musý.

Když nic po n m nez stalo,
Coby za p t bijleych stálo.

Odpo inutij žádá mu,
Co byl dlužén, smaže z Trámu.

A tak hle Chudoba mila,
Toho sob zaslaužila.

Z gi po Smrti neklegij,
Ale Summau wssyckni p egij.

Odpo inutij lehkého,
W Nebesých bydla w ného.

Na Bohá e pak newražij,
Ti kterým nic neodkážj.

/C6a/ 27

Tu ge klnau, tu gim lagij,
A toho wždycky žádagij.
Aby ge tam Čžertj wzali,
Po pekle nimi smeykali.
Na Rathauze se shán gij,
A gedni druhým nep egj.
Mrtwým pokoge nedagij,
Ani gim tež nežádagij:
Pro gich statek, pro gich Zbožij,
Po Smrti milosti Božij.
Protož ty drž se chudoby,
Radijm tob každé doby.
Nežhrzey nj, bu gj wd en,
A budess sebau bezpe en.
W život také po Smrt,
Nic t na Mysli ne zwrtij.

O Bohatstwij z Chudoby.

Promluwila usta Swatá,
Z ohe , skussuge zlata.
A zlato Čžlow ka zase,
W každém w ku, w každém ase.
Nenij d wodu lepssyho,
Ani dostat[e] n gssyho.

/C6b/ 28

Kdo který Čžlow k yaký gest,
Yako když se na wzložij est.
Z z chudoby ponijženij,
P ijgde ke cti powýssenij.
Když zbožij statku nabude,
Chudoby, nauze pozbude.
To wssem Lidem ho okáže,
Z etedln toho dokáže.

Yaky on cht l dáwno býti,
Kdyby byl mohl tu est miji.
W které gest nynij postawen,
Gsa nad ginymi wystawen.
Známe, že mnozy dob ij gsau,
Ale wssak za p ij inau tau.
Nebo zlj býti nemohou,
Magijc bijdu, psotu mnohau.
Yako gsme mnohé wjdali,
Ze gsau mnoho mluwjwali.
Bu to o milostiwosti,
Neb sst drosti, ochotnosti.
Y také o giných ctnostech,
Wlidnosti, a sslechetnostech.
Wssak když Pozbyli swé bijdy,
Wy esali Sskolské hniidy.
Welmi gsau se prom nili,
Yakoby giž ti nebyli.

/C7a/ 29

Gsauc yako prw p edce traupi,
V in nij p jliss skaupij.
Pyssnij, nadutij, nádhernij,
A swým p átel m new rnij.
Za n gsau se stydjwali,
A swých kraganú neznali.
Budiž on pak ten kdožkoli,
Nechwálj se to nikoli.
Toto gesst neslýchané,
V in ni y Tyranné.
Gsauc odchowanij Partyky,
A giž se žiwij Partyty.
Giné mnohé nesp soby,
O nichž ml ijm této doby.

P i nich gsau se nacházeli,
Když cti, statku docházeli.
Neb n yakého Au adu,
Dopausst li se ne ádu.
Co medle, yakés Nad ge,
Zm nilo gich oby ege:
Powijm mug p ijteli sm le,
Neb se to giž dawno mele.
Z Honores mutant mores,
Sed rato in meliores.
Cžest poctiwost Mrawy m nij,
Ale ijdko k polepsenij.

/C7b/ 30

Snáze chudoba se snássý,
Nepne se a newynássý.
Nebo Cžlow ka snižuge,
Wnit také zewnit sužuge.
Zlato pak na opak ryzý,
Když se to, gsauc n kdy cyzý.
Do chudeho M ssce wbe e,
Hrub se wen z n ho de e.
Nemuž se niyakž tagiti,
Musý nagewo wygijti.
Wydijrá se rozssy uge,
Blisstij se a okazuge.
Neb Chudý w Now Bohatý,
Máli tu n který zlatý.
Zdaž s nim muže poml eti,
Neb spokogem posed ti:
Ale vz ijss ho hrdého,
A welmi nepokogného.
Ano také nezbedného,
A mnohým Lidem t žkého.

P ijkladowé toho mnozý,
Z kdož býwali nebozý.
Když statku, zbožij dostali,
Kdo gsau, sami se neznali.
Wždycky se spijss pohorssyli,
Nežli se w em polepssyli.

/C8a/ 31

Napo ád tém padali,
Swé dobroty pozbýwali.
Když gim byla gich it sytá,
Hned pak mn li z z nich switá.
A z gsau knijžáta Páni,
Gsauce wubec dob e známi.
Gesst cástokrát Bohatij,
Gimž Sst stij necht lo státi.
Když gsau w Chudobu vpadli,
Potratiwsse to ijmž wládli.
Byli ctnostnij v in nij.
Poznali se wponijženij.
Neb p i inu potratili,
B emeno s sebe složili:
Kteréž gim odporné bylo,
Tijm dobroty gim p ibylo.
Protož ty dáli Buoh Sst stij,
Z se budess mocy wznésti:
Nad giné, wstana z chudoby,
Yako te z n yaké mdloby.
Bu dostanessli Au adu,
Poctiwosti, dáwám raddu.
Nehonos se, a nepeychey,
Wssý nádhernosti zanechey.
A nem se w swé dobrot ,
Wewsselikém swém žiwot .

/C8b/ 32

Gednostegn wždy se chowey,
A bu k p átelum takowey.
Yakýs p ed tijn prwé býwal,
Když gsy se kytlj odijwal.
Neb k emu gest to dobré gen,
Gsa rown yak prw, týž a ten.
Když se w Cžub býti widijss,
Z se za p átely stydijss.
Wssak se gen káždý zasm ge,
Pro ty také, oby ege.
Pakli budess w dobrém státi,
Bude káždý té cti p áti.
P átelsky t milowati,
Wsseho dobrého žádati.
W gíst toto Nau enij,
Z neyposledn jgssý nenij.
Chcessli ho Následowati,
Budess sob d kowati.

O Prodagij Obilij.

Gestli se zda ij Obroda,
Miné od p iwalu sskoda.
A ty máss na obro nicy,
Zito, Ge men, neb Pssenicy.

/D1a/ 33

Nadraho toho nechowey,
Neb káždy Cžlow k takowey.
Gest nep itelem chudého,
Ano wraždlnijkem gehu.
Prodáwey ten as obilj,
Když by ge slussn platili.

A neteprow asu toho,
Když zweysseneno ceny mnoho.
Chudý s n býti nem že,
Diw že nan m hladem kuže.
Dijtky pla ij, Matko Chleba,
Milij d ti, mnoho t eba.
Bohá i se zatwrdili,
Obilj ko zadražili.
Nemužeme dosta iti,
A was Chlebem opat iti.
A tak hle, chudij nebozý,
Zemrau tudy hladem mnozý.
Tob Mussky žito sn dij,
Buoh wij, kdo tw g statek zd dij.
Protož chudým w gich chudob ,
Vd l, odplatij Buoh tob .
Prodeg když kaupiti cht gij,
Zwlasst Sausedúm lacyn gij.
Y také Nep átel m twým,
A kone n vždy bu gist tijm.

/D1b/ 34

Z ge tak spijsse p em žess,
Když gim w pot eb pom žess.
Nežby s nimi w Kordy chodil,
A neb n kde w n em sskodil.
Nassý pak Bohá i milij,
Giž se hle tomu nau ili.
Aby gen bohatli tudy,
By m l hned scepem t chudý.
Obili ko zadražugij.
Tém wssyckni w n m ladugij.
Za hotowé neprodagij,
Rad e na Swaté ekagij.

Gen aby dráže prodali,
Trhu slusného nedali.
V Sedlá ka že Chleb wzácen,
Chudinka gsa welmi la en.
Ktomu nemage co syti,
Musy p edce draho wzýti.
By pak Tuplem wssecko bylo,
Semeny se newrátילו.
Prwe mu to sám wsse dones,
Bu Ge men, hrách, nebo Woves.
Giž zas od n ho kupuge,
Dostate n zarukuge.
Potom p ijgde Swaty Hawel,
Hlediž an Kuba neb Pawel.

/D2a/ 35

W Ssassy, neb w Wežj w zegij,
Za strych, dwa, t i, dát musegij.
Pakli Smlauwa na penijze,
Tu gim býwá gesst tijže.
Gestli málo pomesskagij,
Na vr itý den nedagij.
Hned gim na Summ p ibýwá,
Roste drá m Lichwa k iwá.
N kte ij Oby eg magij,
A nato se piln ptagij.
Yak draho Obilj platij,
Aby gim to dali znáti.
Bu w Cžechách nebo w Moraw ,
Zwlass p i Labi, neb Wltaw .
Dijli kdo že draho neni,
Tu gsau oni zarmaucenij.
Ok iknau ho, ka newijss nic,
Gdi gen dále swau Cestau pry .

Pakli powij že ge draho,
Oni magijce nasta ho.
Z takowého oznámenij,
Tu gsau welmi pot ssenij.
A kauc, dali Pán B h w Praze,
P es as bude gesst dráže.
A tak na draho chowagij,
A z drahoty Radost magij.

/D2b/ 36

Yaké pak magij zádussy,
Mn toho Saudit neslussý.
Ale duch Pán to prawij,
Nech se takowij tijm spravij.
Z ten kdož Obilj skrywá,
Od Lidj zlo e en býwá.
Požehnánij pak nad hlawu,
Kte ij magij lijtost prawú.
Totižto prodáwagijcým,
Lásku k swým Bližnijm magijcým.
*Protož Mladý hospodá i,
Gestli se tob poda ij.
Twé obili ko Osenij,
Nech pro tebe draho nenij.
Co p es twau pot ebu zbyde,
A magij Chléb chudij Lidé.*
*Prodeg, smluw se, Trh slussný deg,
Lásku k estianskú k Bližnijm m g.
Neprodáweg na ty Roky,
Poru giným ty Ssanstroky.
Nech se oni nimi žiwij,
Tebe Pán B h tež vžiwij.
A dá ti žiwnost pokognau,
A k tomu Stodolu hognau.*

*Wsseho rá ij požehnati,
Nebudess Chleba žebrati.*

/D3a/ 37

*Ty, ani též twé Semeno,
Od Boha máss zasljbeno.
A tak swau dussy zachowáss,
Gestli se w tom tak vchowáss.*

O Obecnijm Dobrém.

Budessli wsazen do Raddy,
By prospijwal obcy tady.
W z že gsau chwály hodnj,
kte í gsau obcy Pohodlnij.
Zwlass genž k dobrému p iwodij,
Z se y potomkúm hodij.
Ti magij beyt milowáni,
Neb gegich dobré gednánij.
Wssech ctných áduw po átek gest,
Z ta obec má sláwu, est.
A wssak gist to B emeno,
Nemá beyt lehce wáženo.
Neb kdo chce pamatowati,
W tom vp ijmn pracowati.
Musy sám sob vm ijti,
Ziw giným k vžitku býti.
Mnohokrát twau w rnau prácy,
Ti kte ij we zlé obrácý.

/D3b/ 38

Nesmijsse nad nimi mstijti,
A chcess Sprawedlnost mijti.
Musysss rown Nep ijtele,
Opat it yako p ijtele.

Ginákby russyl Sprawedlnost,
Pro twau p ijze a neb zwlásstnost.
Swých w cý musyss nechati,
Obecnij opatrowati.
Ne by ge zhola opausst l,
Než toho se nedopausst l.
Aby pro swé Wlastnij w cy,
Nem l na Obecnij pé i.
Nebo když Obecnij zle gdau,
Twé wlastnij též na zmatku gsau.
Když obec trpij násylé,
Ty také nižádné chwijle.
Bezpe en negsy s wlastnijmi,
S nižádnými w cmi swými.
Pon wadž co koliw máss,
To sám dob e wijss také znáss.
Z nem žess odd liti,
Od obce, kam vcheyliti.
Každý pak gest podez elý,
Z nenij vp ijmny celý.
Kdo swé Sskody cht vgijti,
Dopausstij gj obcy mijti.

/D4a/ 39

*A protož p ijgdeli ktomu,
Z tež budess w Radnjm domu.
Gednijm z Panuw Senator w,
Bezewssech wssudy odpor w.
Musýss wždycky milowati,
A wijce opatrowati.
Obecnij dobré, nežli swé,
Sset e wždy powinnosti twé.
A znage že tu krátce,
Nemuž beyt bez welke práce.*

*Ne hrub se do toho de ,
Nebo kone n tomu w .
Z gest welmi nebezpe né,
Zwlásst na Lidi wssete né.
To takowé powolánij,
P inassegijc pe owanij.
A nemá giné odplaty,
By byl t ebas Au ad Swatý.
Než gen pomluwu, han nij,
Neb w Lidech wd cnosti nenij.
Protož by to kte ij znali,
Ne tak by se hned w to drali.
Yako mnozý stogijc z Zadu,
Aby p issli do Au adu.
Wezmau na se Cžubu Liss ij,
Aby gen tijm byli gistssý.*

/D4b/ 40

*Budau se naskytowati,
A na p ed wystawowati.
Neb do toho wkupowati,
Halaffance darowati.
Aby gen byli wolenij,
Do Au adu dosazenij.
Za takowých yak se d ge,
Až se tomu sám Cžert sm ge.
Takowý ad w M st býwá,
Z toho potom vžijwá:
Ta obecna w né asy,
A wssecko gi zlé p inássý.
Ty pak necht g se w to t ijti,
Pakli nem ž gina být[i].
Spraw g se tauto Instrukcý,
M g gi za pravidlo wudcy.*

*Zachowey dobré Sw domj,
A na swau powinnost pomni.
Nebudess toho pykati,
Máss w nau est tijm zýskati.*

O Pomst , k iwđ , a vkrućenstwij.

Dawám gesst ginau Raddu,
Gestli gsy w yakém Au adu.

/D5a/ 41

Neb w n yakém powolánij,
An gsau ginij w moc poddáni.
Nebudess k pomst kwapiti,
Neb nato musýss mysliti.

Z y ty též negsy sám sw g,
Neb má moc nad tebau Pán tw g.

By pak byl kdo neywyšsy Pán,
Gestli nato spomene an:

Pán B h s Nebe wssecko widij,

Tomu Neymenssymu z Lidij:

Nebude nikterakž smijti,

Ziadné k iwdy v initi.

W da že sám též Pána má,

Rown yako ty, nebo yá.

By se mu pak k iwda stala,

T ebas y dosti nemalá.

Nemá on swé k iwdy mstjti,

Ale milostiwým býti.

Vkrućenstwij zanechati,

Od pomsty se zdržowati.

Neb a gest ta w c odporná,

Wssak pomsta gesti wýborná.

Odpusti swému winnému,

Slussý Człow ku každému.

Protož budessli moc miji,
Necht g se nad žádným mstiji.

/D5b/ 42

Swého hn wu wyléwati,
N komu k iwdu d lati.
Yako n kte ij d lagij,
Gestli že nadkým moc magij.
Kterýž gim n tco p esst rbil,
By pak pon kud y žert byl.
Hned se hledij wymstjwati,
A zlým mu to spomjnati.
Magijc Srdce zakatilé,
W tom gest gegich kratochwile.
Mstiji se, k iwdu initi,
Vkrutenstwij prowoditi.
Aniž zapomenau prwe,
K iwdy swé le až se krwe:
Nahltagij, a nasytij,
Nemohauc ani pat iti.
Na toho nikdá wesele,
Než wždy kozmicý kysele:
Kdo gim dost málo zawinil,
N tco znecht nij v inil.
A tak hle ti Tyrannowé,
Gsau mstitedlnj Nedw dowé.
A vkrutnosti takowé,
Yako pekelnj diablowé.
Gessto Srdce zakatilé,
Twrde a tak vrputilé.

/D6a/ 43

Pijsmo Swaté o tom Sw d ij,
A to wsse k weystraze n t ij.

Z se w neyposledn gssý as,
Zle mijti bude, také zas.
Sst stij, moc, d lá gim Rohy,
Z mnohý Czlow k nebohý.
Bude s nimi dosti mijti,
Tak se budau nad nim mstijti.
Sob ho podma owati,
Vkrutenstwijm sužowati.
Kterěžto wždycky sskodilo,
Ziadného neprowodilo:
Do hrobu nikda wpokogi,
O tom w bec psano stogij.
Z žádný vkrutnijk proto:
Zbijdného Sw ta tohoto.
Dobrau Smrtj gest nesessel,
Na onen Sw t neodessel.
A protož ty toho trého,
St ež se medle piln wssého.
By t rad i milowali,
Nežli se t strachowali.
A budessli tak initi,
O to se piln snažiti.
Cht odewssech beyt milowán,
Budess také zas ssanowán.

/D6b/ 44

By t Sst stij opustilo,
A nesst sti obklj ilo.
Neupadness, nestratiss se,
By vpadl, neurazyss se.
Neb dobrowolnost zagisto,
Sama inij m kké mijsto.
Z nebude k aurazu Pád,
A tak se tijmto spraw g rád.

O P ijgmanij Dar w.

Dary o i zaslepugij,
Sprawedlnost porussugij.
Zwłasst p i Saudu a p i práw ,
Kdo toho považj zdráv .
Pozná, wsselicý darowé,
Z gsau wždy mocy takowé.
By pak Mysl z Woceli byla,
P edce by se obm k ila.
Z by gi wždy prom nili,
Zaslepili, porussyli.
Snáze gest dar w nebrati,
Něž tomu mijsta nedati.
Cžeho žádá a chce mijti,
Od tebe odm nu wzýti.

/D7a/ 45

Ten kdož ti palce pomazal,
Gest rown co by t swázal.
A tak se to wprawd stáwá,
Za halaffanc se prodáwá.
Každý, kdož dary p igijmá,
Zmocy se mu newynijmá.
Gest na n g tu pole eno,
Osydlo mu Položeno.
Aby nebyl w žádné dob ,
Giž wijce žiw nikdá sob .
Ale tomu wždy po w ly,
Cžij gsau ho dary osuli.
By ho wid l, znal k iwého,
Teda pro ty dary gehó.
Musy mu wždy pomáhati,
K iwdy a lži zastáwati.

Pakliby cht l slewowati,
Sw domij swé zachowati.
Tedy ale p i neymenssym,
Musy ml eti s tim se wssým.
Nesprawedlnost zastáwati,
Ml enijm obhagowati.
Také zas na druhau stranu,
Bera dary od swých Panú.
Swobodu swau prodáwagij,
Tudy se gim w moc dáwagij.

/D7b/ 46

Cži Pán zle, a nebo dob e,
Bu wesel a neb m g ho e.
Wewssem se musy srownati,
Nic naproti ne ijkati.
Ržekneli Pán že gest bijlý,
Yako Mléko Pane milý.
Dijli zase že gest c rný,
Odpowij mu slauha w rný.
Yako kawka, yako Wrána,
Prawá gest e mého Pána.
Tu hle miley dar w brá i,
Co koli tw g Pán ijct rá ij.
Pochlebug, laho , lijsey, sw d ,
Potwruzug Panu každau e .
A w ni emž se neprotiw hned,
Kewssemu pomáhati hle .
A na wuli Pána swého,
Nechage odporu wsseho.
Wssecky iny, skutky zawaž,
Y wewssem se dále zakaž.
Yak se gen mužess lijbiti,
Z se snažijss tak initi.

O nuzná, bíjdná, Swoboda,
Nenijliž hanba, h jch, Sskoda.

Sebe nikdá nesses ití,
Než ginému k w li byti.

/D8a/ 47

Gestli wesel, bu s nim wesel,

By pak ani zrna newsel.

Pakli plá e, nebo ská e,

Ty tež ne i nic giná e.

Než bu mu wždy wewssem rowney,

W každau chwijli s nim se srowney.

P etwo jli t dary hle,

Bu ono dobre nebo zle.

Musyss ijm negsy tak býti,

Yak chce t ten tw g Pán miji.

Ta w c gest podobná k Smijchu,

A nem ž býti bez h ijchu.

Když k wuli koho giného,

Tagij tagnost Srdce swého.

A pro dary dosti sspatné,

Zanedbáwá w cy platné.

Protož p ijteli gediney,

Nebywey ty tak lacyney.

Nech tebe žádnij darowé,

K podobné w cy takowé:

Nikdá naklonit nemohau,

Neb zhola nic nespomohau.

Ale drž se vp ijmnosti,

A zastáwey Sprawedlnosti.

Aby nebyl tež prodaný,

K cyzý w li zawázaný.

/D8b/ 48

*Tak yako bywali ginij,
Snad po h ijchu gsau y nynij.
Z dostawsse n tco daru,
Za swau dawnij službu starú
Nemohau Swobodnij byti,
Té swé pracné služby zbýti.
Ale musy wždy slaužiti,
Dokud se bude lijbiti.
Swé dobré obmesskávati.
A w ku vkracowati.
Gesst k tomu budau Sstiasnij,
Gestli nebudau v astnij.
T ch kte ij wždy pochlebugij,
Wsseho wssudy potwrzugij.
K Lauži Bláta p iljwagij,
Tu odm nu wždy dáwagij.
Swému dárcy dobrodincy,
Odplacugij se tau Mincý.
Pochlebenstwijm a Lijsanijm,
A newinných vtiskánijm.
Až ge potom Pán B h zkažý,
Nahlawu spolu poražý.
Ty pak hospoda i mladý,
Poslechnij této mé Raddy.
Bu wždycky, y w as nyn gssý,
Tob Sprawedlnost milegssý.*

/E1a/ 49

*Nežli ty w cy takowé,
Penijze ginij darowé.
Tak sob wolen wždy budess,
H ijchu y pomluwy vgdess.*

O Maudrosti.

Lidem wdomn nij to wesslo,
Z gest Maudrost co emeslo.
Toliko kdo bude chtijti,
Z se gi m že nau iti.
Gessto w tom weliká chyba,
Nebo Maudrost, wzáctná, libá:
Ona skrz žádné V enij,
W Sw t nabýwána nenij.
Kdyby se tak nabýwala,
A w Sskolách dosahowala.
Sami toliko V enij,
Byliby Maud ij, skussenij.
Ale p icházý mnoho zp t,
Skussená w c od dawnijch Let.
Z pod wtipem wyu eným,
A w Vm nij wycwi eným.
Diwnij Bludowé býwagij,
Mnohá Bláznostwij wznikagi.

/E1b/ 50

Yakož gsme toho skusyli,
Kte ij Sekty rozmnožili.
Z gsau wostrowtipnij byli,
Blud podstatn hágili.
A p es p ij liss mudrowali,
By se hlaupij w to nedali:
Y tedy to prawda nenij,
Z gsau Maud ij gen V enij.
Neb by tak musylo gijti,
Maudrost w samých knihách býti.
To se domn nij porážij,
Neb ne zkn ch Maudrost pocházy.
Rad gi Knijhy z Maudrosti,
Pocházegij nám k platnosti.

A kdož Maudrost spisowali,
Ti z žádných knih gi nebrali.
Nebo knih tehďáž nebylo,
Y tedy ge ozdobilo:
P irozenij tau Maudrostj,
A oni s mnohou wdlostj:
Od Boha gi nabýwali,
Potom teprw w knjhy psali
Protož má Czlowk witi,
W tom se stále vpewniti.
Z Maudrost gesti dar Božij,
Dražssý nadevssecka zbožij.

/E2a/ 51

Kdo gi w yakých knihach hledá,
Tam se mu nagijti nedá.
Pro ež se tedy v ijme,
Když gi tám nenacházýme:
Proto, abychom množili,
Sob wtipy, a wost ili.
Rozumy, Pijsmy dawnijmi,
Od Mudrc wydanými.
Nádoby Maudrosti lepssý
Nenij, než Rozum lov ij.
Tu ten poklad máss chowati,
Bedliw opatrowati.
Maudrost gest poklad welebný,
A odevssech chwalitebný.
Ržijdko p icházý bez práce,
A gest gi sám Pán B h darce.
Maudrost a gest wssechn m wd ná,
Wssak nechce býti bezd ná.
A žádný Maudrý nebude,
Le kdo gi milowat bude.

A gest gi poznati snadné,
Natom kdo sám sebau wládne.
Neb kdo gest w mocy giného,
Ten wsse inij k w li geho.
Yak on chce, aneb libuge,
Nekdy bláznij, zas mudruge.

/E2b/ 52

Maudreho inij skussenij,
Wijc nežli yaké vm nij.
Gesst tomu odpijragij,
Mnozý mijsta nedáwagij.
Aby skrz skussenij a w k,
Mohl nabyt Maudrosti Człow k.
Z by tudy sta ij sami,
Byli Maud ij mezy námi.
Ale že mnohé wijdáme,
Mládence, a Maudré známe.
Proti tomu starce Blázny,
Teda gest ten duwod prázný.
A pak Maudrých wssudy málo,
Wssakby w Sw t lepe stálo.
By Aspo wijc w Lidech starých,
Bylo Maudrosti, než w Mladých.
Než že mnohé p j iny gsau,
Z y sta ij Maud ij negsau.
Proto, že z Mládi nebyli,
Maud ij, ale gen t esstili.
Snad gim w kaupeli p ih eli,
Na uzd gich ndrželi.
A Maudrosti se newedli,
Tijm se sami sskodn swedli.
Neb Sst p, když z yara nekwetne,
Wsseliké stromowij letné.

/E3a/ 53

Napodzym Yablek nemijwá,
Tak tež tijm spusobem býwá.
Kdo z mládí nem l Maudrosti,
Nenabude gi wstarosti.
Le n tco falsse, chytrosti,
Ale té gest wssudy dosti.
By gy kdo m l welké množstwij,
Nenij Maudrost, než Bláznostwij.
A tak býwa pon m weta,
Kdo swá mladá Prwnij Léta.
W rozkossech a Smilstwu stárwil
Wzáctné Maudrosti se zbawil.
P ijgde na starost teskliwá,
Diw w n m dusse bude žiwa.
*Protož hospoda i mladý,
Vžig také této raddy.*
*Nech chytrosti, hle Maudrosti,
Pros zani Božij milosti.
Yako onen Ssalomún Král,
Aby gi tob Pán B h dal.
Ktomu w asu twé Mladosti,
Obwykeg wsseliké ctnosti.
Potom když p jgdess k starosti,
Pozbudess mnohé tesknosti.
Maudrost neopustij tebe,
Až t p iwede do Nebe.*

/E3b/ 54

Maudrý Człow k, po em se Poznává?

Cht lby snad dále se ptáti,
Abych tob dal to znáti.
Po em se Maudrý poznává,

A komu se ta est dáwá.
Y powijm y otom ssij e,
A to takto w této mij e.
Mezy Lidmi býwá hádka,
A welmi tuhá pohádka.
Zda Cžlow k žiwota zlého,
V enij wssak vysokého.
Múže o wzactné Maudrosti,
Rozpráv ti co s platnostj:
N kte ij prawij že m že,
Z asem y to spom že.
Když Blázen maud e propowij,
A treffn n tco wypowij.
To co se y Maudrým hodij,
Z ho poslechnaut neskodij.
Ginij tomu odpjragij,
Niyakž mijsta nedáwagij.
Aby mohl Cžlow k v eny,
Když gest nemrawný ni emný.

/E4a/ 55

Prosp ssn co promluwiti,
O Maudrosti pow dijti.
Neb gest welmi cos diwného,
Kdo gest žiwota nectného.
By m l mluwit o Maudrosti,
Zwłasst s n yakau platnostj.
Gest rown yakoby blaudil,
Slepý, a o Barwách saudil.
W prawd Maudrost, má tu zwłasstnost.
Nad wsseliyakau ginau ctnost.
Z nebywá niyakž gemná,
A od žádného p jgemná.
Le kdo gi má spolu s ctnostmi,

A st mito p jpadnostmi.
Kterěž gsau Mysli dobrota,
A ktomu Srdce istota.
Tedy gestli negsy ctnostný,
Ale nemrawný a zlostný.
By pak mluwil Maud e dosti,
A wykládal swé Maudrosti.
Tijm ty žádného newzd láss,
Neb gen s sebe Posm ch d láss.
Blázen by pak co cht l mluwil,
Zdaliby koho namluwil.
Abyho nem l za Blázna,
Pon wadž geho e prázná.

/E4b/ 56

Tak y ty gsy Człow k sm ssný,
Negsa žádnému prosp ssný.
Chcess gmijn za Maudrého býti,
Slowy Maudrosti odbyti.
Wssak zwuk maudrosti wznessený,
Gest skutek ctn v in ný.
Nebudessli tijm zwu eti,
Musýss dost tuze w esst ti.
By pak nagal wssecky Trauby,
Ani hle, p i inau tauby:
Tak neprowedl swé Maudrosti,
Nerozhlásyl gesste dosti.
Nebo skutek dobrý geden,
Když gest nagewo wyweden.
Ten vkáže Maudrosti wjic,
Než t ebas Slow krásných Tisýc.
Lidé powahy takowé,
Gsau rown co Papausskowé.
Toliko že mluwij Lidsky,

Ale žiwi gsau howadsky.
Rže wssem Lidem vlastn slussý,
Maudrost gen dobrým p jslussý.
Neb ona p ebywá w w cech,
A ne wsamých slowijch e ech.
Toho gest tato gistota,
Neb Maudrost také dobrota.

/E5a/ 57

Gedno z druhého pocházý,
A obé se welmi wážij.
Kdo Maudrý ten také dobrý,
A kdo dobrý ten tež Maudrý.
Ty pak mnijss býti každého,
Cžlow ka welmi maudrého.
Kdo gedné blekotat vmij,
Yako ty, tolik rozumij.
Po key, ne tak se to stává,
Neb se po giným poznává:
Maudrost, ne po twém mluwenij,
Totíž po ctnostném in nij.
Co pak tomu rozumijssli,
N kdy gestli on mijssli:
Musyss za Blázna zústati,
Hanbau toho odbeywati.
Na pomoc Pýro wezmessli,
A w tom potom oslepnessli.
Kam se twá Maudrost pod ge,
A yaké budess Nad ge.
Y tedy hle kdož po ctnostech,
Dobrých Mrawijch sslechtnostech.
Té prawé Maudrosti hledá,
Tomu gij nic odgijt nedá.
Protož se hle tijm spraviti,

Chcessli Maudrý poznán byti.

/E5b/ 58

*Aby dobrý a ctnostný byl,
A wssech zlých nespůsobú zbyl.
Wijce skutkem dokazowal,
Nežliby slowy Mudrowal.
Neb po e i a mluwenij,
Ani také poml enij:
Nepoznávám Maudrosti,
Než po dobrot a ctnosti.
A tak když ty ctnostný budess,
Za Maudrého také progdess.*

O Ctnosti.

Ctnost gest p ijtel T lu dussy,
Neb to inij což gi slussý.
Dob e žiwi býti ctnostn ,
A ne initi nic zlostn .
Geden Leka otom prawij,
Hodij se obému k zdrawij.
Wwssem wssudy mijrná gest ctnost,
D ge se skrz nij w dobrém zrost.
W Mysli, w dussy, y na T le,
Z wssecko má, zdrawé celé.
Kdo gest ctnostného žiwota,
Nesnijži ho žádná psota.

/E6a/ 59

Neb ctnost pod sst stj neslussý,
Protiwná w c gi nezrussý.
A kdo gi oblijbij sob ,
Ten gist vždy w každé dob :
Bude ct n také milowán,

A náležit ssanowán.
Ne proto že gest Bohatý,
Wýmluwný, na slowo wzatý:
Ale proto že gest ctnostný,
Na skrže bude milostný.
Kdož milownijcý gehu gsau,
Gestli sami ctnostnij negsau.
Ti ho w rn nemilugij,
Nech se yak chtij okazugij.
Lahodn ho slowy kogij,
O gehu gen w cy stogij.
Ale kdož pro Ctnost miluge,
Ten prawým p ijtelem sluge.
Y také stálým z stane,
Nikda býti nep estane.
Opatrnost gest ctnost gedna,
Znamenitá a pot ebná.
Ta gestli že k T lu wijce,
Náchylná než k dussy syce.
Giž Ctnost se býti new ij,
Neb k ginému koncy m ij.

/E6b/ 60

Ctnost nic nemá inít s T lem,
Než gest gehu Nep ijtelem.
Ctnost, ta se s žádným nerodij,
Z p irozenij nepochodij.
Než musy se nabýwati,
Welmi pracn dobýwati.
Teprwa w tomto ziwot ,
Odewssech Lidj wgistot .
Kdo chtij dob e žiwi býti,
Prawau pochwalu znij miji.
A gest knj Cesta nesnadná,

Práce vsylná, nákladná.
Musý se Czlow k snažiti,
Gestli že gi chce nabyti.
Co p icházý bez t žkosti,
Giž to nem ž býti ctnostj.
Ten gest pak dobrý a ctnostný,
Bu on v ený neb sprostný.
Kterémuž a zlé žádosti,
Panugij, trapij ho dosti.
A wssak on proti nim elij,
Cžinij to což Rozum welij.
Ctnost, bez protiwnijka wadne,
Když tebau zlá žádost wládne.
Y tedy, žádný swých Ctnostj,
Nezkusý le w odpornosti.

/E7a/ 61

Toho p ijklad opravdowý,
Gsyli w Bohatstwij takowý.
Yaký gsy byl prw w Chudob .
Giž gest Ctnost známá na tob .
Dokudž pak nezkusyss sebe,
Ne praw toho, prosým tebe.
Aby ty m l ctnostným býti,
Musyss protiwenstwij mijti.
Tak aby tebe zkusylo,
A ctnostného v inilo.
Tento pak p ijklad platij wjč,
Kdybych yá tebe nikdá syc.
Newid l nežli sed ti,
Kterak bych mohl w d ti.
Zdali ty m žess choditi,
A neb swé Nohy zwoditi.
Tak tež newijm co chwáliti,

A o twé Ctnosti prawiti.
Když gsem t n ikdá newid l,
Zdali gsy se za h ijch styd l.
Pro ež tedy gjné V ijss,
K žiwotu Ctnostnemu nutijss.
Když sám negsy sw dom sebe,
Wssecko to gen winnij tebe.
Musýss hle neyprw initi,
Cžemu chcess giné v iti.

/E7b/ 62

Na twé e i nemá dosti,
Le vlastnijm skutkem w rychlosti.
Toho dokažess, potwrdijss,
Co koli mluwijss nebo dijss.
Neuw ijm ani toho,
Praw d wodú yak chcess mnoho.
Z ohe studený gesti,
Neu inij mi bolesti.
Le se ho sám prwe dotkness,
Toho dokážess co ekness.
Mluw tež e ij ozdobenau,
Z gest Mo e do kolenau.
Ržeknu že gdess wukol semnau,
Le budess b ijsti p edemnou.
Tak se domniweg o Ctnostech,
Kdo chce w nich mijt ss astný prosp ch,
Trp liwost mi hle chwálijss,
Pro ež se sám od nij zdalijs:
A nechcess slowa strp ti,
Y m gž se sám na pam ti.
Chwálijss mi stud, zdrželiwost
Z gest weliká poctiwost.
Sám se s ženami obijráss,

Tudy mi dve e otwjrás.
Abych ya také ffregowal,
A mladé panij milowal.

/E8a/ 63

Y kterak mohu w iti,
A slowúm twým powoliti.
Ty tak mluwijss, ginak injss,
Tudy gen sam sebe winnijss.
Twá slova zhola newážij,
Neb ge skutkové porážij:
Lidé Maud ij, y yá syce,
Prostý, p iwykli gsme wijce.
Skutkum, než slowum w iti,
Nedáme se wtom p ep ijti.
Neb marná yalowá slova,
Gsau yako Wijtr takowá.
Ale skutkové podstata,
Na nich záležij, w c Swatá.
A na prosto, Lidé wssyckni,
Magij ten oby eg wždyckny.
Z se skutky wésti dagij,
A na slova málo dbagij.
Neb se gim odnijmá wážnost,
Kdež nenij skute ná snažnost.
Protož ztoho Nau enij,
M g na Ctnost wždycky twé z enij.
Neb bez ctnosti, Vrozenij,
Ziadnýmú platno nic nenij.
Ctnost t wewssew wssudy sprawij,
Budess mijt Sst stij y zdrawij.

/E8b/ 64

Lásku od Boha, Od Lidij,

*Wssecko se dob e poklidij.
Yak w dom p i twé d eládce,
Y giných budessli Spráwce.
Skrz Ctnost wssecko dob e z ijdijss,
A za nic se nezastydijss.
Toho gedné hle sset iti,
Budessli giné ijdiiti.
A k ctnostem, p iwesti chtijti,
Z musyys sám ctnostný býti.
Cžehoby sám ne inil pak.
Nemilostiwým Mijstrem tak:
Nebyweg, by m l nutiti,
Ktomu giné, to initi.
Neb by prosp l welmi málo,
Za prácy by to nestálo.*

O Ziádanih Dústogenstwij.

Staré gest p ijslowij, heslo,
Z wsseliyaké Ržemeslo.
Nese swau bijdu a psotu,
We wsselikém swém žiwotu.
Ale m ž se to zm niti,
A takto zas obrátiti:

/F1a/ 65

Z Staw zde w Sw te wsseliký,
Má bijdy, psoty, weliký.
A že Lidé Stawu swého,
A powolánij ádného.
Zapomn wsse, ginam hledij,
Nebo otom snad new dij.
Z poswjcenij Makowy,
Rown v giných takowý.
Tato w c neznámá nenij,

Kterak Lidé powyssenij.
Kte ijž prwnij mijsta m li,
A yaké Spráwy drželi.
Z gich cht li rádi zbýti,
A nižssij Staw podstaupiti,
Steyskagijc sob s Au ady,
A zwláss s Lidskými ne ády.
S nimiž bywá, w každau chwijli,
Dosti práce, a vsylj.
Ziádagic když gsau to shlédli,
By pokogny ziwot wedli.
Swých Au ad w prázni byli
Toho dústogenstwij zbyli.
Protož lepssý raddy nenij,
Kterau komu p irozenij:
Ziwnost hodnost vložilo,
A k emu ho v inilo.

/F1b/ 66

Spusobného, a hodného,
Nechage wsseho giného:
Natom má wd n p estati,
Weyss se wssete n nedrati.
Neb to gest mé prosté zdánij,
Nemohau beyt wssecko Páni.
A prwnijho mijsta mijti,
Musy n kdo nižssým býti.
Ale t chto Let giž mnozý,
Gsauc nesmylnij nebozý.
Wždy se k wyšssým w cem táhnau,
Když pak y toho dosáhnau:
O gsau stáli pracowali,
Gesst natom nep estali.
Než op t hled li weysse,

Snad se gim to p i te k peysse.
Neb se ona každého dne,
Nadegmá a vždy wzh ru pne.
Sedlák gestli dnes M sstianem,
Zytra chce býti zemanem.
Pozegt ij cht lby beyt Pánem,
N yakým zemským heytmanem.
A snad y Králem h ebijkem,
Neb w dustogenstwij welikém
Ale ty se pak tijmto spraw,
Z zde w Sw t wsseliky Staw:

/F2a/ 67

Wysoký, prost ednij, nižssý,
Y ten pak ze wssech neywyšssý.
Má dosti co žalowati,
Má sob , co st žowati.
Na swé práce nedostatky,
Wsseli yaké giné zmatky.
Kterychžto gest wssudy dosti,
Y w té neyw tšssý hognosti.
Y w giném a wginém stawu,
W každém nagdess dosti dawu.
Wssudy práce, a wssudy k ijž,
Neb n yaká rozdiijná tijž.
Nemáli onenno toho,
Nedostatku, zlého mnoho.
Ale má n tco giného,
Odporného a t žkého.
Cžehož by ty snad nesnesl,
Alebrž pod tijmby klesl.
Toto gest prawda na krátce,
Wyšssyli Staw, wyšssý práce.
A wyšssý nedostatkowé,

A giné w cy takowé.
Ba ani Berla Biskupská,
Aneb koruna Královská.
W tomu lehká nebýwá,
Dosti pod nij tijže býwá.

/F2b/ 68

Kdoby tomu rozum l snad,
Na zemi by gi nezwedl rád,
Protož Mladý hospodá i,
Chcessli a se dobe da ij:
Stúg w swém Stawu, powolánij,
Dá Pán B h swé požehnánij.
Net i se, nede k wyšssýmu,
Dustogenstwij wzáctn gssýmu.
Ale p esta na swém Sst stij,
Ono t nedá zawesti.
Neb kdož vysoko sedagij,
Tijže také vpadagij.
Ty gsa fortuny prost ednij,
Ne prwnij, ani poslednij.
Gsy sebau neybezpe n gssý,
Máss žiwot neypokogn gssý.
Natom gestli že p estanness,
Hogného Sst sti dostanness.

O St ijdmosti.

Leka y o tom tak prawij,
St ijdmost gest neylepssý zdrawing.
A kde pak nenij st ijdmosti,
Tu býwa Nemocý dosti.

/F3a/ 69

A Summau ne ádného,

Gjidla, Pitij, zbyte ného.
Wijce Lidij, mnohém hyne,
Než gich od Me e zahyne.
St ijdmost gest pak vzite ná,
T lu y dussy bezpe ná.
Ti wssak kdož rozkoss milugij,
Na p irozenij žalugij.
Z w nich bolesti vzbudilo,
Nemocné ge v inilo.
Gessto na nich wssecka winna,
Gsauc hrubij Srkáti wijna.
Obžerstwijm, a neskromnostj,
Gedauc, pigijc, bez mijrnosti.
Pokazý sob žálaudek,
B icho bude yako Saudek.
Chtijc n yakau zw li mijti,
A rozkossn žiwi býti.
W bijdný žiwot vpadagij,
Nemocy se w nich skládagij.
Nebo Rozkoss, wždycky má tu,
Když se dokoná záplatu.
Giným neumij platiti,
Než Nemocý obda iti.
Gessto prw newelmi dáwno,
Nebylo o tom sleycháno.

/F3b/ 70

Aby takowé nemocy,
M li w Lidech yaké mocy.
Yako nynij zhusta magij,
Den po dni se rozmáhagij.
Proto že rozkosse hledij,
Stkwostn pigij, také gedij.
Pon kud máme d wody,

Domácý, takowé Sskody.
Když se p ežerau Bohá i,
Magijc co gen hrdlo rá ij.
An ge podagra napadnau,
A nemocy nimi vládnau.
Z byla we e e hrdá,
Mnohy dost t žce poprdá.
Zmijta sebau, diwn wálj,
Toho Pangetu nechwálj.
Pro doktora hned poslali,
Aby ten zbytek wyhnali.
P ijgda doktor Sra ka sp ssn ,
Poradj Pánu prosp ssn .
Dá mu w Napogi piluli,
Bude po té dobré w li.
Z wyžene z n ho dussy,
Tak hle na nest jdmost slussý.
Chudý pak Człow k pod lá,
Nemage pohodlj T la.

/F4a/ 71

Wym e se hladem wysussý,
Pogij potom yako slussý.
Gsa z toho zdráv yako Ryba,
Wsseliká ho Nemoc chybá.
Protož y ty spraw se tudy,
A bu tak žiw yako chudý.
Chcessli zdrawj, erstwost mijti,
hle strijdm , skrown žiw býti.
Nech ginij St l hogný magij,
Po Wlasku krm gijdagij.
Ty po Česku mijrn , skrown ,
Yak nassý p edkowé rown .
Cybularum pe enarum,

Salatu a gest per parum.
Wyt i sob how zynau,
Ne wždycky ob d s Wyzynau.
A tak když skrown žiw budess,
Wsseliké Nemocy zbudess.
Zwlásst zanech sylného pitij,
Dna t nebudau trápiti.
Nebude t eba Léka e,
Ziadného Apatyká e.
Budess c rstwý jako Gelen,
T ebas jako ktery geden.
P e káss mnohý a dlauhý w k,
Budeli tato radda wd k.

/F4b/ 72

O Sausedech.

Sausedúm swým Pyssný býti,
Gest s nijmi wálku za jti.
Cžekey wždy hurtu na sebe,
Yako hromobitij s Nebe.
A neb nenadále st ely,
Kteráž t rychle post elij.
Neb Saused tw g n tco zw da,
Hned na tebe mrzce wzhlédá.
Tebe sspehuge a sset ij,
A yak se zbau ij pow t ij.
Tak z mra ijnka dost malého,
N kdy z Woblaku yasného.
Bude welké hromobitij,
Až tu bude teskno býti.
Protož snimi bu žiw sworn ,
Podlom se n kdy pokorn .
Nehryz se, nesu , a newa ,
A plotem se od nich nehra .

Ale rad g j p atelstwijm,
Ohra se dobrým Sausedstwijm.
Nebu haužkau, neužilým,
Sobijkem, a zadražilem.
Deg se gim n kdy vžiti,
V tebe wnauzy obgijti.

/F5a/ 73

Aby m li Lásku k tob ,
Newssecko sám táhni k sob .
A m g vždy rad gi swého.
Sauseda blizko dobrého.
Než p ijtele dalekého,
Nebo vžiwess spijsse ho.
Wssak nemijnijm takowého,
Nezbedného vrwalého.
Kteryžby sset il Sauseda.
Yakž ho doma nenij zw da.
Aby nawstiwil Sausedu,
K we e i nebo k wob du.
A neb n kdy na switanij,
Budil gi z twrdého spanij.
Mage skrz plot blizko dosti,
Zwlasst w gehu nep jtomnosti.
Býwal v ho astým hostem,
A v il mu ženu ctnostem.
Gsa emeslnjk jako který,
Podssyl gi troge neb twery.
Prwe nežly gich wstali,
Oni se z Wersstatu brali.
Potom mu pry vgel na nij,
Z byla dost hladká Panij.
A swé nechal na Wopatky,
Kradený Wody gsau sladký.

/F5b/ 74

Sauseda hle takowého,
Nechwálíjm yá zauffalého.
Neb kdyby po Vhlj p issel,
Zwlass kdyby Muž n kam pry ssel.
Wzalby t ebas y s popelem,
A byl by brzy p ijtelem.
Domaby páral a kazyl,
Ginde dob e hospoda il,
Z by potom vlastnij žena,
N která gsouc psyce ffena,
By ginde augedij m la,
Na Muže hled t cht la.

Protož se p ed takovým st ež,

A yak se ohraditi w z.

Psali otom prw n kte ij,

Aby znal Ptáka po pe ij.

Ale Wlka pak po Srsti,

Totíž w mu držé w hrsti.

Syce Sauseda dobrého,

Poctiwého, pokogného.

Hle sob wewssem wážiti,

O to se w rn snažiti.

Bysste spolu dob e byli,

Tak yako P átelé milj.

Gist toho nepyknete,

Gestli mne w tom poslechnete.

/F6a/ 75

O P átelijch.

Nichl pod Nebem edssýho,
Nenij na Sw t dražssýho.
Yako gest p átelstwíj prawé,

Vp ijmné, w rné a zdrawé.
A proto gest w drahé cen ,
Z ho na Sw t neymén .
Yako zlata Kowu toho,
Ne wssyckni ho magij mnoho.
Než M di také Mosazy,
Wssudy se dosti nacházý.
Tak p átelstwíj ffalessného,
Lichého licom rného.
Dosti se býti poznává,
Prawého se nedostává.
Neb k w tru Sst stj se trhá,
W protiwenstwíj hyne, mrhá.
Prawé pak w rné p átelstwíj,
Ani wžádném protiwenstwíj.
Nepohne se a nezm nij,
neb má pewné utwrzenij.
A to nikděž nem ž býti.
A stále se vpewniti.
Než mezy Lidmi Maudrými,
Dobrymi a sslechetrnými.

/F6b/ 76

Zlj pak, a se n kdy zdagij,
Dob ij p átelé d lagij.
Wssak gedno slowo protiwné,
Což gest gist dosti diwné.
Ztoho p átelstwíj ge srazý,
Wssecku dobrau w li zkazý.
Neb lehce a bez wážnosti,
Negaucy skussenij dosti.
Wto p átelstwíj gdau, wstupugij:
Zase pak též odstugij.
Od n ho zlehké p j iny,

Rozdílne magijce iny.
P ed tijn P atelstwijn vtijkey,
A p ijtel tomu ne ijkey.
Komuž nesmijss w každé dob ,
W iti yako sám sob .
Giž gest tu nedokonalé,
P átelstwij, dosti na mále.
Komu se nesmijss sw iti,
A s nim odkryt mluwiti,
Tak yako y ty sám s sebau,
A on tolikéž zas s tebau.
A chcessli w d t zacelo,
Odkud by pak pochazelo.
P átelstwij, prawé vp ijmé:
Zedwau w cý, otom wijme.

/F7a/ 77

Z milosti, také z skussenij,
Ale Prwnij, stále nenij.
Neb Milost gest w c wrtkawá,
Nestálá, a vtijkawá.
Ale skussenij má wážnost,
Rozum také dokonalost.
Y tedy se z bezpe sm le,
Na skusseného p ijtele.
Ten muž trwanliwý byti,
Tob se platn hoditi.
A dokudž ho pak neskusyss,
Po ijtati ho nemusyss.
Za p ijtele, neb muž tebe,
Milowat yako sám sebe.
Ale p ijtelem nebyti,
A neb se brzy zm niti.
Až pak Milost muže mnoho,

Ale gíst w mí toho.
Wíjc w rné p átelstwij m že,
Neb ho hned nic nep em že.
Mudrce wznesseného ec,
Z gest to vt ssená w c:
Takého p ijtele miji,
Snimižby mohl wždy wesel býti.
Raduge se z toho hosti,
yako sám z p itomnosti.

/F7b/ 78

Dob e pow dijna e ta,
Z p ijtel on gest, druhý yá.
A p átelstwij dusse gedna,
Genž se wedwau T lijch sgedná.
A protož pan wadž w prawém,
W tom ctném p átelstwij laskawém.
Gednota Mysli p ebýwá,
Také toto z toho býwá.
Takowj dob ij P atelij,
Z se nesnadno rozd lij.
Neprom nij gich nesst [s]tij,
Ani nižádné ne esti.
Wždy gsau p edce swogi oni,
Yak p ssky tak y na koni.
Až na Máry až do hrobu,
Nepohnau se w žádnau dobu.
Než to p átelstwij spole né,
Které gest wssudy obecné.
A Sst stijm zniká a nastáwá,
S nesst stj m migij p estáwá.
Nechlub se tedy p ijтели,
S swými mnohými p átely.
Poshow g zda w asu krátkém,

Obrátij se Sst stj Spátkem,
T zwijss mnoholi p átel máss,
Snad mi teprw za prawé dáss.

/F8a/ 79

Když se sewssemi neshledáss,
A w tom prom nu vhljdáss.
Ziádná w c lépe nesaudj,
O p átelijch, genž nezblaudij.
Yako nesst stij, to zgewij.
Yacý gsau kdo prwé newij.
Mnohým se to p ihodilo,
Dokudž gim Sst stij slaužilo.
Z mijwali p átel dosti,
W zástupijch a w haffijch množstwij.
A když ge po opustilo,
A z pátkem se obrátilo.
Sotwij ka gsme ge poznali,
Z sami družý z stali.
Y m gž toto za Nau enij,
Z p átelstwij stálé nenij.
Které pro vžitek býwá,
Welmi se brzy tratíwá.
Dobrowolná w c býti má.
P átelstwij, tak se Maudrým zdá.
Za odplatu sob samo,
Což y tob budiž známo.
Kdož gest dobrým p ijtelem twým,
Sm le za ho slijbiti smijm.
By pak ty nic nem l statku,
Z stane wždy tw g bez zmatku.

/F8b/ 80

Pakli gest kdo pod ffortelem,

Pro zbožij tob p ijtelem.
A neb pro twau mladau ženu,
Ty proto rozum g wssemu.
Gestli statku brz zbudess,
Z nu mrzkau mijti budess.
Hned tob ten p ijtel zmizý,
Ani ktob nep ijblížij.
Neb emu on P ijtelem byl,
Gižs ty to ztratil, toho zbyl.
P átelstwij to odesslo s nim,
S Z nau, statkem, a zbožím twým.
A protož im gsý wzáctn gssy,
A jm máss ženu p kn gssy.
Tijm mén mužess w d ti,
Tomu práw rozum ti.
Kdo gsau, a neb kte ij cele,
Vp ijmnij twogj p átelé.
Gesst chcy wije pow dijtí,
O p átelstwij oznámiti.
Gestliže by se p ijtel tw g,
Skrz n yakey weystupek sw g
Neslussné w cy dopustil,
Neslussý by ho opustil.
Nemáss se proto horssyti,
Ani w P átelstwij m niti.

/G1a/ 81

Ale máss ho litowati,
Yak m žess mu pomáhati.
Bu raddau nebo nákladem,
Mage lijtost nad tijm pádem.
Neb kdož koli pro cyzý pád,
Opausstj tak p átelstwij rád.
Podobný gest také k tomu,

Nadepsanému onomu:
Kterýž w Sst stij gest p ijtelem,
A wnesst stij nep ijtelem.
Neywyšssy pak, neyw rn gssý,
A tw g p ijtel Neymilegssý.
Má snesen a strpijn býti.
Nemáss mu w tom za zlé miji.
By pak také proti tob ,
Proti twé vlastnij osob .
N tco v inil p es Summu,
Z necht nij neb z nerozumu.
Toho považ w každau chwijli,
Z gest on tw g p ijtel milý.
Snad new d l, zato nem l,
Aby ty mu tak za zlé m l.
By to proti mysli bylo,
A tebe tak vrazylo,
A tak z t ch to zewssech e ij,
Rozum g, že wssecky w cy:

/G1b/ 82

Mezy p átely milými,
Gsau vp ijmé mezy nimi.
Nic nenij, cožby sskodilo,
Oklamalo, vrazylo.
P ijtel tebe sset ij wijce,
Nežli ty sám sebe syce.
Nehledij t vrazyti,
A zaumysla zarmautiti.
Pakli že t kdy za žádá,
Wssak to p edn vždy p edkládá.
Co by bezesskody bylo,
Klehkosti se necheylilo.
Sámby to cht l rad i nésti,

Než t k n t emu p iwesti.
Mysl j yak by se zachowal,
To p átelstwij ob erstwowal.
N kdy dary, n kdy Listy,
Gsa tw g p ijtel wždycky gistý.
Ne tak yak mnozý d lagij,
T ch weyminek vžiwagij.
Ržka, žádeg co chcess giného,
Krom prey tohoto trého:
Neslibim, nepug ijm, nedám,
Wssecko pro tebe vd lám.
Ti se tussym omeylili,
P átelstwij sob zleh ili.

/G2a/ 83

Když sob weyminky kladau,
A n které w cy kradau.
Sskodu, hanbu, wymi ugic,
A nato napamatugic.
Ziadáli kdo tebe zato,
Hodná Pam ti w c tato:
Co by, Sskodu, hanbu neslo,
Gižby tu p átelstwij kleslo.
A m g na to pilné z enij,
Z tw g žádný p ijtel nenij:
V inijli w které dob ,
Co zaumysla proti tob .
Op t nenij p ijtel žádný,
Toho rozum welmi snadný.
Když za neslussnau w c žádá,
Nemožnau w c na t wzkládá.
Nebo w vp jmnému P átelstwij,
Wždy se gednota Mysli stkwij.
Protož kdož se duw ugess,

Weyminek nepot ebugess.
Másslí w rného p ijtele,
Spustiž se na n ho sm le.
Neb on oto má vždy pé i,
Což k twému dobrému sw d ij.
Aby se ti dob e zwedlo,
Zle nestalo a nessedlo.

/G2b/ 84

Pakli kdo tomu odpijráss,
Tijm sám na sebe otwijráss:
Z s gesst sám ffalsse nezbyl,
Ziádnému p ijtelem nebyl.
A snad pomigijss y ádu,
A máss do sebe tu wadu.
Z chcess mnoho p átel mijti,
Sám nechcess p ijtelem býti:
Dobrym, vp ijmným žádnému,
Než mecess kli ky každému.
Toto také powijm tob ,
Na Gedné samé osob :
Z p átelstwíj nezáležij,
Než ke dwaum, a weysse m ij.
Komuž ty negsy p ijtel wssak,
Aniž on tob gesti pak.
Protož prosým tebe zato,
Pomysliž a spome nato.
Gsyli sám Gménem p ijtelem,
Ginij podobným ffortelem.
Tebe také odbeywagij,
Slussnau odm nu dáwagij.
Než kdy by ty w rný beyt cht l,
W rné by zas p átely m l.
Neb nikdá wijry russytel,

Nebýwal p ijтели p ijtel.

/G3a/85

P átelstwij wždy w dobrém stogij,

A nic se zlého nebogij.

Kdyby se w to n tco zlého,

W mijsylo neup jmného.

Giž nenij p átelstwij žádné,

Ale pokrytetstwij ne ádné.

Také mezy nesmyslnými,

Blázny Lidmi nemaudrými.

P átelstwij mijsta nemijwá,

Než mezy ctnými p ebýwá.

Kte ijžto na strany ob ,

Rozum gij wždycky sob .

Y to co gest Láska, wijra,

A neb co w sob zawijrá:

P ijtel, to p elibé Gméno,

Bywá odnich wždy wážno.

Z toho se také rozumij,

Kdo gen co wážití vmij.

Z gest prawých p átel málo,

Z ijdká gich wždycky býwalo.

Ale p átelstwij austnijho,

A zwláss toho Listownijho.

Toho gest p edosti wssudy,

A toho dokáži tudy.

Z hned žádná Episstola,

Nem že giž beyti zhola:

/G3b/ 86

Bez p átelského Tytule,

A podle této Notule,

Mému wždy zwlásst milému,

Celému, a vp jmnému.
Pánu a p ijteli bu dán.
Nech gest komu koliw psán.
Tytul se nikdá nem nij,
Ziádný P ijtel menssý nenij.
A tak hle Episstol kolik,
Zwlasst milých P átel tolik.
Bopomozy m j p ijteli,
Z s tak zbohat na P áteľy.
Gessto to nem že býti,
Aby gich mohl tolik miji.
Než toliko gediného,
Nad giné zwlasst milého.
*Protož tijmto giž zawijrám,
A tob rozum otwijrám.
Aby vm l rozdjl miji,
Kdo ma zwlasst p jtel býti.
Yak ho po em máss poznati,
Kterak se kn mu chowati.
A w em se mu duw iti,
K yakému koncy m iti.
Aby to P átelstwij stálé,
Pánu Bohu ke cti chwale.*

/G4a/ 87

*Mezy wámi wždy trwalo,
Ziádné prom ny nebralo.
Až do Motyky, Lopaty,
To žádá P átelstwij Swatý.
To chcessli miji w pam ti,
Budess se chowat vm ti.
K twým milym P átelúm ke wssem,
W tomto také w giném we wssem.
Chcessli se pak gich doptati,*

*Po tomto ge máss poznati.
Ten gest wždy tw g p jtel lepssý,
M g kn mu náchylnost w tssý.
Který swých w cý podává,
Nežli který sebe dáwá.
Neb gsau p átelé neni ky,
Z kau, m g milý zlati ky.
Wssak gsem yá wssechen wždycky tw g,
Tys Neymilegssý p ijtel m g.
Tak t swými slowy kogij,
Pod tijm o vžitek stogij.
Sám se nedá nic vžiti,
Vmij se ti wymluwiti.
A takowých P átel mnoho,
Z odbydau slowy toho.
Když skutkem nic nedokážij,
Za ffunt kaudele newážij.*

/G4b/ 88

O Nep átelijch.

Massli Nep ijtele koho,
St ež se welmi piln toho.
Netowaryss s neznámými,
Neb gest snad punt mezy nimi.
Ty by ge rád sob zwolil,
W tom by t n který zholil.
Když giž práw k cuku pugde,
Kdo wij, yak kdo tu s kým bude.
Sset se swého Nep ijtele,
Aby neužil fforte.
Neb on myslj na ty Cesty,
Kudy by t mohl podmesti.
Gestli gest nep ijtel tw g mdel,
Ty by giž snad tak zato m l.

Z on na t nemá pé e,
A že p ed tebau vte e.
On pak k tomu wždycky m ij,
Dotud držj to p jm ij.
Až bude mijt moc nad tebau,
Tu pak zahrá tijnm lép s tebau.
A pakli se tijnm trosstugess,
Z o ty wždy p emyslugess,
Nep jtel tw g nezná toho,
Meylijss se tu gist mnoho.

/G5a/ 89

Sam w nebezpe enstwij dáwáss,
A o swé hrdlo pohráwáss.
Tyto wssecky Auskoky hle,
Fortele, zrady, kusy zlé.
Nep ijtel náss vstawi ný,
Turek auhlawnij, dedi ný.
Zgewn prowozuge pásse,
Tijnm p emáhá Wogska násse.
A gest w c gist prawdiwá,
Z t ch ffortelú vžjwá:
T mi kusy a Sstrychy gde,
Yakž máss poznamenano zde.
Zwlass když se zdá že vtijká,
Hlediž an nassým wyffijká.
Yakož gsau mnozý skusyli,
Hrdla swá tudy stratili.
Když se na pé i nem li,
Geho lsti nerozum li.
Protož Nep ijtele twého,
Wssech aukladú a Lstj gehó.
Hle se piln warowati,
P ed nim se opatrowati.

*Znáti geho chytré le i,
Mijti se vždy na pé i.
Neb což Turek inij zgewn ,
On wsse tijm spusobem tegn .*

/G5b/ 90

*Gestli že se neopat ijss,
Snad est, hrdlo, statek stratijss.*

O Wrchnosti.

Vrchnost pak swau, hle vždy ctjti,
Gi poslussen w ren býti.
Slauže se wssý ochotnostj,
Rád Pánu Geho milosti.
Ne tak na oko bezd n ,
Yako vp ijm , a wd n .
Kde pak Pán, nem ž sám býti,
Rá ij na swém mijst mijti.
Regenty a Au ednijky,
Giné w rné služebnijky.
Kterychž ty nezleh g sob ,
By postavil h lku tob .
Ale m g ge w poctiwosti,
Wždy wedle náležitosti.
Neb w nich tak Pána swého ctijss,
Když k Pánu gegich w rnost wijss.
Mássl co p i nich initi,
Nehlediž se gich sstijtiti.
Zwlasst gestli gsy gist s sebau,
Nepow de se zle s tebau.

/G6a/ 91

*Mluw vp ijmn a Swobodn ,
Neprijhodj se nic sskodn .*

Neb Wrchnost nenij k sskod ctným,

Než toliko k strestánij zlým.

Z na ijzenij Boha Pána,

Každá dusse má poddána.

Býti, se wssý ochotnostij,

Yak dobré, tak zlé Wrchnosti.

Protož poddanost zachowey,

Wždycky se ctn , w rn chowey.

Powinnosti wykonáwey,

Ten dluh tw g, býti poznáwey,

Dan , Platy, i Roboty,

S nimiž býwá dosti psoty.

By se pak n kdy zhausstili,

N tco drobet obtaužili.

Poddanost to wssecko snese,

Za Wrchnost Bohu modle se.

A kdo bude láti, kljiti,

Nebude od platy mijti.

Yakž geden Swatý pow d l,

Rad bych, by to každý w d l.

Kdo (prey) nebude bi owán,

Ten nebude Korunowán.

Gestli že pak Wrchnost ona,

N tco wjic než slussý koná.

/G6b/ 92

Yakož gsau Wrchnosti mnohé,

Z swé Sedlá ky vbohé.

Z nau p es p ijlijss p es mijru,

A gest prawda na mau wijru.

K robotám, ke wssemu dijlu,

Aby m li konskau sylu.

Z giž wjic býti nem že,

Diw že na nebohých k že,

*Budau zato odbeywati,
Bohu po et wydawati.
Ty gim poddan bu na krátce,
Cti též Sskoly, Cýrkwe Spráwce.
Au ad a wssecky konssely,
Kdož by yakau spráwu m li.
Potom sám také ct n budess,
Wsseliké auhony vgdess.*

O Swobod .

Pochlaubáss se Swobodau snad,
Wytáhness z toho yako had.
Rzka nemám Pána žádného,
Ani nestogim o n ho.
Málo y na Regenty dbám,
Neb gsem yá sob wolen sám.

/G7a/ 93

Co mi po yakých t ch Správcých,
Co po Ná ijzených starcých.
Co po Au ednjcých taky,
Nech oni ijdij Sedláky.
Yá gsem Swobodným M sstianem,
A k tomu gesst zemanem.
Ale slyss p ijteli milý,
Newijss gesst o swém cíli.
Co tebe do Smrti potká,
Dawey medlé slova Krotká.
Nemássli snád budess mijti,
Necht g se odpow díti.
Dosti gesst asu k tomu,
Z m žess slaužit n komu.
Neslussý peychat Cžlow ku,
Zdaliž newijss, w kterém w ku:

Hekuba slaužit po ala,
A giným se w moc dostala.
Co ge se stalo Kresowi,
A neb Dyogenesowi.
Onomu Attyliowi,
A neb Waleryanowi.
Také gesst mnohým giným,
O nichž te zmijnky ne inijm.
Sst stij ge dolú s str ilo.
W bijdnau službu podrobilo.

/G7b/94

Mnozý byli slawnij Králi,
Wssak se wslužebnost dostali.
Ginij p issli do w zenij,
A k welikému snijženij.
Z králofských Stolic smetáni,
W potupu a wlehkost dáni.
Pro ež ty se pak protiwijss,
S ijm se kdy potkáss co ty wijss.
S swau se Swobodau nadeymásss,
Zdaž p ikladuw hogných nemásss.
Z býwali w asy dawnij,
Z služebnjkuw Páni slawnij.
Zase z Panuw, Služebnijcy,
Diwnau Prom nu magijcý.
Neb yak se asowé m nij,
A žádná wnich stálost nenij:
Tak také Lidé tau m rau,
Prom nu swau asto berau.
An se ta w c p iházela,
Z chudoba p icházela:
Na ty také služba pracná:
Kdož mijwali Gména wzáctná.

Swobodau se bezpe ili,
A nad ginými p ed ili.
Nemagijce napam ti,
A nechtijce rozum ti.

/G8a/ 95

Odkud gim Swoboda p issla,
A hognost od koho wyssla.
Z od téhož hospodá e,
Wsseho mocného Wláda e.
Také nauze, y pot eba,
Pocházý, a wsse což t eba.
T mi dwe mi neginými.
Dobré y zle, gde wsse nimi.
Ten pak gest Neyswobodn gssý,
Frayher nad giné wzáctn gssý.
Kdo gen sám sob neslaužij,
A po zlých wássnijch netaužij.
Newijm pak pro to d láme,
Z my kladem, toho máme:
Yako za neswobodného,
Kdo má Pána Smrtedlného:
Samému slaužij gednomu,
Chlap, wotrok ijkáme tomu.
Kdo pak slaužij Tisýc Pan m,
A nesmrtedlným Tyrranum,
Toho my býti prawijme,
Za Swobodného saudijme,
Ptássl se kdo gsau ti páni,
A Tyrrané nadepsanij:
Gsau hle zlé neslechetnosti,
H ijchy, bludy, neprawosti.

/G8b/ 96

Genž magij sluh p ijliis dosti,
A gsau Sw tu w poctiwosti.
Neb t m pan m ginj Páni,
Podle Maudrých Lidj zdánij.
Slaužij gim naw tssým dijle,
Skoro wždycky každé chwijle.
A za gisté nižádného,
Neu inij Swobodného.
Sst stij, ale sslechetná ctnost,
Skrz niž množý mijwagji zrost.
P ijchazegij k v astenstwij,
Welikého dustogenstwij.
Protož y ty dobrý Muži,
Nech se ginij yak chtij tužij.
Ty newegskey s swau Swobodau,
Než st ež se wždy p ed p jhodau.
By pak byly wyhosst ný,
Magestatem obda ený.
Nic ty nato nespolihey,
Tijm se nepni, nepozdwjhey.
By byl odkud kdo cht l rodem,
Byl sob wždycky swoboden.
Nemá Swobodau peychati,
Na nij tuze spoljhati,
Nebo m že se treffiti,
Z teprw musy ssslaužiti.

/H1a/ 97

W swé starosti, Pána miji,
W velké neswobod býti.
Ta gest Swoboda neylepsý.
Kdo gest ctn žiw, a neh essý.
P idržij se dobrých ctnostij,
Waruge se každé zlosti.

*Tomu býwá est weliká,
Býwá Pánem z služebnijka.
Kdož se té Swobody držij,
W rnuu pochwalu obdržij.*

O Dobrém Sw domij a Ost ihánij Mysli.

Kdo w hlasu pow sti hledij,
Dobrého gména nezd dij.
Neb se nechystá Sw domij,
Kteréž gest wnit a saukromij.
Newinného ost ihati,
Bez posskrwny zachowati.
Dobré Sw domij to sluge,
Genž Sw dk w nepot ebuge.
Na dwau toliko má dosti,
Ti gsau mu za welké množstwij.
Geden gest B h, a ty druhý,
Magij oba Práwo tuhý.

/H1b/ 98

Hned gich nižádný nep ep ij,
A ni gim též nic nezap ij.
S tebau magijc P ebýwanij,
Nemohau beyt oklamani.
Nelze se p ed nimi skrýti,
Wssudy yako Slunce swijtj.
Máss ge wždycky wssudy s sebau,
Chodij y na Lože s tebau.
Znagij iny y mysslenij,
P ed nimi nic tagno neni.
Protož pow z, prosým tebe,
A netag prawdy na sebe.
Hrub li se ty gich stydijss,
Zdali ge p ed sebau widijss:

Takéli kdy na pé i máss:
O tom že mi swau spráwu dáss.
Zato mám, gestli twé w cy,
Cžinijs, yakoby ti Sw dcy:
P ed tebau tu wždycky stáli,
Na twé iný se dijewali.
Net eba se zawijrati,
Ani eho strachowati.
Neb což koliv mysliti,
P ed nimi smijss v initi,
Pro by se nezgewil sewssým,
S tijn, y p ed Sw tem p edewssým.

/H2a/ 99

Pakli co inijss p ed nimi,
Za se stydijss p ed ginými.
Teda twé vlastnij Osoby,
Sw dectwij, wždy každé doby:
Má tob býti wázn gssý,
A mnohonásob wd cn gssý.
Nežli wssech Lidj hlasowé,
By pak také y Bohowé:
O skutých twých new d li,
A to p ehlidnauti cht li.
Gestli pak kterau w c inijss,
A takto v sebe minijss.
Spáchage skutek ne ádný,
Z otom nezwij hned žádný.
Co gest platno že ty tak dijs,
Když ty to sám do sebe wijss.
O nesstiasnýs Czlow k gist ,
Powijm prawdu p edce ist .
Když zamijtáss Sw dka toho,
Na n mž záležij tak mnoho.

Nedržijm hned nic o tob ,
Neb sám neywijc sskodijss sob .
Protož ten oby ey mijwey,
A této Raddy vžijwey.
Když t Lidé, zwlasst zlij chwálíj,
Gest rown cobyti láli.

/H2b/ 100

Ty ne hned wysoce smeysleg,
Osob , ale p emegssleg.
Srownáwáli se Sw domij,
Twé, stj m sw dectwíj m w saukromj.
Neb Lidmi oklamán býti,
M žess, marnau chwálu mijti.
Ale twé Sw domij ísté,
Nepodwede tebe gist .
Tedy powíj m otom lewn ,
Yak gsy žiw p ed Lidmi zgewn .
Tak bu wsaukromij p ed Bohem,
Y weyss sslechetn gíj mnohém.
Ale Blaznostwíj gest násse,
Styd ti se w každém ase.
N tco p ed Lidmi páchati,
A p ed Bohem nic nedbati.
Nenij žádný Božíj ctitel,
A p jgemný gemu p íjtel.
Kdož ginák tamto, ginák zde,
S Lidmi a Bohem wukol gde.
Powíj m dále, gsa vždy w ren,
Z na tomto hle wesskeren:
Ziwot ctný dobrý záležij,
Nech gsau Sw tsstij, nebo Kn žij.
Tak p ed Lidmi žiwu byti,
Yako p ed Bohem se mijti.

/H3a/ 101

A neb, tak žiw bu sam s sebau,
Yako když gsau mnozý s tebau.

Giná w mi dobrý negsy,

Ale holá lichota gsy:

Mássli rozdjl saukromnijho,

Ziwota, a wssem zgewnýho.

Nic nemáss poctiw gssýho,

A p i sob wzáctn gssýho:

Yako swau vlastnij osobu,

M gž gi we cti w každau dobu.

Co pak dále ktomu ty dijss,

Gestli že se sám nestydijss:

Nemáss w poctiwosti sebe,

Když též ginij nectj tebe:

Y nehn wegž se hle na n ,

Takto odpowijdám za n .

Kdo sám sob hanbu inij,

Nenij hoden, aby ginij:

Gemu poctiwost inili,

W n t em ho sob sset ili,

Mrzké pak každé mluwenij,

To také bez hanby nenij.

Ale n kte ij K estiané,

Zwlásst pak Páni dwo ané.

Ti hle p ed Osobau ženskau,

A p jtomnostj Panenskau.

/H3b/ 102

Mimo giné wssecky Lidi,

Zato se p ednimi stydij:

Oplzlé w cy mluwiti,

A nadto weysse initi.

To za welkau mrzkost magij,
Wssyckni pligi, také lagij.
Ale p ed Mužskau osobau,
A když kwasý sami s sebau.
Toho nezapowjdagij,
Za hanbu nepokládagij.
Ty pak kdož tak zlé tlachnugess,
N tco sspinaw , ssprymugess.
Pro na Pannu vkazugess,
Z nské pohlawij spat ugress?
W z že Panna neyp kn gssý,
Mysl twá gest neypoctiw gssý.
Nad giné t lesné wssecky,
Panny, ženy, neb d ve ky.
Gestli že té neuctj kdo,
Giž hle nenij žádný diw to:
Z we cti mijti nemuže,
Cžerwené, neb bijlé kúže.
Totiž T la ozdobného,
Panenského neb ženského.
Diwná w c kudy to posslo,
A w oby eg Lidem wesslo.

/H4a/ 103

Z mužij, w w tssy wážnosti,
Magij ženy w poctiwosti.
Nežli sami sebe, a tijm,
Sob , sm le to ijcy smijm:
Hanbu, lehkost, welkau inij,
Newjm co pak pod tijm minij:
Z staw ženský zwelebugj,
A sebe nic nissanugij.
Magij ženy swé w wážnostj,
P edchazegj vctiwostj.

Kterěž gim magij slaužiti,
A wewsem poddaný býti.
Cžin tudy Stawu swému,
K iwdu pohlawj Mužskému.
Nemyl se na tom žádný wssak,
Abych yá byl nemaudrý tak.
A m l tuto tijm v iti,
Sspinawé w cy mluwiti.
Bu p ed Panenkami ctnými,
Neb Z nami poctiwými.
A gich se nic nestyd ti,
Budessli s nimi sed ti.
Než toto chcy oznámiti,
Tijm tebe dále sprawiti.
Z hodná gest Mysl Człow ij,
Cti, poctiwosti neyw t j.

/H4b/ 104

Potom pak pohlawij Mužské,
Naposledy také ženské.
Kdož swau Mysl má w poctiwosti,
Ten bezewssý pochybnosti:
Obogijmu vždy pohlawij.
Cžest inij, slussn ge slawij.
Aniž m ž ten zle initi,
A nepoctiw žiw býti.
Kdo swau mysl w Poctiwosti má,
Chce aby byla wewsem ctná.
Nižádných kaut nehledá,
A nikam se neohlédá.
Nech tu kdo chce koli sedij,
On wssecko ctné init hledij.
Nic w Mysli také w mluwenij,
P i n m nemrawného nenij.

Mudrce gsau slowa tato,
Genž ekl, styd l bych se zato.
Abych pohlawij každému,
A neb stawu wsselikému.
Muži, žen , nebo Pann ,
Nemysle na nic zlostrann .
Nesm l toho pow dijti,
Co smijm w swém Srdcy mysliti.
Gesst wijce ekl Mud ec ten,
Yá bych prey sm l na každý den,

/H5a/ 105

Mezy wssecky Lidi gijti,
Gim se vkázat zgewiti.
Aby byli na mém Cžele,
O prawdu, zauplna, cele:
Wssyckni skutkowé napsanij,
A na n m poznamenanij
Rže i také y mysslenij.
Bezewsseho wymin nij:
Aby každý w každé dob ,
Mohl to wssecko ijsti sob .
Co gsem kdy s mau wolj inil,
Mluwil, myslil, a neb minil.
Od té doby, od té chwjle,
Od toho asu a cýle,
Yakž se k žiwotu ctnostnému,
P iznávám, a sslechetnému.
Kdožby té sm losti nem l,
Toho v initi nesm l.
Nepraw aby dob e žiw byl,
By pak Sw domij, yak cht l kryl.
Gesst prawijm to zgistoty,
Daleko gsy od dobroty.

Neb nemuže dobrým býti,
Ani toho Gména mijti,
Kdož žiwota Sslechetného.
A obcowánij mrawného:

/H5b/ 106

Od swé Mysli nepo ijná,
Ta gest neyw tssý p ij ina.
Na niž wssecka w c záležij,
Tudy k ctnostem Cesta b žij.
A žádný h ijch, h ijchem nenij,
Le od Mysli vsauzenij.
A neb Potwrzenij wezme,
A protož hle wssyckni w zme:
Z gest welmi krásná milá,
Mysl Panna vsslechtílá.
Na nižto stud, y po estnost,
Duwod má, y wsseliká ctnost.
By pak kohožkoli T lo,
H ijchu žádného nem lo.
P edce Dúwod žádný nenij,
Z gest ist odposskwrn nij.
Gestli gest Mysl nakažená,
Zlým mysslenijm posskwrn ná.
Tedy kdož chcess dobrým býti,
Od Mysli máss to za ijti.
Odkudkoli ginud za ness,
Wždycky pokrytcem z staness.
A nic dobrého nebudess,
Zlého Sw domij nezbudess.
Neb grunt, dobroty Studnice,
Nakažená gest welice.

/H6a/ 107

A což gest nakaženého,
Ne ekey odtud dobrého.
O Mysl yak gsy klénot drahý,
Bezewsý ceny a wáhy.
To sm le pow dijt mohu,
Wzáctná Lidem také Bohu
Kdož tebe nemá na pé i,
Tomu dobrota nesw d i.
Sprawedliwá beyt nem že,
Sskodij Sw domij neyhú e.
*Protož slussý na každého,
Ost ihat Sw domij swého.
Ne slauti, než dobrým býti.
Sw domij za Sw dka mijti.
Na n se vždy bezpe iti,
Neb m že neylep sw d iti.
By t pak Lidé chwálili,
A že gsy dobrý prawili.
Kdyby t Sw domij hryzlo,
Yako ssyp w tob vwijzlo.
Nic by to platno nebylo,
Ale gen wijce sskodilo.
Y tedy se newypijneg,
Než od Mysli vždy po ineg.
Dob e, sslechetrn žiw býti,
Gij hle ssanowati, ctijti.*

/H6b/ 108

*Neb ona grunt dobrého gest,
Na nij záležij, stud y est.
A tak zachowáss dobrotu,
We wsselikem swém žiwotu.
Sw domij swého nezprznijss,
A tudy se s Bohem sp ijznijss.*

*Také y s Lidmi dobrými,
Obdržijss plac mezy nimi.
Co se doteg e Panen ctných,
Z n poctiwých, waž sob gich.
Klobau ek p ed nimi smykeg,
Nic Sspinawého ne ijkeg.
Aby odtud neutekly,
Z gsy hrubey Traup ne ekly.
Než yá tomu nerozumijm,
Dedkawat mnoho neumijm.
Nehodijm se k fraucymeru,
A to prawijm pod sw w rú.
Z bych rad i Pasl Swin ,
Nežli bych sedl mezy n .
Neb gsau mnohé desperátky,
P et esau tu y twé Ssátky.
P ewrhau t brzy než zwijs,
Sset ij kterak gijss nebo pijss
Co mluwijss, a neb yak sedijss,
Na koho a kterak hledijss.*

/H7a/ 109

*Neyspijsse tu hanby dogdess,
A bez pýrka neodegdess.
Mn se kolikrat treffilo,
Zwlasst když Wijno hlawu zbilu.
Z gsem hned n tco problekl,
Až gsem se sám toho lekl.
Když gsem se vpamatowal,
Toho gsem sob winssowal.
N kde w pauhem Lese býti,
Nežli s nimi gijsti pijti.
P edkem klobau ek smykati,
Wewssem se tu osteychati.*

*Ty pak mluw wssecko okolkem,
Gsa wždy zdwo ilým pacholkem.
Neb a oni slyssý rády,
Čžasem y mnohé ne ády.
Wssak se p edce zardiwagij,
Na sob znáti nedagij:
Aby gim to k mysli bylo,
Mluw tedy co by t ctilo.
Ssan g Boha, dobré Lidi,
Zwlasst za se Panny stydij.
Toho necht g mluwiti k nim,
Ale polož stráž vstum swým.
Nad to Mysl swau wijce ssanug,
A w každý as nad nij Panug.*

/H7b/ 110

*Budessli gi ost íhati,
Nebudess se obáwati.
Aby w cem koho vrazil,
W dobrých ctnostech mu p ekazyl.
A tak hle o této w cy,
Nech gest giž konec té e i.*

O Požijwanij Rže i.

*Cžlow k ni ijmž w rná prawda,
Ned lij se od howada.
Nežli rozumem a e ij,
Otom tak Mudrcy sw d ij.
Rže gest poklad neywzactn gssý,
Cžlow ku neypot ebn gssý.
Ten za Cžlow ka gmijn býwá,
Kdož e i dobré požijwá.
Hled p edkem ktomu wssemu,
K emu gest e dána gemu.*

Aby se od howad d lil,
Yako w ginau fformu p elil.
Ale my yakž daruw giných,
Od Boha nám Propug ených.
Zle, nedob e požjwáme,
Tak také e j mrháme.

/H8a/ 111

Kteráž gest nám proto dána,
Od Swrchowaného Pána.
Abychom my Lidé sob ,
Rozum li w každé dob .
Pot eby swé p sobili,
K platným w cem obrátili.
Geden Mud ec dost wznessený,
Ctným žiwotem ozdobený.
Otázan gsa, pro by on pak,
Nikda nic takowého wssak:
Nemluwil kratochwilného?
Odpow del: z Boha mého,
Nechcy žerté e d lati,
A gemu se posmijwati.
Neb on mi neproto e dal,
Abych nij pleytwal, a neb hral:
Ale abych gi ke wssemu,
Požijwal swému dobrému.
Gestli wy gj p ijliis máte,
Hognost, nazbyt poznáwáte.
Mn w te, že mi se e i,
T ebas w pot eb neyw tssý.
Cžastokráte to se stáwá,
Welmi mnoho nedostáwá.
Kdo rád mluwij lehké w cy,
To samo hned nan g sw d j.

/H8b/ 112

Z gest welmi nesmyslný,
A k tomu lehkomylný.
Neb e a Pijsmo na krátce,
Gsau dwa poslowé, neb zrádce.
Wsse což gest w Człow ku ržadij,
Bu zgewn a nebo kradij.
Co bych yá p ijteli w d l,
Kdyby ty tu ml e sed l.
Gsyli maudrý, ili Blázen,
Dobrého, neb zlého prázen.
Kdyby vždycky ml el w domu,
A nikdá nic nepsal ktomu.
Ale že mluwijss a pijssess,
Dokud gsy žiw zdráw a dyssess.
Dostate ná dwa sw dky mám,
A z toho co w tob gest znám.
Yaká o tob m ž gijti,
Rozprávka, a pow st býti.
A zté takowé p j iny,
W mi p ijteli gediný.
Z hned o žádném ne teme,
A w d ti nem žeme.
Aby toho drbati sm li,
A za Blázna Lidé m li.
Kdo rád ml el, ne mudrowal,
Od Psanij se tež zdržowal.

/J1a/ 113

Ale proti tomu máme,
A hauffy weliké známe.
Nemaudrých Lidij pijsemn ,
Genž nic nepijssij P ijgemn .

Wlastnij gegich e a Ruka,
To na n odkrywá w nuká.
Z gsau zbawenij Maudrosti,
Plnij Bláznostwíj, lehkosti,
Nebo žiadný o swé e i,
Co samo wsob nesw d j.
Než ginij lepssy Saud magij,
Lépe to rozeznáwagij.
A asem Mužij v enij,
Nemagijc na sebe z enij.
Y w tom sskodliw klesagij,
Když e i zle požiwagij.
Mijstem a asem k Maudrosti,
Zas proti tomu w rychlosti:
K lehkostem gij obracegij,
Okamženij, kdy gen cht gij.
K žertúm, a k bláznomluwenij.
A což chwály hodné nenij.
Gessto nic mrzut gssyho,
Nem ž byt hanebn gssýho.
Yako Cžlow ku wažnému,
Rozumnému a maudrému.

/J1b/ 114

Gedn mi vsty Mudrowat,
A zase t mi bláznawat.
Nebo kde gest Maudrost prawá,
Ta od toho zachowáwá.
S Lehkostmi towaryssyti,
A s žerty spole nost miji.
Gsaucy ona w každau chwijli,
Sama sob kratochwilij.
Toho ty nepraw maudrého,
Newychwalug na krátce ho:

Kdož w e i nemá mijrnosti,
Nezachowáwá, wážnosti.
W d tinské se žerty dáwá,
Ssprýmky oplzlé wydáwá.
A s Rže j tak se to stáwá,
Co Swin s w chtem pohráwá.
S Vsty hotow gsa každému,
Mluwij wsse k lijboosti gemu.
Takto sta ij ijkáwali,
By Lidé e kupowali.
Ne tak by mnoho mluwili,
Rže i by sob wážili.
Ale že gj nekupugij,
Nic gij sob nesanugij.
Mluwij w cy nepot ebné,
A mnohé nechwalitebné.

/J2a/ 115

Leda žwali a tlachali,
Rže j, co wodau plejtwali.
Tijm spusobem gsme sleychali,
By ze Lži megto dáwali.
Nemalo by se ho se tlo,
Hogn a na mnoze sesslo.
Ale že ho nedáwagij,
Protož swobodn klamagij.
Sprosta e Srdce pronássy,
Gest Sw dek wnit nosti nassý.
Protož hospodá i mladý,
Chop se také této raddy.
Gestli že chcess maudrým slauti,
Nedey e i prudce plauti.
Newypausst g gi tak z husta.
P iwijreg za asty Vsta.

*Zanech mluwennij lehkého,
Ssprimowánij oplzlého.
A toto m g wždy na pé i,
By se Mysl, srownala s e j.
Budessli ginák mysliti,
A zase ginak mluwiti.
Ziw gsa proti P irozenij,
P ygdess brzy k zosskliwenij.
Podtjm se pak také nynij,
Pochlebenstwij tuto minij.*

/J2b/ 116

*Aby se ho wzdy warowal,
Ziadnému nepochlebowal.
Nenádegmal giným Vssij,
Což na dobrého neslussý.
Nep isahal, nehromowal,
Naginé nep isolowal
Neklamal, ne Kotssentowal,
Nelal, ne Sakramentowal
Giným také nevtrhal,
Daremné e i nemrhal.
A Sspinaw nessimowal,
Sposm chem též nekunsstowal.
Nebyl Yazyku bugného,
Prudkého nestydatého.
Neb Yazyk což tak prowadij,
To wssecko gen Dussy sskodij.
Obzwlásstn pak yakž sleycháme,
O tom w bec Pijse máme.
Z pochlebnijky a Lhá e,
P iweds sám Pán B h k skáže.
Neb deli Letos Mrazem,
P es rok konopným prowadzem.*

*Protož ty se toho warug,
Tauto se Ynstrucý spravug.
Mluw wzdycky poctiwé e i,
Yakž nadobrého sw d j.*

/J3a/ 117

*Milowán gsa odkaždého,
Vgdess hanby, wsseho zlého.*

O Pochlebnijcých.

Dále o Pochlebnijcých slyss,
Gesst wijc n tco o nich zwijss.
Aniž kla p ijtele sob ,
Který pochlebuge tob .
A w o i t P kn chwálj,
Rowná t Cýsa i, Králi.
Klobau ek p ed tebau smyká,
W mnohém se ist za ijká.
Mluwij skrze Vsta Swatá,
Coby vkragowal Zlata.
A yakž od tebe odegde,
W giném se sp sob nagde.
Podá t ebas y widli ek,
Gsa p ewrhlý Pochlebnij ek.
Gesst se bude y smáti,
Z se dal p ed tebau znáti.
Yakoby byl twým p ijtelem,
Smrd skrz kúži ffortelem.
O tob dob e nepowij,
A gestli n tco málo wij.

/J3b/ 118

Mnohém to wijce rozssy ij,
Vd lá hned ze dwau ty i.

*Protož ty new každému,
Le giž práw skussenému.
Sám nepochlebug žádnému,
Mluw prawdu bližnijmu twému.
Neb každý Cžlow k pochlebnijk,
Gest potagemný Wražednijk.*

O Kunsstý i.

Kunsstý gestli co žertuge,
A s tebau n tco ssprymuge.
D leg se že ty neslyssýss,
Než n tco giného mysljss.
Seználi že se to libij,
Podruhé se t nechybij.
Budessli se tomu smáti,
Zgeho slow weselý zdáti.
Tak Yakoby ho darowal,
Hnedby wjic s tebau ssprymowal.
A kdyby mu nic ne ijkal,
Snadby t hrub dotýkal.
Ažby se ti neljbylo,
K posledku s posm chem bylo.

/J4a/ 119

Protož Kunsstý i takowij,
O t ch se te toto powij.
Kte ij giné dotýkagij,
Pod žertem wyšssým tykagij.
Bližnijm posm chu hledagij,
Na gegich cti vtrhagij.
A nic nedijm k tomu wjice,
Ti gsau hodni Ssybenice.
Co medle gest taký Kunssty ,
Gediné dobré cti Mordý .

Kteryž morduge aukladn ,
Hryze, kausse, co pes zrádn .
Takowé gegich emeslo,
Nikdá gest po Bohu nesslo.
Neb B h nedá vtrhati,
Než wssem cti u elowati.
A protož ty st ež se toho,
A nemudrug p ijliiss mnoho.
Zanech žertú v wssech Čžertú,
Kdes nepoložil nebe tu.
A s kýms pak nerost, s tijm nehreg,
Nežžertug, na ho nežehreg.
Pod kunsstem mu nevrthey,
P átelstwij sob nemrhey.
Neb nekaždý rád p igijmá,
Zwlásst když se mu cti vgijmá.

/J4b/ 120

Mohlby ty tak žertowati,
Dotud s n kým Kunsstowati.
Ažby t proto zmalowal,
A yako Čžerta z Kloffowal.
A dotudby snad wždycky sstwal,
Ažby Wlka z lesa wysstwal.
Odbeywalby dotud smijchem,
A trhal za Kápi Mnijchem:
Ažby se potom rozhn wal,
A tob zas neprodléwal:
Hlawi kau ist zat ásti,
Z by snad nebyl bez strasti.
Vtržilby na bábu tak,
Z by tomu nebyl rád pak.
Gest mé tedy toto zdánij,
Zanech toho Kunsstowánij.

*A bez eho mužess býti,
Poml , a hle pokog miji.
Budess sob d kowati,
Chcy ses tebau wetowati.*

O Spisowánij kn h.

Chcessli slawnau pow st miji,
Potomk m w pam ti býti.

/J5a/ 121

Památku swau zachowati,
Y musyss se ctn chowati.
Na ctnostech založit iny,
A na žádné w cy giný.
Wssak pro takowé iny ctné,
Ne ekey aby vcho twé.
Pochwalu yakau slysselo,
Poctiwé hlásanij m lo.
Gediné od Pochlebnijk w,
Twého M ssce Milownijkuw.
Gichžto Saud o twé dobrot ,
Trwati bude wgistot .
Dotud, dokudž gim Ruka twá,
Sypati bude, dary dá.
A když pak Ruka vstane,
Hnedky ta Pow st p estane.
Obrátij na ruby Vsta,
Z budau n má, a pustá.
Než budessli toho hoden,
Zwlásst negsa žádnému sskoden:
Aby na t spomjnali.
Potomcy pamatowali.
Teda teprwa když hnigess,
A když giž toho ne igess.

Chwálu slussnau budess mijti,
Po ness zas yako žiw býti.

/J5b/ 122

Neumijssli sám co psáti,
Maudrého Nau enij dáti.
Ale bu , Maud e, dob e žiw,
Kewssemu ctnostnému wzdy chtiw.
A ginij o tob pijssý,
Když to o tob vslyssý.
Neb každý kdo dob e žiw gest,
Maud e žiw gest, má w nau est.
A kdo zle, w skutku y w slow ,
Ten gist žiw gest bláznow .
Protož hodná w c každému,
Zwlasst Muži ctnému dobrému.
A wsselikému Czlow ku,
Gestli chce po mnohém w ku:
Aby na n g spomjnali,
W dobrém ho p ipomjnali.
Teda on má oto státi,
Piln , wern se starati.
Aby gména, a skutkuw swých,
Y wsseliyakých inij ctných:
Pam t Pijsemnij z stawil,
Yak gest zde sw g žiwot stráwil.
Nebo rozprávka pomine,
Y wsseliké w cy giné:
Totiž staw nij se zbo ij,
D m nákladný, t ebas sho ij.

/J6a/ 123

Ale Pijsmo wždy zustane,
Nikdá býti nep estane.

Gedno zwetssý, w dlauhém ase,
Druhé se Napijsse zase.
Gist té powahy nenij,
Pijsmo, yako gest stawenij.
Aby tu na mijst stálo,
Gméno, chwálu odgijmalo.
Totiž poslednij prwnijmu,
P edesslému a dawnijmu.
Ale hle gde kewsem wssudy,
Dostane ho také chudý.
Stawenij kdo chce sp[a]t iti,
Aby w d l co chwáliti.
Yak gest ozdobeno draze,
Bu w Ržijme a nebo w Praze.
Musy k n mu blizko gijti,
Spodál ho nem ž spat iti.
Knijhy ty pak k n mu p jgdau,
A do twého domu wegdau.
Gen zacwi key M sscem na n ,
A dey n který gross zan .
Hned ge budess mijt v sebe,
Nikdá nepugdau od tebe.
Le ge n kdo zase mocý,
Odnese wedne neb w nocy.

/J6b/ 124

By pak p essla mnohá Léta,
Pijsmo wždy p edce rozkwétá.
Co ty pak sob wstawijss,
A twým domem býti prawijss.
Hle, to d ijwij a kamenij,
Dotud slowe, twé stawenij.
Dokud wn m bydljss Ssaffugess,
A pry se neodst hugess.

Ale yakž odegdess brzy,
Hnedky to giného zmrzý.
Nebude se mu lijbiti,
Nep estane ho bo iti.
Až sob giná p estawij,
A twé památky t zbawij.
Giž twé stawenij nebude,
Než giného slauti bude.
Knijhy pak netakowý gsau,
Magij ony wždy pam t swau.
By ge y obnowowali,
Kolikrát p episowali.
Wždyt Památka geho gména,
Býwá slawná v in ná.
Kdo takowé knijhy složil,
Yakoby zmrtwých wstal, ožil.
Cobychom medle w d li,
O t ch genž dáwno zem eli:

/J7a/ 125

Kdo gsau to za Lidi byli,
Kdy, kde, a neb wkterau chwijli:
M sta, zámky zakládali,
A rytij sky se chowali.
Kdyby otom nic nepsali,
A neb byli tak nedbalj:
Yako my, nassy p edkowé,
Kte ij gsau w cy takowé:
Nám w rn poznamenali,
Pam tij co ho nechali.
Diwná w c, Lidé nyn gssý,
Gsau tak nato nedbalegssý.
Neb za Báse pijsmo magij.
A na Knijhy málo d bagij.

Gist w c truchlá, žalostná,
Grobianská a nectnostná.
Zwlásst Pánu welikému,
A neb Człow ku wzactnému.
Bez Pam ti s Sw ta sgijti,
Nikdá spomjnán nebyti.
Le od Smrtedlných Pam tij,
B to Otc w a neb d tij.
Kteréžto brzy zmizegij,
A w nepam t P ichážegij.
We stu, neb we dwau stech Letech,
Gsau yako M sýc na wetech.

/J7b/ 126

Ctnost pak má stránku neylepssy,
Neb se sama sob t ssý.
Z nem že zahynauti.
P igijti vzapomenutij.
A že pak kn h spisowánij,
Wedle Maudrých Lidj zdánij.
Pomnij se na w né asy,
A nesmrtedlnost p inassý.
*Protož y ty nezaháleg,
Za Kamny se wzdy newáleg.
Ale p edn žiw gsa ctnostn ,
Potom pijss, by bylo sprostn .
Wydaweg knihy, a Rym g,
Budess také Towaryss m g.
Tedy zachowáss swe Gméno.
Z nebude zachlazeno.
Nybrž w pam ti zustane,
Dokud toho w ku stane.
Pakli sám neumijss psáti,
A neb se w to nechcess dáti.*

*Fedrug ale k tomu giné,
A twá památka nezhyne.
Co n kdy p ipijssý tob ,
Ty to p jgmi wd cn k sob .
A hle se gim odplatiti,
Nedeg gim na tom stratiti.*

/J8a/ 127

*A aspo ti dob ij Mužij,
Kte ij tijm tak giným slaužij.
Sob wijce nesteyskagij,
Tak welmi nena ijkagij.
Z nenij žádně wd nosti,
Nybrž k práci sskody dosti.
Ty pak což tak wd n p igmess,
Tudy z té pomluwy wygdess.
Dobрым Lidem wznámost wegdess,
Dobré slowo zyskáss, nagdess.
By pak vm el žiw wzdy budess,
W né cti, Památky dogdess.*

O Radde.

*Radijssli P ijteli twému,
Nehle se lijbiti gemu.
Ale co tw g rozum radij,
Pow z Sm le a ne kradj.
A wssak i tuto weymijnku,
Než by to p isslo k v inku.
Rzka: že se tak widij tob ,
Nech on z toho wolij sob ,
V initi co chce potom,
Mage w rnau raddu o tom.*

/J8b/ 128

A ne ijkey tak má býti,
Nakrátce yá to chcy mijti.
Ani též zato neslibug,
A swé Raddy neoblibug.
Neb kdyby se mu nezwedlo,
N yak potom giná sedlo.
Sst stij spátkem obrátilo,
Podwrtlo se, nezda ilo.
Dle twé neustupné raddy,
W mi gist z by tady:
M l ty na sebe reptánij,
Welmi ásté domlauwánij.
Z gsy ty to tak cht l mijti,
A že mohlo lépe byti.
Neb spijss z zlého domlauwagij,
Než z dobrého wd nost magij.
A zda ijli se to Krásn ,
O s ty radil dob e, sstiasn .
Gest w c gistá že hned spijssse,
On sám sob to p ipijssse.
A ka: co se mi lijbilo,
Hned gest mne nic nechybilo.
A ty za tu dobrau raddu,
Musyss mijti wzdy pozadu.
Také y w tomto raddu dám,
Nera maud egssym než gsy sám.

/K1a/ 129

Zwlasst tomu komuž se widij,
Z gest neymud egssý z Lidij.
Ten a koli t skussuge,
Wssak raddy nepot ebuge.
By t kn t emu potáhal,
Lépe bude by se zdráhal.

Srozumy se newykládal,
Do wsseho se hned newkládal.
Neb gestli že co wy plesstijss,
Hnedky ekne z ty t esstijss.
On gsa rozumu sám prázen,
Mnij že gsy ty také blázen.
Ale ty múžess ml eti,
Zase tak o n m smeysseti.
Z gest sam ex a ffamffarum,
A má rozumu per parum.
Musyl gey n kde propiti,
Ne nemage ho stratiti.
Protož se st ež takowého,
Nikdá nemudrug p es n ho.
Sob rowným raddu dáti,
M žess, y gi od nich bráti.
Up ijmn se w tom chowati,
P ewrhých se wyst jhati.
Neb ra ty dob e nebo zle,
Wzdycky gegich a nap ed gde.

/K1b/ 130

Ty pak budessli ml eti,
Nebudau mijt ijm zhrzet[i].
Gestli sob zle poradij,
Nech se oni o to wadij.
Pakli také zase dob e,
Mine gich Sskoda y ho e.
Budau toho vžijwati,
Sami sob d kowati.

O Dwo ácích.

Chodijli k tob dwo ácy,
A nebo ze Sskoly ziacý.

A neb n yacý kunsstý i,
Ti gsau twé Z ny Sspehý i.
Gestli že gim dáss swobodu,
Pugdau ti gist nasskodu.
A seznámijli se s Z nau,
Giž gich s Kordy neodženau.
M g ty toho yak chcess ho e,
Kolibey dijt w Komo e.
Z na p edce swého hledij,
Do swé w le s nijmi sedij.
Tu teprwa pigij gedij,
Když otom že ty spijss w dij.

/K2a/ 131

A ty potom milý Muži,
Čžekey gi s radostij k L ži.
Když Panij rá ij p igijti,
Musyss toho wd en býti.
Gesst se na t woffuka,
Dob e ti k tomu p ikuká.
Ržkauc, ty tu m žess ležeti,
Yá musým s hostmi sed ti.
Než ge tomu wd na ráda,
Wssak ho zandalem obkládá.
Yakoby neráda byla,
Z ho w plénky obalila.
Dobrá krm strogijli se,
Ku e, Prase, pe eli se.
Bude giný hned naplacu,
Negez ani t ch Kolá ú.
Kterěž twoge Z na pe e,
Giný se prwé vte e.
Ani nepij toho Wijná,
Na ne se pro tebe giná:

Be ka, s tím trpkým Wjnem,
Hodens Muži, nebs sám winen.

Potom Z na brzké doby,
Tak ti pomuž do chudoby.
Syna neb dceru porodij,
Tob posm ch, hanbu splodij.

/K2b/ 132

Neb když nic nebudess miji,
Musyss wssem za Posm ch býti.

Tak hle gsy sob zle radil,
Dwo áky do domu wnadil.
Pijsa e, ned lné žáky,
Giné gim podobné taky.
Oni té h e rádi cht gij,
A giného neum gij

Gsau k tomu Pacholcy hladcý
Nezmohli se žádnau prácý.
P kn , slussn , p i od nij,
A žádný bez pen z nenij.
A k tomu wyobro enij.
A w Muzyce wycwi enij.
An by newijm co swábili,
Y skály by vlomili.

Ty gsa hrub wohrossylý,
Aby gi tak nebyl milý:
Také giž hawel mauky syt,
Rown mu párat, yako ssijt.
Z na pak a zwlasst mladá,
Ta d lnijka toho žádá.

Kterýby strawy zaslaužil,
Nat žkau práci netaužil.
Protož mássli Z nu mladau,
Z zapáchá tauto wadau.

/K3a/ 133

*Prwe nežby p issel k tomu,
Ne wna gich sob do domu.
Dey gim n kdy wypadyas,
A ka: giž as gdi každý zas.
Chcy giž pokoge vžiti,
A D m swug sob zaw ijtí.
O wás na ten as nestogijm,
Neb se giž spat s Z nau strogijm.
Když gim hle w tom ffolku nedáss,
Dwakrát, t ikrát v eláss.
Nenecháss s nimi tu Z ny,
Aby w kaut etli st ny.
Nebudau k tob chodit wijc,
A ty o n nestug hned nic.
Wssak poctiwé wzdycky rád wi ,
Neb má, Pán B h wssudy swug Lid.
Mezy Pány, y Zemany,
Y mezy wssemi dwo any.
Gsau mnozý Lidé poctiwij,
Sslechetnij, dob ij, stydliwíj.
Ti se nebudau hn wati,
Z tak nenij odpijrati.
Než kterého prawda stíjhne,
Ten se negspijs proto zdwihne.
Neb Lidé oby eg magij,
Z se pro prawdu hn wagij.*

/K3b/ 134

*Ale kdož koli tíjm nenij,
Dwo sky to w Kunsst a w žert zm níj.
Wssak pod žertem co se wetce,
Hle každá swé Z ny p edce.*

*A nedáweg gi P j iny,
Ke zlému žádně hodiny.
Nebo gest Z na k ehký aud,
Chytj se hned, tak yako traud.
Le gest giž prwé skussená,
A od Boha obda ená.
Studem také poctiwostj,
Wijrau, Láskau, pobožnostj.
Tu se giž net eba báti,
By gi wid l s giným státi.
Neb ona nic ne v inij,
Když gest Baze Božij p i nij.
Což by gegij cti sskodilo,
Proti Pánu Bohu bylo.
Dále pak te budu psáti,
Aby vm l rozdjl znáti.
Mezy ženami, nebo zlých,
W Sw t gest dosti také ctných.
Z toho poznáss yakau ty máss,
Snad mi y w tom za prawé dáss.*

/K4a/ 135

O Z n podez elé.

Massli Z nu podez enú,
An má žádost nez ijzenú.
Neptey se kde gest, co d lá:
A coby na práci m la.
Nebo zwijssli do nij wadu,
Z nem že trp ti hladu.
Gsauc obtijžená nemocý,
An hleda ginde pomocy.
Ziádný Léka w Sw t nenij,
A nemá toho Vm nij:
Aby tu Nemoc vdrawil.

A gi ten neduh zastawil.
Vskrownijt se ten as ho e,
Kterež trpijss pro swé Lože.
Když n kam wen z domu wygdess,
Mezy dobrau chasu p ijgdess.
Slysse o diwnych P ijb zých,
Y také o Z nách cyzých.
Z gsau dwo ky opravdowé,
Yako twá, rown takowé.
Protož Srdce vsslechtilé,
Mužské, vdatné, spanilé.

/K4b/ 136

Nebude se potom ptáti,
Na tom neustupn státi.
Yaké iny z ny, magij,
Co w kterém kaut d lagij.
A ty pak mássli ženu twau,
Twr dossygnau, a sprosta zlau.
Nechceli eho p estati,
Hle gi rad gi trestati.
Smijchem, z rtem, nežli holij,
Nebo po nij co Cžert bolij.
By w nij zmlátil, hnaty, kosti,
Wssak z nij newyženess zlosti.
Musyss mrzáka chowati,
Do Smrti o nij b dowati.

O Z n fregowné.

Když gest Kurwau stará Z na,
Nestydatá psyce fena.
Ta wssecken Statek rozptýlij,
Rozdá, aby se s nij psyli.
Nenij w tssý ohawnosti,

Mrzuté nesseslechetnosti.
Yako když ta Baba shnilá,
Chtijc býti tež gesst milá.

/K5a/ 137

Gelena za Rohy držij,
An to Čžerta w pekle mržý.
Neb gednau když p itom Čžert byl,
Pffy, pffy, pffy, tak hle, nato plil.
Kdyby prawijm pruchod dali,
Ziwau by gi zahrabali.

O Z n dobré.

Dobrá pak poctiwá Z na,
Má býti welmi wážena.
Nadewssecken statek zbožij,
Neb gj dawá milost Božij.
Mládency Bohabognému,
Muži ctnému a dobrému.
Ta s nim gsaucy gedno T lo,
P idržij se ho zacelo.
Yako w rná Pomocnice,
Wsseho wssudy, v astnice.
Gestli kdy co B h na wzkládá,
Wssecko to s nim trpij ráda.
Neopausstij ho w ne esti,
Gsauc v astna geho sst stij.
A když z domu wen wycházý,
Mijle gey Wo kem prowázý.

/K5b/ 138

Ziádagijc s nim wssudy byti,
Kdež koliw on má gjiti.
By byl t ebas y na paussti,

Hned se ho nikdá nespauštj.
Tu gest gi neyweselegij,
Kdež spolu oba bydlegij.
A kde se koli obrátj,
Mysl brzyli se wrátj.
P ijhody zlé wždy se leká,
Zas ho s pot ssenijm eká.
Potom p emjle p iwijtá,
Gsauc k n mu ochotná hbitá.
Dokazuge s tau Radostij,
Z gest wd na toho hosti.
Ona pak zase proti tomu,
Wida dobrý ád w swém domu.
A no p kn vklizeno,
Wssecko wssudy opat eno.
Nic nenij zmrháno comá,
Tak yako by sám byl doma.
T ssý se z gegij w rnosti,
A má radost nad radostij.
Miluge gij z vp ijmnosti,
Bydli s nij w Lásce swornosti.
*Protož nenij nic dražssýho,
Na wssem Sw t milegssyho.*

/K6a/ 139

*Yako Manželka poctiwá,
Ctná, w rná, dobrá, stydliwá.
Blaze tomu hospodá i,
Komu se Z na poda ij.*

O Nawedenij Dijtek.

A Takowá Manželka ctná,
Ten dar od Pána Boha má.
Manželu swému milému,

K pot ssenij welikému.
Bude mu dijtky roditi,
Ctným plodem swým Sw t množiti.
By p átelstwo gehu Gméno,
Zde nebylo wyhlazeno.
Protož když Pán B h dá d ti,
Hospoda i máss pomn ti,
Aby ge wedl wždycky stále,
Panu Bohu ke cti k chwále.
Tak aby rostli pod bázni,
M g ge k tomu, mijrnau kážnij.
Starssých aby poslauchali,
Pána Boha se wzdy báli.
Hned se v ili z mladosti,
Slaužiti gehu milosti.

/K6b/ 140

Gey na Pam ti swé magijc,
Wstawagijc, také léhagijc.
A negsau dijtky pohanské,
Wynau ge, wij e k estianské.
A když koli gijsti magij,
A neb od stolu wstawagij.
Pana Boha a wzywagij,
Modlitbu Pán ijkagij.
Wewssem se mrawn chowagij,
W d tinstwij ctnostém zwykagij.
Neb emu z mladi piwyknau,
Potom toho neodwyknau.

O Synu.

A zwlásst pak mássli Syna,
An rozum mijti po ijná.
Nedey mu sem tam b hati,

A po Vlicých t kati.
Ale dey ho hned do Sskoly,
A se p idržij Ržeholy.
Sw ho Mistru v enému,
Pobožnému, a pilnému.
Kterýž by ho p kn v il,
Ne tak yakoby Kat mu il.

/K7a/ 141

Než wjc slowy lahodnými,
Nežli ranami mnohými.
A neyprwé ijsti, psáti,
Potom Grammatyky znáti.
Y také dyalektyky,
Retoryky a Muzyky.
Toho sedmera Vm nij,
Nad n ž w Sw t žádne neni.
P i tom mrawného chowánij,
A Božských w cý poznánij.
Aby se mohl žiwiti,
Cýrkwi, neb Obcy hoditi.
A tob byl k poctiwosti,
K pot ssenij y radosti.
A w prawd když tak mrawného.
Tob wewsssem podobného:
Syna zde necháss po sob ,
By ty vm el, ležal w hrob .
Budess wždy žiw twých P átelúm,
A odep ess nep átel m.
Protož nelit g nákladu,
Ziádného twého pokladu.
Neb gey tu dob e schowáwáss,
Když gey na Syna wydáwáss.
Gest mu w hlav bezpe n gssy,

Nežli w truhle neypewn gssý.

/K7b/ 142

Nebo nechassli mu statku,
M že mu p igijti k zmatku.
Ale hle, vm nij gehu,
Newezme, le Smrt od n ho.
Pakli Smrdij lotrem hrub ,
Chodij w ssibalow Čžub .
Z mu nic newonij Sskola,
Gen a nezahalij zhola.
Dey gey ale na emeslo,
By mu z mládi w hlawu wesslo.
A zwyká n yaké prácy,
Nemohau beyt wssecko Zíacy.
Wssak také Lidé poctiwij,
Swým emeslem ctn se žiwij.
A kdo gest yakého zmatku,
Nemá mijsta p i po ádku.
Kdyby se pak cht l ženiti,
A swug staw také zm niti.
Než bude hrussky esati,
Musy do asu ekati.
Nebo Kyselé býwagij,
Když se Zelené esagij.
Tak když se z mládi oženij,
Nemage w ni em skussenij.
Zle hospodá stwij sprawuge,
Sebe y swé zawozuge.

/K8a/ 143

Protož nech se Prowandruge.
Neyprw n tco pokosstuge.
Skusy zlého y dobrého,

Wezme P jklad od giného.
W Yakau gest starost podroben,
A gestli tež k ni spusoben.
Potom gsa w letech dosp lý,
K tomu skussený, vm lý.
Pána Boha w tom wzýwage,
Radu od swých starssých mage.
Bude také mocy spijse,
Pohledati towarysse.
Sob rowného, w rného,
Genž by byly rodu dobrého.
Gsauce oba gedné w le,
Neyprw ho do wede k Sst le.
V inij tijn vru enij,
Který w Chrám spijwá Čžtenij.
Potom s nim ctn gijti m že,
S pot ssenijm na swé l že.
Medu toho zaku yti,
Kterýž musyl zaru iti.
Z chce wstudu w vctiwosti,
Mijti Lásky doma dosti.

/K8b/ 144

O Dce i.

Dcera inij starost Otcy,
M g nad nij stráž wedne w nocy,
A nechodij nabesedu,
A nebýwá v sausedú.
Nech rad gj doma sedij,
P eslice neb gehly hledij.
Neb která wen ráda chodij,
P icházý w to což gi sskodij.
Mládency gsau desperati,
O Wijnek s nij budau hráti.

Wsadij proti n mu dussy,
Wylauidijc gey pry vklussý.
Protož chcessli gi z wésti dráž,
M g nadni pozor, pilnau stráž.
A nech pobeywá w kuchyni,
Když bude swau hospodynij.

Bude vm t kucha iti,
Hráchu, zelij, nawa iti.
N kdy napecy y Chleba,
Vd lati co pot eba.
Neb která se nic neu ij,
Potom gi M ž dáwá tlu i.
Rodi m Winu p i ijtá,
A togi pak wzdy wy ijtá.

/L1a/ 145

Z gest dobrá hospodyn ,
Rown jako giná Swin .
Protož gi w tom nawesti hle ,
K hospodynstwij Piln gi we
A když n tco bude znáti,
Teprw nebra se gi wdáti.
Koho sob ona zwolij,
A wssak a gest to s twau wolij.
Dey gi Muži v enému,
Dobrému a skussenému.
A ne tomu neznalému,
Traupu, blaudu nemilému.
Kterémuž gest p t jako ssest,
Nenij p i n m stud ani est.
Co Hawel Caltu obijrá,
Nezná co gest Láska, wijra.
By pak on m l Grosse zlatý,
K tomu drahé p kné ssaty.

Statku t ebas na Tisýce,
T ikrát nežli ginij wijce.
Gestli doma wálený traup,
Nenij než jako giný slaup.
Anebo Srsse bez Medu,
Podoben k Wlku Nedw du.
Nic neznage, nic new da,
Wzdycky gen Tluma hledá.

/L1b/ 146

Aby za n g odmlauwali,
Kdo co prawij wykládali.
Když nebude sám nic znáti,
Rychle ten statek vtratij.
S Z nau se bude waditi,
N kdy gi kygem chladiti.
Z toho potom welmi brzy,
Rád gi takowý omrzý.
Zwlasst gestli on sstaralý,
Mrzky, ssediwý, zwraskalý.
Ona mladá a nádherná,
T žce mu Z stane w rná.
T ebas mu z gleychu wystaupij,
Sama se ze cti oblaupij.
Potom budeli na dlauze,
Vpadne do t žké nauze.
D tj bude jako smetj,
T ebas twero w Letech p ti.
Pokautech budau w esst ti,
Až bude hlawa t esst ti.
Z té tak nadherné d we ky,
An s ni spadnau ssátky wssecky.
Mantljk, žiwútek, giž gest pry ,
Raussky kusa, Rukáwec nic.

Hle n kdy pyssn chodila,
Giž nynij hlawu sklopila.

/L2a/ 147

Nep ijliiss se dáwno wdala,
A giž se welmi p esrala.
A yaks wssecka wosskap la,
Co by w Nemocy ležela.
Sotwij ka že Nohy zwodij,
Yako giná perchta chodij.
Z toho bude na ijkati,
A teprwa spomjnati.
V Matky na dobré bydlo,
Stkwostné Pitij také gijdlo.
Na rozmazanost wselikau,
A naswau rozkoss welikau.
Kterěž doma vžijwala,
A kauc, Ach co gsem P ebrala.
Ale Muž dobrý, V eny,
Zná dob e powahu Z ny.
Wewssem gi ist wyhowij,
N kdy to pod žertem powij.
Co chce mijti, neb nemijti,
Z se ona muž wtijpiti.
P kn gi sob nawede,
Cžist pod ruku p iwede.
Gsauc mu pomocná k žiwnosti,
Budau mijti wsseho dosti.
Bydle s nj w Lásce swornosti,
Bude Rodi m k radosti.

/L2b/ 148

Pánu Bohu k zaslijbenij.
Wssem P átel m k pot ssenij.

Tak hle, když ty swau Dceru wdáss,
Gistau te w rnau prawdu máss.
Z mnohé starosti zbudess,
Potom ist spáti budess.
D kuge Bohu a sob ,
A twá dcerka také tob .
Z gsy gi dal za Pijsa e,
V eného Bakalá e.
Ne tomu traupu chlastoni,
W kterémž Masso yako w koni.
An by mohl psa womrzeti,
Když po ne potem smrd ti.

O Wij e Manželské.

Taužij nato mnozý mužij,
Kterak trpij k iwdu w L ži.
Cžasto na ženy žalugij.
S nimi se o to hadrugij.
Z Manželskau Wijru russy,
C hož gim trp t neslussý.
Ale nato zapomn li,
Z gim cestu otew eli.
A k tomu p j inu dali,
Když sami též w tom beywali.

/L3a/ 149

A w té pecy sedáwali,
Kde swých Manželek hledali.
Gest tak že se k dluhu znagij,
Než opláctet ho nedagij.
Ale nenij to Sprawedlnost,
A žádná vp ijmá w rnost:
Chtijti to na Z n mijti,
C ho sám nechcess plniti.

Chcessli pak o tom w d ti,
Nebeskau Maudrost slyseti.
Boh w Sprawedlnost tuto zneg,
A gi wždy w swé pam ti m g.
Wsseliky Manžel swé Z ny,
Tak gest Práwo p irozený.
Cžehoby necht l snásseti,
Nemá se sám dopausst ti.
A dále pak dobrým ádem,
Ma gi byti ctným p ijkladem.
Aby ona p iklad magijc,
Geho wijru, a Lásku znagijc.
Nesm la mu se skartiti,
Na New ru pomysliti.
Ginak prawijm toto tob ,
Nem g za zlé gegij mdlob .
Pon wadž ty gsa syln gssý,
P irozenij máss zdárn gssy.

/L3b/ 150

Wssak nezdrželiwý bywáss,
A rád pomlskú vžijwáss.
Gestli y ona tau m rau,
Bude prosmrdat new rau.
Nebo mnohým Z nám wijme,
A to w prawd ijcy smijme.
Gegich vlastnij M žij milij,
A dijm rad i rozpustilij.
Býwali gsau Czyzoložstwij,
P ij ina, a zlého množstwij.
Nybrž hodni y trestánij,
Proto Z nské nechowánij.
Zwlass když Z ny o tom w dij,
Z ti gegich Mužij hledij.

V Sousedú kokrhati,
Doma nechtij pobeywati.
Kdos koli winen tijm h ijchem,
Neodbeyweg toho smijchem.
Pro chcess istoty od Z ny,
Sám gsa ne istý zprzn ný?
Gediné že p ewrácené,
P irozenij mass, skrácené.
Z ty toho smijss žádati,
Cžeho sám nechcess nechati.
Aby twa Z na p estala,
A toho se warowala.

/L4a/ 151

Ty když widijss Manželku twau,
Yakžkoli sslechetnau a ctnau.
Anby kam oko zpustila,
A ginám ge obrátila.
Tu kdež tob k mysli nenij,
Hnedky gi máss w podez enij.
Ale ona by wid la,
Y to za by se styd la.
A ty keywess na Lu áka,
A pasess Kuranta Ptáka.
V inij se hle newidauc,
A k tomu ml ij odtud gdauc.
To pak Mužij w nassem Kragi,
Do sebe neyhorssy magij,
Z se domniwagij sob ,
Wjic slusseti w každé dob ,
Než gegich Z nám, Manželkám,
Diw proto Srde n nelkám.
Yakoby hned oni Páni,
Byli w Manželstwij vznáni.

A ne Towaryssý s nimi,
Totiž s Manželkami swými.
Gessto gest rozdjl veliký.
Waž to Muž maudrý wsseliký.
Mezy Panstwijm, a Manželstwijm,
Wsseho spolu v astenstwijm.

/L4b/ 152

Protože se weystraha dáwá,
New tomu wedlé Práwa:
Božského a Nebeského,
A neb ádu K estianského.
Aby tob wije slusselo,
Než twé Z n , náleželo.
Aniž ona tob wijce,
Než ty gi powinna syce.
Neb rowná gest tu powinnost,
Rowná má býti milost.
Rowná y Manželska wijra,
Wsseho gednostegná mijra.
Nezastávám tauto e ij,
Z n zlých, zwlásst k w li n t ij.
Ale gen zlé Muže trescy,
A ffolku gim dáti nechcy.
W tssy winu na n w zkládám,
Nežli na Z ny, tak hádám:
Kdo vp ijmn Saudit vmij.
Z tomu wssemu srozumij.
A tato gest pak w c prawá,
Když gest ned žiwá hlawa.
Z wssecko T lo vmdliwá,
A také zdrawé nebywá.
Tedy pro vwarowánij,
Chlipných zadosti, kochánij.

/L5a/ 153

Smilstwa také cyzoložstwa,
Ruffianského lotrowstwa.
Manželstwij gest nalezeno,
Ano tudy wymezeno.
Pokudby yak se hodilo,
A kudy zase sskodilo.
A nebo Léka stwij bylo,
Ziádnému se nebránilo.
Ale od nás Muž ten Med,
Obracuge se asto w ged.
A odtud pocházý wsseho,
Po atek, neb Ko en zlého.
Odkudžby wsseliké T lo,
Léka stwij p igijti m lo.
Pomn te na tuto mau e ,
Má beyt zen stud vlastnij w c.
A Muži pak opatrnost,
K tomu stálost, také w rnost.
Stratijli pak Muž swau stálost,
Prom nijli Wijry wážnost.
Pro w tom swé Z n za zlé má,
Z stratila stud cti nemá.
Ba, Towaryssy slyssijssli,
A tomu há, rozumijssli:
Nemužess ty sprawedliw ,
Swé Z ny trestat horliw .

/L5b/ 154

Znepoctiwosti kárati,
A neb se nanij hn wati.
Le sám prw poctiwý budess,
Co na nij hyzdijss pozbudess.

Aniž žádeg od ni toho,
Zdržowati se tak mnoho.
Cžeho sám trp t nem žess,
Pro pak sebe ne p em žess.
Giž gsem hle tob pow d l,
Oc mžs snad prwe new d l.
Z nic wije neslussy tob ,
Než yako gij w každé dob .
Domnijwássli se pak toho,
Z tob wijce o mnoho:
Swobody než Z n slussý,
Prawda se pow dijt musý.
Pro takowý Saud neprawý,
Z ty negsy Manžel prawý.
A koli nad w cmi swými,
Ano také nad gegijmi.
Gest tak, že ty máss pln gssy,
Swobodu dostate n gssy.
Y také máss ty p ednij hlas,
Neb gsyty hlawa w každý as.
Wssak což se skutkuw dotý e,
Manželských, nemáss nic wijce.

/L6a/ 155

Tu swoboda oby egná,
Tob y gj gednostegná.
Co twé Manželce w té w cy,
Neslussy, a neb nesw d ij.
Tež ani tob neslussý,
Toho se sset iti musý.
Muž mužem, a Z na Z nau,
Z ny Z nau až doz nau.
Z asem mnohá má wadu,
Až b icho bude pod bradu.

Podnese se swému Muži,
Když gj nebyl w ren w Luži.
A tak hle proto sluge Muž,
Z se on snáz zdržeti m ž.
Czyzým krowem neheybati,
Z n ctný p jklad dáwati.
Dále chcy tebe sprawiti,
Také toto oznámiti.
Twug plod nem ž ádný býti,
Budessli ginam straniti.
By se Manželka chowala,
Mussym Chleba gijst nedala.
Gestlis sám Wijru Manželskú,
P estaupil, chlipnostj peskú.
Tijm ty sskodijss swé Rodin ,
Wijc nežli twá hospodyn .

/L6b/ 156

Neb p wod rodu dobrého,
Každého splozenij ctného.
P edkem se od otce bé e,
Potom teprw od Mate e.
Y gestli gsy ty w tom asu,
Co v inil, gsa p i kwasu:
Proti stawu Manželskému.
Slibu, a zázawzku twému.
Y kterak weystr ky vgdau,
A neb yaké mijti budau.
D ti twogi wysw d enij,
Swého ádného splozenij:
Pon wadž hlawa duwodu,
Vwedla na n tu sskodu.
A mrzce se posskwrnila,
Tijm swým d tem vsskodila.

Až potud gsem hle chlácholil,
Z nám ffolkowati zwolil.
Gim nadržowal Ssimona,
Ale giž se te dokoná.
M l bych pak na druhau stranu,
Dobrym Muž m pro obranu.
O zlých Z nách dále psáti,
O nich také Rymowati.
Co onich Mužj smegsslegij,
Zwasst kdož Maud ij býti cht gij.

/L7a/ 157

Kterak Z na w rná, milá,
Gest diwná co Wrána bijlá.
Kdo newij co gest trp ti,
Z bude dob e vm ti.
Gen aby sob wzał Z nu,
Z ho ona nau ij wssemu.
A která má Krásu w tssý,
Z mijwá poctiwost menssý.
K tomu Pijssý o nich y to,
Z z na zlá podobných sto:
Spijss sob nagde, dobu swau,
Než gedna dobrá, gednu ctnau.
A tak gest wrtkawé zwij e,
Nestogijc nikdá w swé mij e.
Když neywijc Plá e, neymén ,
Aby tehdaž w il Z n .
Co ona hanij negwice,
Býwá toho milownice.
Gsauc wždycky nadutá pyssná,
Trapij gi žádost p ilissná.
By Muž nemohl, wždy chce p edce,
A když on chce, ona nechce.

Wždycky gen na opak ssyge,
Nech sedne kotr, neb dryge.
A kohož neztresce gedna,
Ta zlá Z na a nezbedná.

/L7b/ 158

Z hoden aby gich m l wjic,
Trp l K ijž spjc y také bdiyc.
Tak skrže asté žen nij,
Aby pak p issel k skrocenij.
Toto, ono, welmi mnoho,
Pijssy hle o Z nách toho.
Ti Kte ij se Maud ij zdagij,
Snad k nim malau Lásku magij.
Ale yá toho negistijm,
A poml ijm rad gi s tijm,
Neb kterež ijsti vm gij.
A k mým Knijžkám p ichazegij.
Hnedky se proto hn wagij,
A mne w nenáwisti magij.
Yakobych myslil zlostrann ,
A neb nebyl laskaw na n .
Gessto toho gist nenij,
Nebo gest toto mé r enij.
Kde bijlé Raussky nesedij,
Ziadná tu radost ned dij.
Tuto pak obranu kladau,
Dotknessli ge Yakau wadau:
Z ge Muž m snadno psáti,
O Z nách ledacos žwáti.
By ony tolik vm ly,
A neb takowý ffolk m ly.

/L8a/ 159

Z by mnohém wijce psaly,
Slussnau gim odpow d daly.
K tomu wjce Neprawostj,
Podwodu, ffalsse, chytrosti.
Z by na Muže shledaly,
W nic mž gim na p ed nedaly.
Tedy ne ssnorchugijc na n ,
Nechage toho na stran .
Prawijm hospoda i mladý,
Ty se warug této wady.
A skrze swau marnau peychu,
Newycházeg Z n z Gleychu.
Aby ona zase tob ,
Zauffagijc snad tudy sob .
Toho se neodm nila,
Zijž za Ess neoplatila.
A tob nenasadila,
Kdyby se s tebau swadila.
Rybniku cyzý násadau,
Sám by byl winen tau wadau.
Nebo w z co gi neslussý,
Y tob slusset nemusy.
Co gi sskodj, tob sskodij,
Toto se Nau enij hodij.
Kdo koli koho sklamáwá,
Podle wsselikého Práwa.

/L8b/ 160

Sám má také sklaman býti,
Hodné za podobné wzýti.
Aniž ty se tijmto trosst g,
Newe ijssli pak pokosstug.
Z máss hlaupau, prostau Z nu,
Z nedawá gijsti k enu,

Snad také ani horice,
Toto hle v z nadto wijce.
Nech gest Z na neyprost gssý,
A Muž pak neyzchytralegssý.
P edce ho ona ossydij,
Toho se wssudy dost widij.
Z y Maudré sklamáwagij,
A za Nos ge wodjwagij.
An Arystoteles onen,
Byl maudrý, a te se o n m:
Ze ho Z na wossydila,
Wokro n na n m gezdila.
Vd lala zn ho Kon ,
Kdo se pak pokusy o n :
Aby ge m l sstraffowati,
Musyl by hanby dostati.
Tedy ty hle rad i mijru,
Zachowey swé Z n wijru.
A gi se nespronew ug,
A pak se zase d w ug.

/M1a/ 161

Z y ona Lásku k tob ,
Bude mijti w každé dob .
We cti se spolu s staráte,
W k pokogn dokonáte.
Gsau milij Lidem y Bohu,
Zato yá wám slijbit mohu.

O Stawenij.

A pakli chcess co staw ti,
D m swug sob oprav ti.
Ne i to z Peychy omylné,
Než z mirné pot eby Pilné.

Ani pro chlaubu pro chwálu,
Neb gi zýskáss gist malú.
Gestli že co z pychu stawijss,
Wijc zbo ijss nežli opravijss.
Ziádost nowého stawenij,
Nemijwá nikká skon enij.
Neb nežli gedno dostawijss,
Hned se giné nagde to zwijss.
Náramná chtij nez ijzená,
Mysl k stawenij obráčená.
Ta puosobij o ekáwá,
Z to stawenij prodáwá.

/M1b/ 162

N kdy pak lacyno prodá,
Z toho gen bude sskoda.
Oso ij gey gehu socy,
Wezmau mu to wssecko mocý.
N kdy také ohn m sho ij,
A nebo se samo zbo ij,
Když se stawenij dostawij,
Truhla se prázná postawij.
An na žiwnost Pen z nenij,
Tu teprw mrzý stawenij.
Po ne pozd rozum mijti,
Cht lby w sspatném domu býti.
Aby gen m l gijsti, pijti,
A kde co na žiwnost wzýti.
Nebo co gest do stawenij,
Gestli že žiwnosti nenij.
Nenagijss se Ziadné st ny,
By pak byl t ebas zd ný.
Z n ho ty syt nebudess nic,
Musyss k tomu mijt n tco wijc.

Protož když budess staw ti,
Hle na žiwnost též pomn ti.
A rozwrce neyprw náklad,
Než Položijss eho základ.
Aby dijla za atého,
Sposm chem nenechal wsseho.

/M2a/ 163

O Prodagi D dictwij.

Chcessli pak kdy co prodati,
Toho se máss warowati.
Aby dijł d dictwij swého,
Kteréžs wzal od Otce twého.
Mocn gssýmu neprodáwal,
A s nim se w yakey trh dáwal.
Ale nižssýmu rad gij,
Prodey rád, dey lacyn gij.
Nebudeli chtijt dostáti,
Mužess na n g žalowati.
Musy dobre plátce býti,
Z nebudess Sskody mijti.
Nechcessli pak držet toho,
Máss wijc kupců než gednoho.
Prodeg tomu kdo dráž platij,
A kdo chce wijc zato dáti.
Neb kdožby tob schwalowal,
Co by swéwoln sskodowal:
Toto také m g w pam ti,
Z gest lépe hlad trp ti.
N kdy dobre nauzy mijti,
A režným sob wyt ijti.
Nežli d dictwij pozbyti,
A tak lecyaks ho odbyti.

/M2b/ 164

Neb a ho odbudess lehce,
Wssak ho zas dostaness t žce.
Rown yako Ptáka z kletce,
Když ho pustijss, letij p edce.

O Lichw .

Awssak lépe dijl prodati,
Nežli se Lichw poddati.
Ziwiti se zlým obchodem,
Lichwau, neb yakým podwodem.
A niž pen z na Lichwu be ,
Neb tomu ty do konce w .
Z ti twé d dictwij zz e,
Yako Ged wije se rozže e.
A nikdá gi nevbude,
Ale gen wije dluhu bude.
Lichwa gest welmi neskrowná,
Brzy ko se s Summau srowná.
A ti kdož tob pug ugij,
Czasto tebe nawsst wugij.
Tu na tebe žerau, tráwij,
Až t o wssecko p íprawij.
Co gest pak Lichwa auro nij,
Lotr horssy než ten no nij.

/M3a/ 165

Který nesmij Krásti wedne,
Lichw p edce rown sedne.
Neb se nebogij ziádného,
Oblaupij též y mocného.
Zžijrá cyzý Lidský Statek,
Rown w pátek, yako w Swátek.
Lichwa gest horssý než peklo,

A by se toho vleklo:
Srdce Wssechn ch Lichewnijk w
W Sw t neyhorssych h ijsnijk w.
Neb Peklo, to gest w c gista,
P i Wzk ijssenij Pána Krysta.
Wssecko což gehu nebylo,
Zase mu hnedky wrátilo.
Lichwa pak zase nic newrátij,
Spijss swého Pána zatratij.
Ytem y to se spat uge,
Peklo gen zlé pokutuge.
Kte ij toho zaslaužili,
A dob e žiwi nebyli.
Ale Lichwa bez rozdjlu,
Takowau má co a sýlu.
Laupij zlé y dobré spolu,
Má tužssý nežli Čžert Sskolu.
A yakž gest wždy otew ené,
Peklo, a nenasycené.

/M3b/ 166

A nebude napln né,
Do dne saudného zaw ene.
Tak Lichwa sytá nebywá,
A nikdá dosti nemijwá,
Pen z ale wždy wijc žádá,
Summu na Summu p ikládá.
Lichwa gest horssy nežli Zid,
Neb a gest ten ffalessný Lid.
A wssak geden od druhého,
Lichwy, auroku Ziadného.
Nebe e a nep igijmá,
A w ni emž ho nep egijmá.
Ale Lichwa od K estiana,

K estianu zas býwá dána.
By m l K estian kde cht l wzyti,
Musy p edce Lichwa gijti,
By pak byli také swogi,
H jchu se tu nic nebogij.
Lichwa nad Smrt asnú horssý,
Každého ona pohorssy.
Neb Smrt gen zabijgij T lo,
A to cožby vm ijt m lo.
Ale Lichwa také dussy,
Z ob zahynaut musý.
Horssý gest nežli y Gidáss,
Za prawé tomu každý dáss.

/M4a/ 167

Gidáss Krysta gednau prodal,
Za T idcet st jbrných ho dal.
Ale Lichwa wzdy astokrát,
A za Den t ebas mnohokrat.
Pro geden peniz w c gistá,
Prodá, zradj, Pána Krysta.
Summau Lichwa h jch neyt žssy,
A ti welmi hrub h essý.
Kte ij se s nj obijragij.
Statku skrz nij nabýwagij.
Gestli že gi nep estanau,
Zw dij pak kde se dostanau.
Protož ty se gj st ijcy hle ,
Mage tuto wegstrahu te .
Cos wylichwil zase wracug,
Swých dedicú nezatracug.
Manželky milé, y sebe,
Zato prosým w rné tebe.
Neb co gim z Lichwy z stawijss,

*Tijm ge do Pekla p iprawijss,
A toto pak w z na krátce,
Z twé w rné, a ctné Práce.
Gest geden Penijz lepssy hle,
Nežli Tisýc z té Lichwy zlé.
Teda se gi piln warug,
A tauto se Raddau sprawug,*

/M4b/ 168

*Zanech té Lichwy proklaté,
Prosým t pro wssecky Swaté.*

O Kaupi a spolcích.

Chcessli pak co kupowati,
Hle se spolku warowati.
Zwlasst mocn gssyho sebe,
Aby neutiskl tebe.
Nebo gest staré p jslowij,
Nech se p ece tuto powij.
B h stwo il wolky, Čzert spolky,
Hle každý sám swé Tobolky.
Menssyho pak spole nijka,
P jgmi rád za v astnijka.
Aby nemusel mocného,
P igijti do spolku swého.

O Dlužých.

Opadnessli pak kdy w dluhy,
To gest gist Zákon tuhy.
A asto se to treffuge,
Tomu kdo wewssem handluge.

/M5a/ 169

A chce p ijliiss mnoho mijti,

A nad giné Bohat býti.
Z ten bude spijsse chudy,
New da kam z dluh w kudy.
Mage než dlužen málo wije,
Pogede do drbalowic.
Za p áhne wssemi desyti,
Bude se wzdycky d syti.
Yakž gen kdo otwírá dvě e,
Zdali se w ítel bé e.
Aby mu dluh geho sprawil,
P ed Rychtá em se postavil.
N kdy pak y ty ssegdý ky,
Mám ijcy ale sse ký ky.
Yakž gen do kagij Ned le,
Gedna za druhau gsau sm le.
Budau mu ob d žehnati,
Za Wijna v Pomjnati.
Rzkauc, kdyžs vm l cist pijti,
Vm g též íst platiti.
Pakli že nám nezaplatijss,
Podruhe plásst, Sukni stratijss.
Nebudem w íti wijce,
Posslem pro Pána Bi ice.
Musyss dob e zaplatiti,
Neb vn ho hospodu mijti.

/M5b/ 170

Protož naskrowném p estáwey,
A do dluhuw se nedáwey.
Hle Piln Ziwnosti gedné,
Spijsse n kdy n tco sedne.
Co wyzýskáss p ichowáwey,
Peniz k penijžku p idáwey.
A newždycky wáleg hody,

Napij se též n kdy Wody.
A ne wssecko na pjdlo Z .
Nemuž býti wzdy dobrý den.
Aby nemusyl na Koráb,
Gsa wod nij lehkého dráb.
Y také Ssanczgrobr geden,
K tomu pak tudy p iweden.
Z by ty musyl Sowijho.
Vžijwat asu no nijho.
Tak yako mnozý Pitalij,
By gich neupomjnali.
Sse ky ky nebo dlužnjcy,
Hledij se gich Piln st ijcy.
N kam pry z o ij vgijti,
A záhy z Kostela gijti.
Yakož mnohý z Cechu toho,
Z ijká Pate ú ne mnoho,
Ne eká na p ižehnánij,
Až by bylo po kázani.

/M6a/ 171

Ale pospijssy k Snijdánij,
Ržka degte mi bez messkánij,
S Woctem s Cybulij Wodwá ku,
Musým gijti na procházku.
Potom se bude taulati,
Leckams sem y tam ssaulati.
W eregssyho dne hledati,
A teprw se domu wratij.
Když vsednau wssecky Wrány,
Co by gen nezmesskal Brány.
Tak hle kdo ge dlužen mnoho,
Fforteale vžijwá toho.
A sotwa n kdy posta ij,

Dluh býwá ijm dál wždy mladssý.

Kdo ho dlauho nezaplatij,

Gist wssecko spanij stratij.

O Wijn .

Kdo pak má w swém dom dosti,

Dobrého Wijna w hognosti.

A wssak ho st ijzdm vžijwá,

Každý den st ijžliwý býwa.

Ten Czlow k gest zemským Bohem,

Slussý ho chwáliti v mnohém.

/M6b/ 172

A w kom nenij w pitij mijra,

Když se co Swin ožijrá.

Ten hle nikdá nic dobrého,

Neswede z ožralstwij swého.

Aniž hoden yaký chwály,

Le tu když se w blát kálíj.

Protož ty m g raddu zdrawú,

Wrazýli se Wijno w hlawu.

Ten oby eg zachowáwey,

Hned toho Trunku odspáwey.

Cýtissli Wijno w kotrb ,

D ijw než rozswijtij na Krb .

Wstau hned od swých Ržadownijk ,

Nep ijgijmey wijc Kofflijku.

Yakž poznáss že gsy Opilý,

By tu byl twug p ijtel milý.

Gdu ty rad e p edce spáti,

Než by tu m l n tco žwáti.

Kdo se istij skrz mluwenij,

Ze gesst opilý nenij.

Ten sám na sebe žaluge,

Z se ožral okazuge.
Ale giž pak t chto asu,
Tem p i každi kém kwasu.
To sob z oby egili,
Prawij že negsau opilij.

/M7a/ 173

Dokud kdo na Nohach státi,
Muže, a od stolu wstáti.
Ano mnohý žere co W l,
Splnij rad i plnau než p l.
Ožere se yako Swin ,
Bu na piw neb na Wijn .
A do krku se nalige,
Diw že se hnedky nezblige.
A wssak se w tom znáti nechce,
Ale wumlauwá se p edce.
A ka ožrati mne cht li,
A sami dobrey Rauss m li.
Yá pak byl yako neni ky,
Ržekl bych mug milý zlatij ký.
A ty sotwa na Nohách stál,
Ledacos gsy chlachal a žwal,
Nest jdm s se chechtal a smál.
N kdys na giné ssnorchowal.
K Swád k r znicys sm owal.
Z s byl k tomu welmi hrubý,
A chodils w Plássci na ruby.
Za ežby se w hrdlo styd l,
Kdyby se st ijzliwý wid l.
A gesst se pak zastáwáss,
Za Wožralce nepoznáwáss.

/M7b/ 174

Le tijn yakž weyss oznámeno,
Z ge to zoby egeno.
Když se nynij p i shledánij,
Bu M ss ané nebo Páni.
Kn žj Pijsaky, y Ziácy,
Ržemeslnijcy, neb Sedlácy.
Do n moty nevpjgij,
Až se hnedky ist zbligj.
Prawij tak že gsau Opilj,
Sprosta zhola nic nebyli.
A ziadné hned yak gsau cht li,
Z dobré wule nem li,
Ale ty p ijteli milý,
By nebyl ci se opilý.
A pod tijn wyp áhni záhy,
W Gijdle w pijti, m g wždy wáhy.
Aby wssecko w Gleychu stálo.
Když by se že ge as zdálo,
Odtud gijti neprodlíwey,
Neyposledn gssý nebywey.
Nebo kdy se hlawa klíjpe,
Ten as spat gijti neylípe.
Uslyssyss ráno Nowiny,
Bude n kdo zerwán giný.
A ty pak wsseho vležíjss,
M sscy y hlaw poleh íjss.

/M8a/ 175

Sám sob d kowat budess,
Saudu, y Nemocy zbudess.
A w z také to dále,
Z to nenij k ziadné chwále.
A nic neznij, mladý Čžlow k,
By pak byl on kdo koliw k.

Když se rád opijij Wijnem,
Bywá asto led ijms winen.
Tijm swu Mladost welmi hubij,
Zwlass když se w tom gesst chlubij.
Z dob e, dobré Wijno zná,
W tssý hanbu, než chwálu má.
Ty w giném chwálen byti cht g,
A cos te etl w pam ti m g.

O Léka i.

Warug se toho Léka e,
Doktora Apatyká e.
Který má mnoho vm nij,
Ale žádného skussenij.
Též Léka e wožralého,
Spilnostij wyst jhey se ho.
Neporau eg se Léka i,
Když neznámé Tra ky wa ij.

/M8b/ 176

Cht na tob pokusyti,
Mohauli co platnij býti.
Sw se rad i vm lému,
K tomu dob e skussenému.
Kterýž zná neduh w mocy,
A k twé podobné nemocy.
Prw gich mnoho vdrawil,
N koho hrdla nezbawil.
Yako gsau ti neum lj,
A Léka i nedosp lij.
Z gich wije z mo ij než zhogij,
Pro ež se gich Lidé bogij.
Rzkauc Léka gest poctiwý kat,
Krom toho že ma lepssy plat,

A gest prawda že takowj,
Wssak se o nich wubec to wij.
Mnohé nebohé zhogili,
Tak yakoby ge zabili.
Pacyentum dawagijce,
Dw kop stolic y wijce.
A tudy ge welmi zmohli,
Na onen Sw t gim pomohli.
Z gsau poh bet ssli ke Mssy,
A bylaby žalost menssý:
Kdyby Smetij p irozenau,
Netau násylnau, zmoženau.

/N1a/ 177

Tijsse pokogn zem eli,
Mén bychom gich Z leli.
Protož how g zdrawij swému,
Léka y neskussenému.
A zwlásst tomu wznessenému,
Czyzozemcy n kterému.
Aby do rukau nep issel,
Snadby ty též tak ke Mssy ssel.
A gest bijdné žiwu byti,
Kdo m sy Léka e mijti.
Nebo asto za powijdá,
Tob , co on sám rád gijdá.

O Psech.

Malého psy ka nechowey,
K emu gest tob takowey.
Hodij se ten Kn žijm, Pannám.
Králownám, a nebo Kn žnám.
Aby s nim m li swé h i ky,
Dcpali gey do Rukawi ky.

K stky z ptá kú aby gijdal,
Na pe inách pekn lijhal.
Ty by s nim m l w t ij práci,
Než t ebas s Turkem Wogácy,

/N1b/ 178

Psy kte ij t ost ijhagij,
W nocy dum tw g obijhagij.
A na zlod ge sst kagij,
P iblijžiti gim nedagij.
Domu twému gsau pot ebni,
A gen gedij k ry chlebnij.
Ty mužess sob chowati,
Na Ržet z vwazowati.
Aby we dne net kali,
A po Polijch neb hali.
Zw i, Ptákú, neplassyli,
A Zagijc nestrassyli.
Tudy sskody ned lali,
Neb n koho nežežrali.
Aby pak za ty bolesti,
Pokuty nemusyl nésti.
Sedlácy prw o tom w dij,
Nech se gist toho hledij.
Kdo nebude psa wázati,
Musy hned strych Wowsa dáti.
T i dni u W ži kukati,
By se hled l toho káti.
Woha , Chrt , Slijdnijk ,
Ptá kú, a Wewe i nijk .
T ch psú též nechowey sob ,
Neb se ti nehodij tob .

/N2a/ 179

Wijce sn dij, než vhonej,
Málo mé stogij než koni.
Nesau z Wody by y w elo.
Nic p ed nimi nenij celo.
Hned wssudy wssecko wyslijdij,
W každém kaut , smradij, cydij,
A než Zagijce vdáwij,
Celau Kráwu nimi stráwij.
A mnozý gich mnoho wážíj,
Spijss gim gijsti dáti kážij.
Nežli low ku chudému,
A neb Cželedinu swému.
A wssak ty na to málo dbeg,
Pan m té kratochwijle p eg.
Nech sob oni Lissky sstwau,
A magij w tom Kratochwil swau.
Honij Zagijce kusyho,
Ržkauc, hussa, hussa nenij ho.
Aneb Wep e diwokého,
A zwlásst wlka hltawého.
Co sob vsstwau vhonej,
Nech to gedij sami oni.
T ebas každý den zw inu,
Ty sob zwol hov zynu.
Neb magij na nakládati,
Y také psy ijm chowati.

/N2b/ 180

Tob by sporo nebylo,
A to se nic netreffilo.
Ty gsa hospodá pot ebný,
Na ty w cy bezpot ebný.
Necht g initi nákladu,
Y w tom dáwáw dobrau raddu.

Gestli gi chcess oblijbiti,
Bude se mocy hoditi.
Y též s twau sporotau býti,
A o to wije Chleba mijti.

O Sstatstwu.

O Sstatstwu toto znameney,
Yak ty máss byti od ney.
Chcessli mijti drahé Ssaty,
Musyss mijti Grosse zlatý,
Neb kdo w yakých Ssatech chodij.
Tijm toho yako dowodij.
Yak mnohau wede autratu,
A co se mu schazý platu.
Kdo se p ijliissn ssperkuge,
Drahým Rauchem ozdobuge.
Nenávisti neucházý,
Nybrž w neljbku p icházý.

/N3a/ 181

Hle ty a snaž se s pilnostij,
Rad e swau dobrotiwostij.
Lijbiti Lidem, ne Ssaty,
Tak nebudess w posm ch wzatý.
Která Z na Muže swého.
Holduge a wzdy prossého.
Aby gj p ikaupil Ssátku,
Bu tykýtku, neb Ssamlatku.
Magijc prwe w em choditi,
M že se hned dwtijpiti.
Z tu nenij milost prawá,
A nenij na n g laskawa.
Neb chtijc se giným lijbiti,

A n komu rovná býti.
Smij to na swém Zadku nésti,
Na by on m l žiwnost wésti.
Na posledy o Ssatstwu zneg,
Toto krátké Nau enij m g.
Kdo p kné Ssaty miluge,
Nerád se w Mysli snijžuge.
Neb máli kus Aksamijtu,
Na sob Sukni z Tykýtu.
Neb n yakau w c hedbáwnau,
A Ss urkami premowanau.
Domnijwá se že gest Knijže,
Necho k n mu giný bližže.

/N3b/ 182

On gsa wycpaný Bawlnau,
N kdy t ebas Wow ij wlnau.
Gen toho sset a piln hle ,
Nadeymá se co holub hned.
Wssecken Sw t z mámený wid t,
Za se má negeden styd t.
W tom se nad giné honosý,
Peychá w Ssatstwu kteréž nosý.
Protož mijrn se w tom chowey,
A nebu ty též takowey.
Cho w Ssatstwu, w slussném Od wu,
Peycha zasluhuge hn wu.
A nikdá bez h jchu nenij,
W em ma Cžlow k zalijbenij.
Yakož sob oblijbili,
Mnozý giž z oby egili:
Z po wlasku nesau ssaty,
Každý yako Pán Bohaty.
Zwlásst Pijsa i n kte ij,

Dobry se snadno wym ij.
Musym prawdu pow diji,
Nepo ne pijsa em byti.
A ma hned pe ij Psstrosowe,
A neb dw t i Rzerabowe.
Ano se mu tu wzdy klattij,
A bude mu zh ru stati.

/N4a/ 183

A gessto mnohemu slussy,
Lep za Vcho perko husy.
Kdyby s tijm asto zachazel,
S Psstrosowym se neprochazel.
Mijwalby po et sprawn gssy,
Bylby swe sluzby piln gssy.
Raddu dawam tuto take,
Kdo gsy w Panske sluzb yaké.
Medle necho wssatstwu pyssn ,
Nep epe ug tak p jlissn ,
Aby to nebylo r eno,
Tob od Lidj p i teno.
Z ty nedawno gsa tu hle,
Vblizugess Panske Truhle.
Nerowney se Rzemeslnjkum,
Ssewcum, Kreg jm, Kozissnijkum.
Onit ten oby eg magij,
W tom sob K talt zakladagij.
Mnohy by byl otrhaný,
Kabát m l dosti zedraný,
Sukn kusa, poctiwic nic,
Wssak sob toho wazij wjc.
Kdyz gen ma Ssmuk, perko taky,
Yako psy Wocas n jaky.
Giz gest gehu wesely kwas,

Sadij se co platenný ksas.

/N4b/ 184

Ale wy milj pisa i,
Zwlasst mladij hospodá i,
M gte od nich k talt rozdiľný,
Bu každý swé práce pilný.
A choweg se w rn , ctnostn ,
Cho jako tw g otec sprostn .
A tijnm gist Zýskáss chwálu,
Od dobrých Lidj nemalú.
Tudy y pomluwy vgdess,
Lásku sob mijti budess.

O dobré Pow sti.

Ten Od w neyslussn gssij gest,
Mijwá odewssech hodnau est.
Kdož gest odijn ctnau Pow stij,
Nemá na sob ne estj.
Ani sskralaupu Ziadného,
Gsa Rodu Lože dobrého.
Wážij sob poctiwosti,
Chowá se ctn od mladosti.
A kdo se dobre nechowá,
Swé pow sti nezachowá.
Nebywá dán do Au adu,
Pro p etrženij ne ádu.

/N5a/ 185

Tupij ho duchownij, Sw tsstij,
Hned mu tijnm o i zaplesstij.
Yak se zhyzdij gednau wadau,
Nesmyge se žádnau wodau.
By mu n kdy pokog dali,

Yakoby stijm Lidé spali.
Wssak za neymenssy P j inau.
Hned mu to Zase wyzdwjhnau.
Protož se hle ctn chowati,
Dijtkám pow st zachowati.
Aby wegstr ku nem li,
Za tebe se nestyd li.
Ty pak nebudessli dbáti,
O swau dobrau pow st státi.
Budess sám swým vkrutnijkem,
Swé dobré pow sti násylnijkem.
V inijss hanbu p átel m,
Dáss se w posm ch Nep atel m.
Ale lép se ctj vm ijti,
Než na Sw t bez nij býti.
Neb kdož vm e s poctiwostj,
Nechá dijtkám statku dosti.

O Služebnijku.

Gestli Služebnijk p i tob ,
Z mnoho smegsslj o sob .

/N5b/ 186

Gsa mu na myslj wysoko,
Pyssn nese hlau, Oko.
Toho od sebe zažen pry ,
Nessan g ho sob hned nic.
Yako zlosyna giného,
A neb Nep ijtele twého.
Takowý se též nehodij,
Kterýž ti wzdycky lahodij.
Twým zlým in m pochlebuge,
Byt zle bylo wzdy schwaluge.
Nenechawey ho p i sob ,

Vsskodil by w mi tob .
Ten pak kterýž sám pro sebe,
V Sousedú chwálíj tebe.
Niyakž mu toho neschwalug,
Než wsseliyak se ho warug.
Aby tebe nepodwedl,
Kdyby k tomu swug as shlédł.
Který se pak zato stydij,
Když n tco nectného widij.
Toho Služebnijka milug,
K n mu se Láskau nachyl g,
Tak yakožto k Synu swému,
Gest pot eben Domu twému.
Dává hned dobrau Nad gi,
Z se p i n m ctnosti stkw gj.

/N6a/ 187

A že bude w rný we wssem,
Ten se hodij k službám ke wssem.

O D we ce služebné.

Massli d we ku služebnau,
Dávám wegstrahu pot ebnau.
Gestli p kn gssy než Panij,
Ne nes asto oka na nij.
Ani samotný w pokogi,
Nech s tebau dlauho nestogij.
Necho gi potm budití,
Snad by gi mohl vsskoditi.
Nep idáwey k Slám ohn ,
Aby se nespálil sskodn .
Nebo gest w c nebezpe ná,
Dijwka mladá, a wssete ná.
Kteráž než do slaužij roku,

Chce zakusyti obroku.
Nemužli giného mijti,
Stebau se chce seznámiti.
Ty pak gestli že se swábijss,
Strach gest že swau dussý zabijss.
Newygdess z toho Kalisst ,
Až se zkaupess zmygess ist .

/N6b/ 188

*Protož radijm z vp ijmnosti,
Odwra o i od marnostj.
Medle, nech co nenij twého,
Wssak máss swého do Nowého.
Opat rad e swau Stodolu,
Bu te s Z nau dob e spolu.
Nedluž se v Zakusyła,
Oplatijss zase musyła.
Budessli ginde worati,
Musyss sw g grunt obmesskati.*

O Trestánij Čželádky.

Gestli kte ij z twé Čželedi,
Twého dobrého nehledij,
A p i prácy gsau nedbalij,
K tomu nekyp ij, wospalij.
Chcessli ge kdy potrestati,
Hle se w tom takto chowati:
Netrescy nikdá Čželedi,
Ten as když za Stolem gedij.
A by to nebylo r eno,
Tob od Lidj p i teno.
Z ge bez p j iny trescess,
Neb gim gidla p áti nechcess.

/N7a/ 189

Cžinijs nad nimi kázani,
By ge zahnal od snijdanij.
Potom k ob du k We e i,
Aby nep iwedli n kte ij.
Ale když bude po stole,
Tu gich po trescy do wole.
Ržka: tohoto nechcy miji,
Ale musy takto býti.
Abysste pokrm w y mzdy,
Swé, zasluhowali vždy.
Pokáreg gich p kn slowy,
A m t na n pozor znowy.
Zda gsau se co opravili,
Napomenutijm zlepssyli.
Pakli na swém stogij p edce,
Wážij twé dobroty lehce.
N ktery z nich zbáti nechce,
P em gey Kygem p es plece.
P ilož ist a v ige,
Krom hlawy nebo Ssýge.
A wssak když budess trestati,
Ten as nemáss se hn wati,
Nebo kdyby zhn wu trestal,
Newijm yakby potom p estal.
Snadby mu zdrawij vsskodil,
Z by se Lidem nehodil.

/N7b/ 190

*A protož y w tom mijrný bu ,
Časem laskaw winu su .
Gestli že nenij ze zlosti,
Odpust s takau dúw rnostj.
Z y tob odpustij B h,*

Tw g za h jchy powinný dluh.

O Hn vu.

Prawij Maudrých Lidj množstwij,
Z hn w g[es] krátké Bláznowstwij.
Aniž m ž k ginému emu,
P irownati se než k n mu.
Wssecky h jchy m že skryti,
Cžlow k w sob zatagiti.
Hn wu pak niyakž nem že,
Nebo on každémho zm že.
Hned se na gewo wyrazý,
A negednoho vrazý.
Na Twá i se neyprw zgewij,
A swých posu k w neslewij.
Wedlé gehu oby ege,
P idržij se obli ege.
Kdo má pak takowé zdánij,
Z netreffné p irownánij.

/N8a/ 191

Hn wu, k Bláznowstwij pauhému,
Tuto dám odpow d gemu,
Pohle piln na osobu,
Sset wsselikého sp sobu.
Prawého p irozeného,
Ssaska, Blázna, nemaudrého.
Vz ijss wssecky oby ege,
Z se s nim rown tak d ge.
Yako ten kdo se rozhn wá,
A hn w na gewo wyléwá.
O i wrtké, a krwawé,
Plaché, sem y tam t kawé.
A Vsta t epetagijcý,

Slijny co Kanec mecýcý.
Rže sp ssná, k tomu Kokrtawá,
Newážná také brebtawá.
Z slowo, slowa porážij,
Mluwiti wázn p ekážij.
Ruce k tomu nepokogné,
Dusaniy Noh, welmi bugné.
Y wssecko T lo splassené,
Yako te Tele zt esst né.
Skoro ho nelze poznati,
A nemužess rozeznati.
Mrzkýli h jch, i sskaredý,
An bude až wssecken bledý.

/N8b/ 192

Snáze gest hle neh essyti,
Než pak pokánij initi.
W Srdce h jchu newpauusst ti,
Než ho bolestn Z leti.
A wssak proti hn wu proto,
Wyborné Léka stwíj toto:
Na pam ti se wzdy mijti,
A hned sprwu odep ijti:
Tomu nezbednému hnutij,
Kterěž t tak k zlému nutij.
Aby pak w hn w neupadl,
Z by sám sebau newládl.
Hn w yakž wegde w rozpálenij,
Giž tu nic rozumu nenij.
A kdo gey do sebe wpustij,
On se ho snadn nespustij.
Bude diwn pakostiti,
A na prosto to initi.
Ne to co Cžlow k chce emu,

Ale co se lijbij gemu.
Kdož má Nep átely koli,
A neodep e gim w Poli.
Gestli gim ke zdem nebránij,
St žka se gim pak obránij.
Tak také prwnjmu hnutij,
Kdo hned neodep es chutij.

/O1a/ 193

Zt žka když se hn w w bé e we ,
Bude gey moct wybyti wen.
Aby po sob mrzkého,
Sskralaupu wzdy n yakého:
Sw domij nepozustawil,
N které ctnosti nezbawil.
Nelussý to na Maudrého,
Cžlow ka opatrného,
Aby se tak hn wati sm l,
H essýcý w nenáwisti m l.
Ginák musyloby býti,
Sám se též w nenáwisti wzyti.
Neb Summau ziádného nenij,
Aby byl bez prowin nij.
Aby se mu proti ctnostem,
Dobřým mrawúm Sslechetnostem.
N tco též nep ihodilo,
Cožby y giným sskodilo.
A snad y to prowin nij,
Pot ebuge odpusst nij.
Protož ty nebu hn wiweg,
Rozumu wzdycky vžijweg.
Nech wzsteklého rozpálenij,
Nebo to Lidská w c nenij.
Ale gest howadská práw ,

Pomysli y nato zdráv :

/O1b/ 194

*Na Giného h essycýho,
Tob w n t em sskodijcýho:
Gestli se hn wáss do krwe,
Hn weg se na sebe prwé.
Chcessli prawým Saudcem býti,
Musýss kewsssem rownost miji.
Aby sám se nezastáwal,
A giným winny nedáwal.
Ale yak odpausstijss sob ,
Odpust také cyzý mdlob .
A tak tijm p i každém inu,
Odegmess hn wu p j inu.
Nebudess p ijtel wzsteklíjkú,
Ani též Saused hn wnjkú.
Ale Maudrého Otce Syn,
T žce nenesa cyzých win.
Negsa yako Kú wássniwý,
A neb wzsteklý pes prchliwý.
Cžin sob we wssem wážn ,
Rozssaffn , maud e, a wlažn .
Tijm poslaužijss Zdrawij swému,
Budess p jgemný každému.*

/O2a/ 195

O Milování od swých Služebnik w.

*Kdo koli chce od swých Bližnijch,
Bu od P átel neb odginých.
A zwlásst od swých Služebnik w,
Swého domu náchlebnijk w.
Milowán býti od koho,
Musy sám milowat toho.*

Neb milost gest w c takowá,
Z se p iw tiw chowá.
Wsselikterak naklo uge,
K tomu, kdož giné miluge.
Tedy kohož nemilugess,
A sob neoblibugess.
Nenad g se, nedomnjwey,
Ani nato nespeljhey.
Aby on tebe milowal,
Sám by tijm sebe swozowal.
Neb milost odm ny Ziádá,
A w tom gi sob pokládá.
Když gest zase milowána,
Tudy gest hle dokázána,
A když co žádá giného,
Toho zney býti každého.

/O2b/ 196

Wijce že gest pochlebnijkem,
Než twym w rným služebnijkem.
Neb služebnijk milugeli,
A nebo p isluhugeli.
Pro penijze Pánu swému,
Nemuž býti w rný gemu.
A když bude ginde ijti,
Z bude wijc pen z mijti.
Hned mu slaužiti p estane,
Ržka, m g se tu dob e pane.
A tak se ginam p enese,
Kde wijc darú nad ge se.
P edesslj Potentatowé,
M li rozdijly takowé.
Mezy swými služebnijky,
Otroky a Nágemnijky.

Ziádného chowat necht li,
P i swém dwo e netrp li.
Kdo slaužil pen zum wijce,
Nežli t m swým Pan m syce.
Takowij gen hledij k bránij,
A gsau hodni kygem pranj.
Neb swau službu, také milost,
W rnost, wsseliyakau pilnost.
Za penijze prodáwagij,
A k Pánu Lásky nemagij.

/O3a/ 197

Kdo pak z Lásky w rny nenij,
Penize ho t žce zm nij.
Kdo neslaužij z malých darú,
By mu pak dal pen z s Káru.
W rný skrže to nebude,
Swé new ry nepozbude.
Takowých gest chytrost známá,
Cžijm dále slaužij v Pána.
Musy služba wzhúru gijti,
By hned Pán nem l nic mijti.
Ale zásluha pak dolú,
Na wopak držij tu Sskolu.
Z toho se m ž to Sauditi,
Welmi snadn domysliti.
O Lásce aneb milosti,
Rad gi a dijm chytrosti.
T ch nagemných služebnijkw,
Pána swého Náchlebnijkuw.
Na koho gsau laskaw gssý,
A neb eho gsau piln gssý.
Pánali i gehu M ssce?
Nenij to poznati t žce.

Tuto se nic nedo ijká,
Ale koho se dotýká.
Nech se wtijpij gestli že chce,
Hledj piln swého M ssce.

/O3b/ 198

By mu ho nep estrassyli,
[Na]ruby neobrátili.
A wssak Páni wsseligacy,
Poznagijce w rnau práci.
W rnych službnjkúw prawých,
Na sebe wždycky laskawých.
Nemagij gich opausst ti,
A toho se dopausst ti.
Aby p i nich darmo byli,
Sob nic newyslaužili.
Ale dle stawu, hodnosti,
Magij gim init milosti.
By na n pamatowali,
Swé práce nelitowali.
Ginij tijn wzbuzenij gsauce,
Takowau Lásku widauce.
Aby se na službu táhli,
Zdaliby také dosáhli:
Podobné yaké milosti,
Slaužili w rn s wd nostj.
Wssak služebnjcy ti gistij,
Nemagij slaužit z ko isti.
Pan m swým, ale z milosti,
Neypijss tak wyslaužij dosti.
Kdo pak nem ž milowati,
Pána swého, gemu p áti.

/O4a/ 199

Nem ž mu také slaužiti,
Hle se od n ho vzdáliti.
Nebo kde nenij milosti,
Tu nem ž býti w rnosti.
Protož se te toto ijká,
Budessli mijt služebnijka,
M g piln pozor na n ho,
Sset toho neywijce od n ho.
Gestli t w rn miluge,
Zdali z Lásky p isluhuge.
Cžili k twému M sscy m ij,
Nech se mu mnoho new ij.
Takowého neoblibug,
A mnoho mu nezaslib g.
Le poznáss když bude dále,
Z vždy slaužij z Lásky stále.
Toho necht g opustiti,
Hle ho slussn opat iti.
Také mu hodnau mzdu dáti,
Aby on to mohl znáti.
Z gsau wd né služby gehu,
A že máss pam t na n ho.
Tijm hlel toho Zyskáss sob ,
Ginij se potáhnau k tob .
Z budess vždy t ch dost mijti,
Kdož budau rádi slaužiti.

/O4b/ 200

O Milowánij odevssech Lidij.

A kdo chce pak Lásku mijti,
Odevssech milowán býti.
A zwláss Cžlow k powýssený,
Nadginé wzáctný wznessený.
Ten vkazuge ke wssem milost,

S strachem báznj dobrotiwost.

Neb budessli vkrutnosti,

Vžijwati, a p jsnosti.

Ne ekey aby ty mnoho,

Milowán byl kdy od koho.

Neb o tom tak psáno stogij,

Kolik se gich tebe bogij.

Y ty t ch se báti musyss,

New ijssli snad pokusyss.

Skussená w c giná nenij,

Z každý od p irozenij:

W nenawisti má vždy toho,

Kohož se strachuge mnoho.

Wsseho zlého tomu ziádá.

Swau lest proti n mu skládá.

Kohož se bogij a hrozý,

Protož zle d lagij mnozý.

/O5a/ 201

Z t m žiwota sw ugij,

Kt[e] ijžto se gich strachugij.

Neb ten každý w každé dob ,

A se má dost p kn k tob .

Slaužij s strachem také s báznij,

Nebo gey máss w tuhé kázni.

Wssak by mu bylo milegij,

A wid lby t rad gi.

N kde mezy pekelnijky,

Dolegssymi hamernijky.

Tu kde Čžertij ssydla kalij,

Aby t tam chutn wzali.

Než by bydlel mezy nimi,

A tak zle nakládá s nimi.

Neb kdo chce milowán býti,

A odewssech Lásku miji.
Musý s nimi nakládati,
Laskaw se k nim chowati.
Služebnijcy, neb poddanij,
Wedle maudrých Lidj zdánij.
Gestli ge za nic pokládáss,
S nimi vkrutn nakládáss.
Gsa gim mnohém vždycky wijce,
Za strach, než za Pána syce,
Ti toho budau ziadati,
W rn p áti winssowati.

/O5b/ 202

Aby tebe mohli zbyti,
Ržkauc takto budau prosyti.
Bodey toho Pána Čžert wzal,
A nám brzy giného dal.
Nad gice se po tob ,
Z nagdau lepssyho sob .
Ale ijdko se to stává,
Ta ge Nad ge sklamává.
By po zlém Pánu lepssy byl,
Sskodného vkrutenstwij zbyl.
Ale spijsse po dobrém zlý,
A po zlém gesst horssy wzdy.
To se pak poznává widij,
Z sama Nad ge Lidj.
K tomu wede, a neb držij,
Z p edessley Pán ge mrzý.
Nowého wzdycky žadagij,
A když pak y toho magij.
Op t by ginému cht li,
Aby wzdy prom nu m li.
To pak a koli se stává,

Z ge Nad ge sklamáwá,
A mijsto Pána lepssyho,
Z dostawagij horssyho.
Wssak se proto p edce t ssý,
A w té Nad gi tak h essý.

/O6a/ 203

Když se w Pánech p emitagij,
Co w hnlicých p ebijragij,
A teprwa pak mnohokrát,
To sleycháwáme astokrát.
Když zlého pana do kagij,
Tu náramn na ijkagij.
Na prwnijho spomjnagij.
A co gsau stratili znagij.
Onoho chwalij, želegij,
Tohoto mijti necht gij.
Ale nic giného nenij,
W tom, že tak Lidé chtij m nij.
Nežli Pána p jtomného,
A Lidmi poddanými gehu.
To ne Lidské nakládani,
A k nim vkrutné chowánij.
A protož hle milostiwij,
Bu te Páni dobrotiwij.
Budau wám malj welicý,
Poddanij, y služebnjcy.
Dlauhého žiwota p áti,
Wsseho dobrého žádati.
Neb nic dobrowoln gssýho,
Nenij asu nyn gssýho.
Yako milost, genž žádného,
Nechce mijti bezd ného.

/O6b/ 204

Dobrowolná musy býti,
Strachem nedá se nutiti.
Aniž ten práw miluge,
Nech se yak chce postawuge.
Kohož ty sám nemilugess,
Gen se darmo tijn trosstugess.
Milost wždy odm ny hledá,
A wždycky se zas ohlédá.
Lidské p irozenij milé,
Tak gest welmi vsslechtilé.
Z se nedopustj toho,
By nenáwid lo koho:
Kdož ge vp ijm e miluge,
Hned se zase odm uge.
Totiž, kdož laskaw na tebe,
Ty zas na , yak sam na sebe.
A kdož t pak nemiluge,
Než w Srdcy swém potupuge.
An wzal t wosskliwost sob ,
Strassidlem jsa wždycky tob
Gest to proti p irozenij
Twému, w mi giná nenij.
Aby ty mu mohl co p áti,
A w rn ho milowati.
Le by Krystowa V enij,
Následowal prawdy Cžtenij.

/O7a/ 205

Ale to gest giž K estianská,
Ynstrukcý, a ne pohanská.
Protož hospodá i mladý,
Poslechni této mé raddy.

*Kterau zavru e j Krátkú,
Budessli mijti Cželádku,
A neb služebnijky yaké
Bu to y Poddané také.
Hle k nim dobrotiwým býti,
Wsseliyakau Lásku mijti.
Necht g gim k iwdy initi.
Ale rad gi chrániti.
Vkrutnosti té se warug,
Milostiw wždy ge spraw g.
A budau t milowati,
Wsseho dobrého ziádati.
Zyskáss w nau chwálu sob ,
Také y když lehness v hrob .
Budau na t spomjnati,
S Bohem bytu w Nebi p áti.*

O Zlem Narozenij.

Czasto se y to treffuge,
Z se ne geden ffresuge.

/O7b/ 206

Na ijká na swé Rodi e,
Steyská sob , welmi py e.
Pot ssen býti nem že,
Z Narozen z zlého L že.
K tomu y weystr ky mijwá,
A negeden mu p ezdiwá.
Zkurwysynu zpanchartilý,
Gsy w Rodu nepoda ilý.
Negsy giným dobrým rowen,
Tohoto onoho hoden.
Proti tomu pot ssenij,
Toto muož býti Nau enij.

Kterěž Mudrcy sepsali,
Y také w bec wydali.
Z poctiwost gest neywyšssý,
Gediná, a neyp edn gssy.
Totižto w Mysli ctným byti,
To gestli že budess mijti.
Summarum, konec té e i,
Tedy hle wssecky twé w cy.
Poctiwé gsau, a wzdy budau,
Pomluwy wsseliké vgdu.
Paklis w Mysli nepoctiwý,
Zprzn ný a nestydlivý.
Poctiwé twé Narozenij,
W mi žet hned ni jmž nenij.

/O8a/ 207

Neb kdo gest dobre poctiw ,
Ziw na Sw t sprawedliw .
Dob e poctiw vmijrá,
Se ctj se odsud odbijrá.
Ale kdož pak zde zle žiw gest,
By m l w Sw t wsselikau est.
K tomu by pak newijm kdo byl,
A yakkoli se ozdobil.
Dob e (to mu nespom že,)
Narozen býti nem že.
Neb co gest platno slepému,
Cžlow ku newidomému.
N kam p knau cestu mijti,
Po nj krá eti a gijti.
Pon wadž pak newidij gij,
Aniž kam jde, znamená wij.
Těž co gest platno n komu,
Dobré Narozenij tomu.

Kdo bude zlý život vésti:
Musy y s tijn hanbu nésti.
Wolil bych rad gi sob ,
Powijm w rnau prawdu tob .
Zle Narozenému býti,
Dobry, ctnostný život mijti.
Nežli dob e gsa Narozen,
Od dobrých Rodi splozen.

/O8b/ 208

Sám zle na Sw t hanebn ,
Ziw býti nechwalitebn .
Ziádná w c h ijchu nenese,
Kteráž yak koli d ge se.
Bez w le Cžlow ka býwá,
Z mu hned nic nesskodiwá.
Z gsy se w h jchu Narodil,
Tijms ty sob neusskodil.
Nenij tu twá w tom p j ina,
Ale Rodi uw twých Winna.
Medle co tob do toho,
Nic ty nato nedbeg mnoho.
Nem g proto smutku ho e,
Než toliko žiw bu dob e.
We mi toho giná nenij,
Oprawijss zlé Narozenij.
Gestli že sám nic sskodného.
Zlého, a nepoctiwého:
Nikdá initi nebudess,
Hned wssý wegstr ky pozbudess.
Nedbey že Otec y Mát ,
Ziwi gsau tak nestydat .
Ty toho hle wedne w Nocy,
Aby se newrhl po Otcy.

Ani také po Mate i,
A by newy tli n kte ij.

/P1a/ 209

Tu Matku twau, také Otce,
R[ž]kauc yaký strom, tak owotce.

A gest práwo p irozené,
A od Boha na ijzené.

Aby Syn swé Rodi e ctil,
Gich se bál, gim poslussen byl.

Ale wssak to práwo neni,
Gsauli zlij, m g nato z enij.

Aby gich w tom následowal,
Aneb po nich postupowal.

O h ijssych, nepoctiwostech,
Y wsselikých neprawostech.

Otc w, y také Matek swých,
A gegich wssech weystupkú zlych.

Synowé hle te ml eti,

O tom necht gte w d ti.

Ale s skutky sslechetrnými,
Wssemi Mrawy poctiwými.

S nimi se wzdy srownáwegte,
Giným ctný P jklad dáwegte.

Nebo chwála vt ssená,

O tob bude wznessená.

Když budau Lidé mluwiti,

O tob w bec prawiti.

Z s lepssy než Rodi owé,
Twogi, a ginij p edkowé.

/P1b/ 210

Máss rad gi tomu býti,
Mnohém wijce se snažiti.

Aby ty zlého Otce Syn,
Za dobrého byl rad i gmijn:
Než mage Otce dobrého,
Slaul, a neb byl zlý syn gehu.
Neb we wsselikém chwálenij,
Y také we zlém han nij.
To co gest vlastnijho komu,
Má to býti dano tomu.
A sprawedliw váženo,
A na n ho obráceno.
Gestli že pak n t j giná,
Na n kom gest cyzý winna.
Nem že tjm stijhán býti,
A nemá mu to sskoditi.
Také chwála ne p ipadá,
Sprawedliw se newzkládá:
Na n t j ginau Osobu,
Gestli gsau co w kterau dobu:
Ginij ctného v inili,
A p edkowé zaslaužili.
Gestli sám nic také nynij,
Chwály hodného ne inij.
A protož, na tom dátum gest,
Pon wadž hanba také est.

/P2a/ 211

O emž tuto inijm zmijnku,
Ta záležij na v inku.
Wlastnijm, gednoho každého,
Zlého a nebo dobrého.
Tedy nic ti k hanb nenij,
M g w tom toto pot ssenij.
Gsyli tak postrannijm Synem,
Z ty negsy tjm nic winen.

Neb Bohowé, ani Lidé,
Le horssy, než zrádcy Zidé.
Nebudau t zleh owati,
Z toho winiti, trestati.
W em gest twé w le nebylo,
Bez tebe se púsobilo.
Takowé to drobné dijlo,
Kdo wj an snad potm bylo.
Z s ty nemohl nic wid ti,
Co se to d lá w d ti,
A se tomu dob e w j,
Když se zabeywal s Mate j:
Twug Otec pro tebe w L ži,
Yakž magj oby eg Mužj.
N kdy y wssatech se dráti,
S Matkau o t etjho hráti.
Z s odtud daleko nebyl,
Neb gsy se pak brzy zgewil.

/P2b/ 212

Wssak hned nic nebyls winen tijm,
Nebo gsy ty nekázal gim.
Než k kterému koli inu.
P istaupijss w kterau hodinu.
Z toho nelze se wynijti,
Musyss po et v initi.
Gestli Otec Matka z mládu,
Splodili t proti ádu,
Oni zato odbeywati,
Musegi odpowjdati.
Ty w tom newinny z stáwáss,
Pokuty se neobáwáss.
By to saudili Bohowé,
Aby takowj Synowé.

M li v astnijcy býti,
Rodi w swých toho sgijti.
Nebylby snad mnohý wd en,
A Ziádný sebau bezpe en.
Nebo toho newij žádný,
Geslti ádný i ne ádný.
Yaké gest gehu splozenij,
Na tento Sw t wykro enij.
Matka každá neylep to wij,
Ale každému nepowij.
Dosti o mnohých ijtáme,
Y do dnes n které známe.

/P3a/213

Yak z wyšssych tak také z nižssych,
Nám nassych Kaw jch hor bližssych.

Z se welmi honosyli,
Dobrym L žem se chlubili.
A proto gsauc tak nadutij,
Byli pankharté mrzutj.
Obzwlásstn Romulus onen,
Y také Atrydes po n m,
Perses a Yugurta Králi,
Ti wssyckni toho neznali.
Aby gegich milé Matky,
Hryzly rády Yabka sladký.
Totíž aby se podnesly,
Když s ginými v známost wessly.
Alexandra welikého,
Tež také ho Matka gehu.
Pod manželskau tau zást rau,
Zplodila, nedobrau m rau.
Cýsa Augustus sslechetný,
Nesau ty e i klewetný.

M l giného Otce myln ,
A když se nato ptal piln ,
Doptal se w skutku že taký,
Splodil ho peka n yaký.
Wssak se pro to nic nehn wal,
Ale gesst neprodléwal.

/P3b/214

Toho welmi darowati,
A sob ho ssanowati:
Kdo mu prawdu zgewil otom,
Takto promluwil ekl potom:
Yakým preg zpusobem koli,
Neprotiwijm se nikoli.
Na tento sw t gsem wyweden,
K tomuto Sw tlu p iweden.
Nech o tom Bohowé saudij,
Gsem tijm gist že nepoblaudij.
Ctnost wsse může opraviti,
Ano m že v initi,
Zneyhorssyho neylepssýho,
Také asu nyn gssyho,
Neb ctnost nemá nato z enij,
Kdo yakého Narodienij.
Než toliko yak kdo žiw gest,
Z toho mu gde pochwala est.
Z twého pak zplozenij ginij,
Po et wydagij v inij.
Ale ty z žiwota swého,
A z Zachowánij mrawného.
P ed Bohem t neobtijžij,
Narodienij neponijžij.
Ani také nepowegssý,
Nižádná poctiwost zdegssý.

/P4a/215

Sami toliko skutkowé,
Dob ij, a neb zlj inowé.
Tebe p ed Bohem oslawij,
A nebo zase zohawij.
Yak gsy pak koli Narozen,
Na Sw t zle neb dob e splozen.
Budessli gedné mijti ctnost,
Dob es Narozen, sstiatn s zrost.
*Protož hospodá y sprostný,
Gsyli gen toliko ctnostný-
By pak byl z Lewého Boku,
A byl Lidem t žký k oku.
Nebe toho w ho e sob ,
Neb to nic nesskodij tob .
Nebo co se koli stalo,
To se bez twé w le dálo.
Rodi owé twogi za tu,
Takú w c wezmau odplatu.
Gsauce p j ina té Sskody,
Z pili kradené wody,
Ty gen hle dob e žiw býti,
Aby mohl dob e vm ijti.
To S tebau p ed Bohem stane,
Twá ctnost t wssudy zastane.
Z weystr ky wsseliyaké,
A lidské pomluwy také.*

/P4b/216

*Zhola tob neusskodij.
Zewsseho t wyswobodij.
Wzactný y stjm se wssym budess,
Toho Sskralaupu pozbudess.*

*Zast ess cyzý winnu ctnostj
Pro ctnost budeš w poctiwosti.*

O Odkládání času k dobrému.

Mnoho se Lidj podvodij,
Což jim y nemálo sskodij.
Z na Smrt zdaleka hledij,
Yak brzy zemrau new dij.
Tém gsme wssyckni takowij,
Yako se nám te napowij.
Z wzdy daleko hledijme,
Na skon enij nemyslíme.
Protož sob tijn ffolkugem,
Den odedne odtahugem.
Swého žiwota napravwit,
A wsseho se zlého zbawit.
Nedbagijc co v Rukau máme,
Negistého se chápáme.
Gesti to zwyklost blázniwá,
A nám wssem welmi sskodliwá.

/P5a/217

Ziádat času potomního,
Zanedbati nyn gssyho.
Pro ež se nám to piházý,
Z nám wzdy času vcházý.
Co giného gest mysliti,
Z chcess zytra dobrým býti.
Když dnes gsy zlý, we zlém kwasu,
Tijmhle pronássiss, že času.
Negistému se radugess,
Gistý ma ijss, potracugess.
Mohlbj y w tom býti snesen,
Gsa mnohými h jchy zdssen.

Do kage dne zecgt egssyho,
Aby se chopil lepssyho.
Hled l to p ed sebe wzýti,
Yaký gsy se chystal býti.
Ale že giná to býwá,
Odtah dlauhé Roky mijwá.
Nunquam hodie semper cras,
Wzdy toliko zeyt egssy as.
Když Zegt ek mine, op t zas,
Odložij se, a tak ten hlas.
Cras, cras, cras, wždycky se mele,
Z žádný nesmij ijcy sm le.
Giž gsem yá hle dnes takowý,
Co gsem w era P i ekl slowy.

/P5b/218

Cžeho gsem se yal chystati,
Giž gsem ten, a w tom chcy státi.
Ale ach nastogte Nowo,
Daleko od nás to slowo.
Než p jtomné nám wzdy budu,
Tak jkáme bezestudu.
Gessto na maudrého slussý,
Kdo chce spasyti swau dussy.
Aby hned dnes dob e žiw byl,
Wssech swých nesslechetnostj zbyl.
Do zegt ka neodkladage,
A na neo ekáwage.
W takowém pak odkládani,
Podle maudrých Lidj zdánij.
Gsau starcy neyblazniw gssy,
Také neynebezpe n gssý.
Mladij gesst , yakž takž mohau,
Magijc sýlu, ertwost mnohau.

W kem swým toho ekati,
Chceli gich Smrt tak nechati.
Než sta ij hned z p irozenij,
Magij asu vkrácenij.
Pro ež tedy odkládagij,
Gesst dnes nepo inagij.
Co m li dáwno po ijti,
Dob ij býti, zlého zbýti.

/P6a/219

Y berau sob p iro ij,
A Smrt ge tudiž podsko ij.
O milj starcy ssediwij,
Nemaud ij, také blázniwij.
Což wy gedinau mysljte,
Z na swug dluh nepomnjte.
Giž hle se wám dlauho howij,
A wy gste p edce takowij.
Yak w mladosti, tak wstarosti,
Nebo gste p iwykli zlosti.
Zt žka dob ij moct budete,
Le to po key odwržete.
Toto wás meylj domn nij,
Z žádný tak starý nenij:
By dnesska nemohl p ebyti,
Do zegt ka gesst žiw býti.
Y w tež tomu také pak,
Z žádný nenij mladý tak:
By nemohl zeytra vm ijti,
Do zem pochowán býti.
Protož powaha každého,
M že ctnostného maudrého.
Aby sob dnessek sprawil,
W n m se wsseho zlého zbawil.

Zegt ka, aby se nelekal,
Ani ho také ne ekal.

/P6b/220

Kdo toho ádu chybuge,
Ten to giž ijdi sprawuge.
Co w cyzých Rukau gest, co pak,
W jeho gest, toho nechá tak.
Lehce to mrhá opausstij,
Tudy se zmatku, dopausstij.
Tedy ctnostn žiwu býti,
Czasu swého nema iti.
Gest weliká opatrnost,
A p inássý nesmrtedlnost.
Z y po Smrti lowek ten,
Yak p ed Smrtj bude wždy ct n.
*Protož y ty nech odkladu,
Oblib sob tuto raddu.
Za ni hned dnes ctn žiw býti,
Necht g s tijm nic dle dlijti.
Den odedne odkládati,
Aby nemusyl pykati.
Z s swug as daremn zma il,
Kterýmž t Pán B h obda il.
Nebo nenij nic dražssyho,
Na Sw t nad as lepssyho.
Sstiasný opravdow sluge,
Kdo as asem wykupuge.
Bude sob d kowati,
W n toho vžjwati.*

/P7a/221

O Postaupenij Wláda stwij Syn m.

Gestli že máss yaké Syny,

Aby pak byl ten gediný.
Ne dey mu statkem wládnauti,
Tob w twé práwo sáhnauti.
Gsa žiw nic mu nepodáweg,
W le mocy mu nedáwey.
Aby mu w ruce nehled l,
Sám w kaut la ný nesed l.
Sset k yaké se má žiwnosti,
Budess mijti asu dosti.
Budeli t poslauchati,
Potom mu wsseho nechati.
Mnohým se treffilo Otc m,
Z byli podobnij k chodc m.
Když gsau Synum wssecko dali,
Sami k starosti žebrali.
Ty new hnedky každému,
Ani také Synu swému.
By se p kn okazowal,
A wssým wssudy zakazowal.
Mladost se brzy prom nij,
A zwlásst když se Syn oženij.

/P7b/ 222

By pak on cht l, Z na swede,
Ml ty w kaut starý d de.
Gijdeg a pijgey pomalu,
Wssak t máme pomoc malú.
Tyby zas rád k swému sahl,
Wláda stwij swého dosáhl.
Ano giž to pozd bude,
Musýss p edce mezy chudé.
K kostelu neb do Spitálu,
A by se Almužna dála.
Protož rad e hrey gistého,

*Wládni, vžijwey sám swého.
Až do Smrti, dokudž m žess,
Tak sob negspijss spomužess.*

O Sst stíj, prácy, a bd níj.

Dijss snad k tomuto ke wssemu,
Odep ess Nau enij mému.
Rzka: nebuduli mijt sst stíj,
Abych mohl swau žiwnost wésti.
Co mi má práce pom že,
An snad bude gesst h e.
Odpowíjdám nato krátce,
Kte ij nenáwidij práce:

/P8a/223

Blázni se tíjm wymlauwagij,
Nebo nerádi d lagij.
Když pak nikdež nic nemagij,
Hned na sst stíj na íjkagij.
A se gim d lati nechce,
Wssak w tom Sst stíj Winij p edce.
Zwlásst nekte ij emeslnjcy,
Kte ij gsau slabij d lnjcy:
Ale tuzý Korbelá i,
A ktomu hrá i, kostká i,
Kte ij w Kr mách wždy sedagij,
Nerádi w tuhém wrtagij.
Ti neywíjce Sst stíj winij,
Tuhé ná ky na n ínij.
Y také na léta drahá,
Z ge nauze wssudy zmáhá.
Na Turka platy weliké,
Y giné dan wsseliké.
Z se zhusta vkládagij,

A asté zbírky býwagij.
Až nemohau posta iti,
Swým emeslem práwi býti.
K tomu že Lidé Bohatij,
Yaks proti nim gsau rohatj.
Zatwrdili se welice,
W ni emž gich gich nelitugice.

/P8b/224

Ziádný ni imž nežalozij,
By prosyl pro Gméno Božij.
Ani pak vlastnij p átelj,
Z gich w té Nauzy neželj.
Když ge tak swijrá nesst stj,
A nic se gim nechce wésti.
Z musegij bijdnij býti,
A na Korab p edce gjiti.
Takowau hle w tuto dobu,
Wedau giž mnozý žalobu.
A nasst stij na ijkagij,
Diwn klnau, také lagij.
Než nato nepamatugij,
A na sebe nežalugij.
Z pilnijkem ned lali,
A co m li to prohrali.
A neb že wzdy žerau pigij,
Dokud který penijz igij.
Až wzdy bude M ssec Prázný,
Tak potom skrotij ty blázny.
A protož co se diwiti,
Z se dost t žce žiw[i]ti.
Ti a takowij musegij,
Když sami tomu necht gjij.
Snadno ge nesst stij zmúže.

Zijm dál wzdý bude hů e.

/Q1a/225

Stává se pak n kdy y to,
Až mnohého bude lijti.
Yak gsy nap ed mohl znáti,
Z mu nechce Sst stj státi.
Nechce mu niyakž slaužiti,
Nem že nauze pozbyti.
Wzdycky se mu opak zwracý,
Yako kolo se obracý.
Sst stj gest wássn takowé,
Rown yako po asowé.
Wzdycky se m nij, gednák as,
A gednák op t mra no zas.
Tak také gednák gest Sst stij,
Op t brzy zas nesst stij.
Ale kod w rn pracuge,
Ržijdko na sst stj žaluge.
Nebrzy tato w c dwogij,
Pilnost s nesst stijm se spogij.
Než spijssse od nepilnosti,
Nesst stj hned po ne ruosti.
Mnozy vchazegijc Prácy,
Cht gi hned pe enj Wrabcy:
Aby gim w vsta létali,
a hotowého ekali.
Wolagij o pomoc k Bohu,
W tom gich han ti nemohu.

/Q1b/226

Než že též sami w swém domu,
Nep i inij práce k tomu.
Aby žiwnosti hled li,

Ne wzdy spali, n kdy bd li.
Swým obchodem se žiwili,
Tudy sw g statek množili.
Neb pan B h a se zawázal,
Z chce dát, Pomoc zakázal.
Wssak pracowati p ikázal,
Na Mrawence nám vkázal.
Yak on w Lét shromáž uge,
Sob pokrm p iprawuge.
Czijm se má w Zym žiwiti,
Tak má každý v initi.
Neb Pán B h chce pomoc dáti,
T m kdož se ho budau báti.
K tomu w rn pracowati,
Swé dobré opatrowati,
A Lidé stwo enij k práci,
tak yako k létanij Ptácy.
Protož ty hle pracowati,
Bdijti, a Boha žádati,
A by rá il požehnati,
We wssem Sstiasný prosp ch dáti.
K tomu z hogna newydáwey,
Zysku n tco p ichowáwey.

/Q2a/227

Neb gross genž gest ctn schovaný,
Lepssý gest než wyd laný.
Gestli budess tak initi,
Budess se snadno žiwiti.
K tomu wzdycky dob e mijti,
Tijm gsem cht l tebe sprawiti.

O Wdowcy.

Treffijli se Wdowcem býti,

Smutek ho e, žalost miji.
Po swé choti neymilegssy,
W z že gest to p et žký k ijž,
Vmrtwen gsy napoly giž.
Zwlasst gsauli malé d ti,
Bude lijto pohled ti.
Na n , na gegich Syrobu,
Když matku wložijss do hrobu.
Ziádný z p átel ze wssech Lidj,
Tak gich dob e neuklidij.
Yako gegich Matka milá,
Kdyby Ziwa zdráwa byla.
Než mnohý nato málo dbá,
Zwlasst gestli sesslau Z nu má.

/O2b/228

Malých dijtek nissanuge,
Swé Manželky nelituge.
Wložij gj tak rád na Máry,
Yako do Truhly Tolary.
Rad ibj ten ctný panosse,
Stratil hotowé t i grosse.
Nežli tu milau Manžeku,
Tak má pro nj žalost welkú.
A nic nedijm k tomu wijce,
By m la zlaté St ewjce.
Nebude se o nij dráti,
Než Panu Bohu gi p ati,
Zaklopj klobaukem O i,
Na Mladau nimi zato ij.
Pomysl j, o bych tuto m l,
Za sstiasného bych slauti cht l.
Potom se treffij giná e,
By se byl neženil rad e.

Nepugde mu w gehu Notu,
Vwede na bijdu psotu.
Bude zle hospoda iti,
Až hanba y h jch mluwiti.
Tu on teprw porozumij,
Co ta mladá Z na vmij.
A že nekaždému sw d j,
Z m l s prwnj bydlo lepssy.

/Q3a/229

Protož nekwap hned k žen nij,
Neb asto meglj domn nij,
Le slussná pot eba káže,
Aby se opat il snáze.
A když nem ž giná býti,
A ty se chcess opat iti.
Zármutek w radost zm niti.
Zase znowy oženiti.
Tuto raddu dáváw tob ,
Hle pogijti rowen sob .
Neže se nikdá pro krásu,
Kteráž trwá gen do asu.
Tež ani také pro statek,
Nebo nenij nežli zmatek.
Ai pro žádnau Mamonu,
P j inu tuto neb onu.
Yakž inj Mládency mnozý,
Pak honij bych nebozý.
Gessto z nich bude negeden,
Hladek, erstew, yako Gelen.
Vwáže se w Nedw dicy,
Pogme tu mrzkau Wopicy.
Starau Babu pro penijze,
Nebude s nj, w Lásce Wij e.

Když gen ona má dum w M st .

K tomu as Dukátú dw st .

/Q3b/230

A nebo dw r na p edm stj,
Prawj že m ž Ziwnost wésti.
Z budau piwo wa iti,
Dob e s nj hospoda iti.
Potom mu Babka p echmelj,
Yak gsme p i mnohých wid li.
Z ho w každím Kaut mrzý,
P álby Babce Smrti brzy.
Tu na gegij život tráwij,
O na ho spijsse vdáwij.
Wy ijtá wzdy gegj wadu,
Cht ge již rád mijti mladú.
Ržka: Babka má se nesses ij,
Gest nezdrawého pow t ij.
Wedne w Nocy Kozlem smrdí,
Gednak kassle, gednák prdij.
Kudy chodij vtrussuge,
A mau mladost tijn sužuge.
O tom pijssij wijce ginij,
Yá s tijn mohu ml et nynij.
Snad bych rozhn wal n koho,
Ržeklby že tlachám mnoho.
Než toto wssak powijm sm le,
Neb se to wždy w bec mele.
Z neyspijsse nassy žacy,
Yak zw dij o Babce yacy.

/Q4a/231

An má asy sto zahonú,
A k tomu gesst Mamonu.

Gsauc mladij do nij se dagij,
 Nebo nerádi d lagij.
Gessto býwá lepssý sm na,
 Starý M ž, a mladá Z na.
Než mladý M ž, stará Baba,
 Na nijž y ta k žé slabá.
 Twá swraskalá a mrzutá,
 Hlawa ssediwá, osutá.
W hrdle ziádných Zubú neni,
A wssecka se wždycky m nij.
 Býsá new ijcy k tomu,
Z nesmij M ž bez nij z domu.
Co s Nedw dem s nj se wodij,
 Gessto sotwa Nohy zwodij.
Protož bych radil každému,
Mládency, i Wdowdy ctnému.
 Aby když se má ženiti,
 Swau rowe hled l pogijti.
 Warowal se Apatéky,
W které Negsau zdrawé léky.
 Totížto aby nep ebral,
 A nebo zase nedobral.
Neb k žádnému zdrawij neni,
 Když se tak na opatk z nij.

/Q4b/232

Mladý starou, stareg mladau,
Zwlass která zapáchá wadou:
Z gest nádherná, ffregowná,
Ba nebude tu sp ež rowná.
Hle by se toho warowal,
Tauto se raddau sprawowal,
W nepodobné se nedáwal,
Giným toho zanecháwal.

*Neb kde nebude rovnosti,
Nebude také swornosti.
Kdo ge toho skusyl syce,
Powij o tom n tco wijce.
A ty za wegstrahu ber to,
Experto crede Ruperio.*

O Sesslosti w ku.

Pakli giž segdess starostj,
A minau Léta mladosti,
Z giž ne ekáss giného,
Než gijti z Sw ta bijdného.
Tuto radd utob dáwám.
Platnau gj byti poznávám.
Aby se spijss Bohu swému,
Poru il než Synu twému.

/Q5a/233

Neb Syn na t newzpomene,
Ale Buoh nezapomene.
A w twé poslednij hodin ,
Twau dussy k sob p iwine.
Ayn pak a ginij P átelé,
Rad iby t p i kostele.
Wid li než li tu státi,
Aby mohli statek bráti.

O odkazu a kssafftu.

Když budess odkaz initi,
Kaž Cželádce zaplatiti.
Prw než Kn zy od poh ebu,
Zney toho býti pot ebu,
Snadby gim pak nic nedali,
Po twé Smeti wen wyhnali.

A tyby m l na ijkani,
Páte e za t ijkani.
Ažby hrozno, těžko bylo,
A snad twé Dussy sskodilo.
Vci záhy po ijzenij,
Dokud ti gesst nic nenij.
Prwe než t Nemoc swijrá,
Kn z pro t dvě e otwijrá.

/Q5b/234

Neb n kdo w t zké nemocy,
Nemage giž žádné mocy.
Rozumu, a ni pam ti,
Teprw chce wssecko zw d ti.
A tak co se mu okáže,
A skoro co nemoc káže.
Tak bude tu k ssafftowati,
A w mnohém giž chybowati.
Dá tu p j inu k newoli,
Až mnohého Srdce zbolij.
Z toho mnohé spletenice,
Powstanau Saudy r znice.
M l by to, mohl bych w iti,
Na onom Sw t cýtiti.
*Protož dokud gsy swoboden,
By nebyl žádnému sskoden.
Pamatug kssafft tw g initi.
Tudy newole odnijti.
A tak dosti w této dob ,
Pow dijno bu o tob .*

O Dussy.

Kdo miluge twau Osobu,
Než t položij do hrobu.

/Q6a/235

Neporau eg mu Dusse twé,
Gestli sám nenáwidij swé.
Neb yak muož twau milowati,
O nij se w rn starati.
Když swé vlastnij nenáwidij,
Zlého se inít nestydij.
Než tomu poru dussy twau,
Kdo wzdy w rn miluge swau.
Pána Boha se wždy bogij,
W p ikazaniých geho stogij.
A gest milý Pánu Bohu,
Poru e mu Dussy nebohú.
By se tu sstiastrn pomodlil,
A by gi milý B h prodil.
S Bijdným T lem nerozwázal,
Ažby wssecky h jchy smazal.
Odpust ge z swé milosti,
P ijgal dussy do Radosti.

O Synech osy alých.

Slyss o Synech poz stalých,
A po tob osy alých,
Když tebe k hrobu prowodij,
Každý jako Pán weywodij.

/Q6b/236

O Statek se chtij d liti,
Každý po tob d diti.
Gestli že gsau Vrozenij,
Nebudau mijti snessenij.
Protož w rnau prawdu máte,
Býwá lepé astokráte.

Když se po r znu rozegdau,
A k gednomu Stolu negdau.
Nežliby tu spolu byli,
A d dictwij rozptýlili.
Neb asto gegich d lenij,
P inassý t žké placenij.
Gestli pak gsau Ržemeslnijcy,
A neb n gacy d lnijcy.
Giž oni co sami cht gij,
To wssecko initi sm gij.
Na žádného nic nedbagij,
W li a swobodu magij,
Když se žádného nebogij,
Mn gij že gsau Páni swogij.
Pakli že gsau obchodnijcy,
Kupcy, ginij handlownijcy.
Gest gim mnohém bezpe n gij,
y také vžite n gij.

/Q7a/237

Aby se rozlosowali,
Nežli spolu handlowali.
A to proto, kdyby geden,
K yaké sskod byl p iweden.
Giným toho nep i ijtal,
Spen z gich newypo ijtal.
Ale rad e nech každý sám,
Má sw g vlastnij obchod a Krám.
A tak geslti co prod lá,
A nebo zase wyd lá.
Bude toho vžijwati,
A giným nep i ijtati.

O Wdow a Bab staré.

Matka když potom owdowij,
Snad zas Manželstwij obnowij.
Ale to Bláznowský inij,
Toho gj nechwálíj ginij.
Lépe by gi gist bylo,
Odwssech dobrých schwálilo:
Aby nechagijc wdáwanij,
Čžinila rad e pokánij.
K starosti se polepssyla,
Co gest z mladosti h essyla.

/Q7b/238

A zwlásst gestli giž sesslá,
Hanba by zas do Lože ssla.
Pakli nem ž giná býtim
Ale sob Starce wzyíti.
Tak aby byla wzdy doba,
Byli sob rownij oba.
Nebo wezmeli mladého,
A sob nepodobného.
Nech gest tijnm Baba hned gista,
A mu wssecky Grosse chystá.
Zdaž se on o Babu dere,
Než Statek gegij gen bere.
Kteréhož gestli mu nedá,
Bude Babce, ho e b da.
Nakrmij gj hlussycemi,
Až ohlechne y on mij.
Zwolá Babka na Steyskala,
y na sauseda Smeykala.
Takowé tu budau hody,
Babau hodij wen p es schody.
A na nechodij, než lijtá,
Wijce bita, nežli syta.

Nude ho ký Kalich pijti,
Slzy za Malwazý mijti.
On pak zapomena Dusse,
Babku, otluka, ohlusse.

/Q8a/239

Pobera penijze Grosse,
Pugde mezy ctné Panosse.
Bude pijti, bude hrtai,
Grossum o i protijrati,
Ostudij sob Babicy,
Wezme w aumysl mladicy.
Káže gj stlát do komory,
To wsse Babce swé na vzdory.
Babka z toho t žce vzdychá,
Teprwa tu honij bycha.
Rada by se odewdala,
N tco chudým pro B h dala.
A ona ni ijmž newládne,
T toho ko em wssecka ch adne.
Oslepne, také ohlehcne,
Naposledy potom zdechne.
Tohle giž máss milá Bábo,
Zdáló se ti B icho slábo.
Cht las po prw gssým Muži,
Naprawiti sob k ži.
A by fláchetin p ibylo,
Ono t welmi chybilo.
Hned wssecko se giná zwedlo,
A na wo pak Sst stj sedlo.
Tak že skrz twú Swatbu Nowú,
Gdess na Lawku ffará owu.

/Q8b/240

Napomenutij wdowám.

Protož milá stará Babko,
Y ty také dijtek Matko.
Každý se hle tije káti,
Nechwáteg se hned zas wdáti.
Neb newijss yak se ti zda ij,
Po prwn gssým Hospodá i.
Vžig a pom g swobody,
Pugdess kdy gen chcess na hody.
Lehness, wstaness kdy gen rá ijss,
Gsauc yak chcess krá ijss.
Ale m ži newhodnému,
K wuli nepokro ijss gemu.
Když se n kdy z pitj wracý,
W dom wssecko Sp t obracý.
A swad se v Korbele,
Potom doma sob smele.
Za ne sob z pychu swádu,
W Z ne t n kam na h ádu.
Když to v inij astokrát,
Pykness wdáwanij nastokrát.
Budess ho ekati domú,
Yako palice, neb hromu.

/R1a/241

Neb se to z ijdka treffuge,
Le tu kde Pán B h sprawuge.
Aby wije Ssaty schozené,
Než Nowé, byli wážené.
A se pak wylauwá mnohá,
Bez Muže dobre beyt moha.
Z gi nenij než o toto,
Ržkauc: musym se wdáti proto.
Nemá kdo opatrowati,

K hospodá stwij p ihlijdati.
Co pot ebij sprawowati,
Powinnost wykonáwati.
O tom pak ne ijká, ml ij,
Z má gedno St ewo Wl ij.
Kteréhožto chtije nasytiti,
Chce bez kostj Masso mijti.
Teplych Ssyssek okusyti,
O muže se pokusyti.
A na low gesst gezditi,
A nowau New stau býti.
Gessto než dw Lét minau,
Až gi ty ssysky wostydnau.
Protož má milá Wdowi ko,
Zwlasst ty stará Babi ko.
Wem sob p jklad z hrdli ky,
Z té p emilostné Sami ky.

/R1b/242

Kteráž když Same ka stratij,
Giž do Smrti bude lkáti.
Na suchém d ew sedati,
Samotná wzdycky létati.
Tak ty kdyby rozum m la,
Swého milého Manžela.
W rn práw by želela,
Do Smrti na n g pomn la.
Aby kdo wije twého T la,
Dotýkal se, by necht la.
Nekla té wýmlywy sob ,
Z nemáss kdo w twé syrob
S dijkami by t ochránil,
P ed Nep átely obránil.
Opat il t w twé Syrob ,

*Také zastal w každé dob .
W z že se Pán B h zawázal,
W Slowu swém Swatém zakázal.
Budessli se geho báti,
Poctiw w swém Stawu státi:
Z t nikdy neopustij,
Vtisknauti nedopustij.
Neb gest Otec dijtek malých,
Ochránce Wdow osy álých.
Chce sám za t wzdycky státi.
Potom w nau Radost dáti.*

/R2a/243

Záv rek.

Tato knižka dosti skrowná,
A gest hle giným nerowná.
W Smyslu také w Rymowánij,
Bez mnohého Mudrowánij:
A wssak mám zato každému,
Zwlasst hospodá i mladému.
Z bude p jgemná wde ná,
Platná také vžite ná.
Ano to Nau enij Krátké,
Z bude ijst welmi sladké.
Neb mezy obecné w cy,
Kterež k hospoda stwij sw d ij.
P iložil gsem tež podstatn ,
K nawedenij Mraw w platn .
O kterýchž Mudrcy psali,
Na sob gich p ijklad dali.
A to wsse k žádosti mému,
Zwlasst p jteli milému.
Kterém žto gest p ipsaná,
A znowu w bec wydaná.

Y také porozssij ená,
Lepssym po ádkem tisst ná.

/R2b/244

Z Lásky k p átelské památkce,
Rodin , také Cželádce.
By bylo to Mnemosynon.
Yak ho sob wážil Ssimon.
A zwláss e tomuto ctnému,
Geho Manželstwij Nowému.
K poctiwosti k pot ssenij,
Wssem p atel m k zalijbenij.
Také gehu hospodyni,
Kterouž sob zwolil nynij.
Bu za záwdawek Manželstij,
Sp jzn nij, ctného p átelstwij.
A Pan B h dey býti stálé,
To Manželstwij na té skále.
Aby w Lásce p ebywali,
Spolu se we cti starali.
*A protož p jgdeli komu,
Tato knižka, zwasst tomu:
Do Rukau, kdož rád Rymuge,
A to sob oblibuge.
Což mu k hospoda stwj sw d j,
Ziádám nech ma pilnost w t j.
O to což tu stogij psáno,
A z giných Mudrc w bráno.
O Ctnosti a sslechetnosti,
Maudrosti, opatrnosti.*

/R3a/245

*A tak dále giných ctnostech,
Y Sskodných náružiwostech.*

*Aby ctnostj následowal,
A zlostj se wzdy warowal.
A w prawd toto Nau enij,
Gest prosp ssné p edloženíj.
Radda dobrá, chwalitebná,
Každému w ku pot ebná.
Čžehož nepykne mám zato,
Čžemuž v ij Knijžka tato.
Kdož sob w nj ijsti bude,
Raddy, rozumu nabude.
Nasleduge dobrých ctnosj,
Když se sskodných wássnj zhostj.
Bude mocy prospjwati,
A vm ti spravowati.
D m swug, Manželku, y dijtky,
Čželádku, giné vžitky.
Y také swé hospodá stwij,
A wsseliyaké wláda stwij.
Nadto y sebe samého,
Y též wegss n tco giného.
Wlast swau milau,nebo Obec,
Gsa wssem yako dijtám Otec.
Zwelebj swé Gméno sob ,
By pak T lo, shnilo w hrob .*

/R3b/246

*Budau nan g spomjnati,
Geho ctnost wychwalowati.
Toho kdož žádáss dogijti,
Hlediž sob oblijbiti.
Toto Krati ké Nau enij,
Kup knijžku, wssak drahá nenij.
Zwijss pak dále co w nij psáno.
Nepykness co zanj dáno.*

Zljbijli se Rymowánij,
Bude brzy po kázanij.
Neb p jlliss obsijrná nenij,
Aby netesklil p i tenij.
A s tjm konec e i inij.
Tijm knijžku zaw ijti minijm.
W jm že p átelé mogi,
Nad tijm málem se spokogj.
A odemne wd n p jgmau,
Tuto mau Prácy vp jmau.
Pán B h ra každému dáti.
W powolánij ádn státi.

AMEN.

/R4a/247

Pijse w které se nato wssecka Summa této knijžky obsahuge a Zawijrá, a gest w nij nau enij každému mládemu hospodá i pot ebné.

Yako:

Ach Herre Gott, mich treibt die not.

Aneb ginau Obecnij.

[Notový zápis]

*Nuže milý hospodá i,
Chcessli a se dob e da ij,
W twém hospodá stwij žiwnosti.
Zachowey toto s pilnostij.*

/R4b/

*Neyprw Pána Boha wzywey,
Wsech dar w s Bázny vžijwey,
A nebywey marnotrátce,*

Bu pilen swé w rné práce.

Zanech náklad zbyte ných,

A lidj nevžite ných.

Neffedr g, neb gest s twau sskodau,

Kay se w tom cyzá p ijhodau.

S Čželádkau p kn srownáwey,

A mijrnau strawu gj dáwey,

M g gi k tomu a pracuge,

W rn swé mzdy zasluhuge.

Warug se p itom obžerstwij,

Y nesytého Lakomstwij,

Také swé sskod zahub ,

Nedáwey wždy w le Hub .

Gsyli postawen w Chudob ,

S tau mnoho nestegskey sob ,

Neb kdo w Chudob p ebywá,

Bezpe en w každý as býwá.

Pakli mass od Boha statek,

A objlij ka dostatek,

Hle se s chudými zd liti,

Nedey gim hladem zem ijti.

P ygdessli kdy do Au adu,

Dawám tuto w rnau raddu,

/R5a/

Obecnij dobré w rn e ,

Sprawednost milowati hle .

*Nad žádným se newymstijwey,
Vkrutestwij se wyst ijhey.
Ne i k iwdy nižádnému,
Chowey se mijrn k každému.*

*Darú nebe nep igijmcy,
Nýbrž w swé mysli rozgijmeg,
Z Sprawedlnost porussugij.
Také O i zaslepugij.*

*Hle následowat Maudrosti,
Obwykey wsseliké ctnosti,
Neb gestli že ctnostný budess,
Hogn Maudrosti nabudess.
Ctnost tebe osslechtij gist ,
Budessli na každém mijst ,
Na ctnost wzdy mijti twé z enij,
Ozdobijss swé Vrozenij.*

*Dustogenstwij wzactn ssyho,
Nežádeg stawu wyšssyho
Ale p esta na swém Sst stij,
Bude se wsse Sstiasn wésti.
St ijdmost hle wzdy milowati,
Wsseho mijrn vžijwati,
Bu gijdla a nebo pitij,
Tak budess moct wzdy zdráv býti.*

/R5b/

*S Sausedy žiw bu pokogn ,
Newe wálky co na Wogn ,
Dey se gim n kdy vžiti,
Chcessli pomluwy vgijti.*

*Pátely twé vm g znáti
Pochlebnijk m necht g p áti,
Nebo mnohý pod ffortelem,
Negsa, d la se p ijtelem.*

*Ne p átel se wyst ijhey,
Na swau chytrost nespolihey,
Neb oni myslj dnem, Nocy,
Yak by t mohli p emocy.*

*Wrchnost Sw tskau hle wždy ctjti,
Pon wadž to B h chce mijti,
Cti duchownij, y Sskol Spráwce,
Wssem vd lug cti na krátce.*

*Nepochlaubey se Swobodau,
Gsa pod Páden, zlau p jhodau,
Neb se to m že treffiti,
Gsa star, že musyss slaužiti.*

*Dobré Sw domij zachowey,
A bu w saukromij takowey,
Yaký se p ed Lidmi widijss,
P ed nimiž se k essayti stydijss.*

*Nepleytwey nikdá swau e j,
A nemluw oplzlých w cý,*

/R6a/

*Nybrž m g tuto powahu,
Co mluwijss, bež wsse na wáhu.*

*Pochlebnijkum necht g p áti,
Ziádného gim mijsta dáti.*

*A sám také nepochlebug,
Pochlebenstwij neoblibug.*

*Newna do domu fregij ,
Z rtowných Lidj, kunsstý u,
Aby oni twého stolu,
Nem li pak stebau spolu.*

*Knijhy Rád spisug pot ebné,
Pro Nau enij chwalitebné,
Tijm Gména ctného nabudess,
Po Smrti žiw wzdycky budess.*

*Radijsli pak n tco komu,
Pow z prawdu sm le tomu,
S wssak mu daweg nawoli,
A on co chce z toho wolij.*

*M g wzdy pozor na dwo áky,
Na p kné pijsa e žáky,
A negsyli s Z nau w Wij e,
Negedij z twého Talij e.*

*Gestli ze se Z na zwrhla,
Rádaby Konwi ky drhla,
Hle gj rozumn trestati,
Snad m že toho p estati.*

/R6b/

*Dobrau pak ctnau Manželku twau,
Mil g w rn , yak dussy swau,
Bu to Sst stj, neb nesst stj,
Hle te spolu wssecko nésti.*

*Dijtky swé we wždy k dobrému,
Dey k v enij pobožnému,
Zmládi a ctnostem zwykagij,
Pána Boha swého znagij.*

*Syna mássli, do Sskoly dey,
O n g starost, a pé i m g,
By se dobrým Lidem hodil,
A swé w le neprowodil.*

*Nad dcerau we wždy Pilnau stráž,
Doma gi pobeywati kaž,
Aby nep issla k n t emu,
Dey gj M ži v enému.*

*Manželce Wijru zachowey,
W rn , poctiw se chowey,
Neb co gj koli neslussý,
Y tob slusset nemusý.*

*Stawenij z pychu nestaw g,
Ale pomalu oprav g,
Neb gestli žiwnosti nenij,
Býwá daremnij stawenij.*

*A d dictwij neprodáwey,
W Trh se s mocn gssým nedáwey,*

/R7a/

*Neb by snad vtjskl tebe,
Odbyl t lehce od sebe.*

Lichwy se hle warowati,

*By m l dijl statku prodati,
Nebo ta Lichwa auro nij,
Horssy než ten zlod g no nij.*

*War g se wsselikých spolků,
Milug rad j swau Tobolku,
Nežliby giným nahán l,
Snad se y p ed mnohým klan l.*

*A do dluhú se nedáwey,
T žky k ijž býti poznawey,
Kdo ge koli dlužen mnoho,
Lopoty wzdy gsau na toho.*

*Wijna vžijwey w skrownosti,
By ho pak m l doma dosti,
Neb gestli se nijm obtijžijss,
T lu, y Dussy vblijžijss.*

*W nedostatku zdrawij twého,
Zwol Léka e skusseného,
Genžby tob w twé nemocy,
Mohl platnau raddu pomocy,*

*Psúw kte ijž tu darmo gedij,
Neužite n hawredij,
Nic nechowey w dom toho,
Neb po malu vgde mnoho.*

/R7b/

*W Sstatstwu mijrnosti vžijwey,
Rauchem se sslusným odijwey,
Aby byl podobný k Cžechu,
Nem l od Lidj posm chu.*

*Dobrau powest wzdycky mil g,
Zachowati gj vsyl g,
A po tob twogi d ti,
Spokogem mohau sed ti.*

*Služebnjka nectnostného,
Pyssného a nadutého,
Z domu swého wybu ho hmed,
Dobrého pak chrániti hle .*

*D wky se war g ssperkowné,
Nestydaté a ffregowné,
Aby vssel h ijchu zlého,
Neposskwrnil Lože swého.*

*Cželádku trescy rozssaffn ,
Nic ne i , ssýlen , kwapn ,
A z hn wu trestánij nenij,
Odpust n kdy prowin nij.*

*Hn wu se p emocy nedey,
Ale t ch p j in wzdy hledy,
Kudyby ho mohl vgijti,
Podobný Blázn m nebyti.*

*Chcessli od služebnjk w swých,
Milowán wzdy býti od nich,*

/R8a/

*Musýss ge tež milowati,
Lásku k nim prokazowati.*

A žádásslí ssanowánij,

*Hned odewssech milowánij,
Vkazugž ke wssem milost sám,
Tijm ge Zyskáss tak zato mám.*

*Gestli žes pak zle Narozen,
Od nectných Rodi splozen,
Gen ty sám bu dob e žiw syc,
Neusskodij tob to nic.*

*Ten oby eg zachowáwey,
Den odedne neodkladey,
Co máss dobrého initi,
Než hle to hend dnes za ijti.*

*Dokud gsy žiw Synu swému,
Ani ginému žádnému,
Statku twého nepostupug,
Sám se z swého neoblupug.*

*A chcessli wzdy Sst stj mijti,
Musyss pracowati, bdiyti,
Neb Pán B h Statek rozmáhá,
Pracugijcým, wzdy pomáhá.*

*Gestliby pak kdy byl Wdowcem,
K tomu mnochých dijtek Otcem,
A cht l se zas oženiti,
Hle sob rowe pogijti.*

/R8b/

*A když p jgdau Léta sesslá,
Zpome na mladá p edesslá,
W nichž gsy hn wal Boha swého,
Ziádey, pros za milost geho:*

*Vci záhy pro své d ti,
Dokud jsou dobré Pam ti,
Po jženi Statku svého,
Hle spokojiti každého.*

*Potom poru Bohu Dussy,
Tak jakž na Kristiana slussý,
A odpust h jchy zlosti,
P jgme tebe do Radosti.*

AMEN.

VIVAX

Nau enij kterak se máss p i stole chovati.

*Dob ij a ctij Lidé když jsou pospolu
Ssest w cy magij sset iti p i Stolu.*

I.

Swých Bližních w zdálených nepomlouvati/

II.

P ijtomným také se neposmívati.

III.

Rže j marných oplzlých netlachati/

III.

Zákon Pán ijsti, gey rozgijmati.

V.

Gjdlem se p jliiss neobt žowati/

VI.

Pánu Bohu vždy z dar m d kowati.

A tijn giž Zawijrá m tato Nau enij,

Wssechn m dobrým p atelum k pot ssenij.

Gestli pak n komu n tco w hod nenij,

Nech sob sám v inij polepssenij.

Omluva strany Errat.
Když se tiskla knižka tato,
P i hodila se zmeylenij,
N která, a Wssak mám zato:
Z žádný tak hlaupý nenij:
Aby toho nenaprawil,
Sám sob gsa Cžechem prawým
Kdožby se nad tijm zastawil,
Bu Korrektorem laskawým.
Neb samy Rytmy okážij,
Co kde yak máss naprawiti,
Geslti Slowij ko vcházý,
Y to m žess dostawiti,
Neb také K cwi ný mnohý,
Ne wzdy sko i, yak kdo hlesne,
Nýbrž, a má ty y nohy,
A wssak na nijch asem klesne.